

Rolnictwo w województwie lubelskim w 2024 r.

Agriculture in Lubelskie Voivodship in 2024

Urząd Statystyczny

Lublin 2025

Opracowanie merytoryczne:

Content-related works:

Urząd Statystyczny w Lublinie. Lubelski Ośrodek Badań Regionalnych
Statistical Office in Lublin, Lublin Centre for Regional Surveys

Kierujący

Supervisor

Krzysztof Markowski

Zespół autorski

Editorial team

Magdalena Ściborek-Rycyk

Prace redakcyjne

Editorial work

Magdalena Ściborek-Rycyk

Tłumaczenie

Translation

Katarzyna Siemiaszko

Skład i opracowanie graficzne

Typesetting and graphics

Magdalena Ściborek-Rycyk

Projekt i wykonanie okładki

Cover project and realization

Aleksandra Jangas-Kurzak

ISSN 2080-0517

Publikacja dostępna na stronie

Publications available on website

lublin.stat.gov.pl

Przy publikowaniu danych GUS prosimy o podanie źródła

When publishing Statistics Poland data — please indicate the source

Przedmowa

Województwo lubelskie należy do regionów charakteryzujących się znaczącą rolą sektora rolniczego. O dogodnych warunkach do prowadzenia działalności rolniczej decydują przede wszystkim korzystne czynniki glebowo-klimatyczne oraz duży udział użytkowników rolnych. Lubelskie jest liderem wielu upraw rolniczych i sadowniczych, wśród których można wymienić m. in.: maliny, porzeczki i agrest.

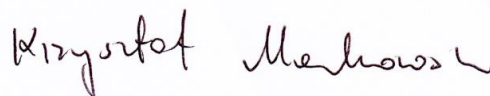
Rzetelna wiedza na temat sytuacji w rolnictwie w województwie lubelskim jest niezbędna do podejmowania skutecznych decyzji zarówno przez prowadzących działalność gospodarczą w tym sektorze, jak i przedstawicieli władz regionalnych i lokalnych zajmujących się polityką rolną. Dlatego też wychodząc naprzeciw tym oczekiwaniom i zainteresowaniu informacją statystyczną dotyczącą rolnictwa na Lubelszczyźnie, Urząd Statystyczny w Lublinie przygotował publikację: **„Rolnictwo w województwie lubelskim w 2024 r.”** Zakresem informacji nawiązuje ona do opracowań wydawanych przez nasz Urząd w poprzednich latach i składa się z części analitycznej i tabelarycznej.

W części analitycznej, podzielonej na działy tematyczne, szczegółowo omówiono najważniejsze zjawiska i tendencje występujące w rolnictwie województwa lubelskiego. W części tabelarycznej zamieszczone zostały dane dotyczące: użytkowania gruntów, produkcji rolniczej, skupu i cen produktów rolnych oraz środków produkcji w rolnictwie. Tablice przeglądowe prezentują dane wojewódzkie w retrospekcji od 2010 r., a szczegółowe ujmują dane odnoszące się do 2024 r. W niektórych przypadkach, ze względu na dostępność danych, przedstawione informacje dotyczą 2022 r. i 2023 r. W ujęciu miesięcznym opublikowano ceny wolnorynkowe i relacje cen produktów rolnych, co pozwala na śledzenie sezonowych zmian koniunktury w rolnictwie.

Uzupełnieniem formy tekstowej i tabelarycznej są wykresy i mapy podkreślające specyficzne cechy i zaobserwowane prawidłowości zachodzące w procesie wytwarzania żywności i jej zagospodarowania. Publikacja zawiera najistotniejsze dane dla scharakteryzowania przedstawionego w tytule tematu.

Jestem przekonany, iż przygotowane przez nas opracowanie będzie dla Państwa przydatnym źródłem wiedzy o stanie i kierunkach zmian jakie zaszły w rolnictwie na terenie województwa lubelskiego w ciągu ostatnich lat. Bardziej szczegółowe informacje dotyczące rolnictwa na Lubelszczyźnie mogą Państwo uzyskać w Urzędzie Statystycznym w Lublinie lub na jego stronie internetowej (<http://lublin.stat.gov.pl/>).

Dyrektor
Urzędu Statystycznego
w Lublinie

dr Krzysztof Markowski

Lublin, lipiec 2025 r.

Preface

Lubelskie Voivodship is one of the regions where the agricultural sector fulfils a significant role. Favourable conditions for agricultural activities are primarily determined by advantageous soil and climate factors and a large share of agricultural land. Lubelskie Voivodship is a leader when it comes to various kinds of agricultural and horticultural crops, including raspberry, currant and gooseberry.

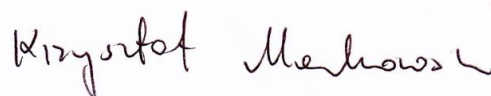
Thorough knowledge of the situation of agriculture in Lubelskie Voivodship is essential for making effective decisions both by people running a business in this sector and by representatives of the regional and local authorities connected with agricultural policy. In order to meet these expectations and to deal with the interest in statistical information on agriculture in Lubelskie Voivodship, the Statistical Office in Lublin prepared a publication entitled **“Agriculture in Lubelskie Voivodship in 2024”**. The scope of information relates to the publications issued by our Office in the previous years and consists of analytical and tabular parts.

The most important phenomena and tendencies occurring in agriculture in Lubelskie Voivodship are described in detail in the analytical part, which is divided into thematic sections. The tabular part includes the data on land use, agricultural production, procurement and prices of agricultural products as well as means of production in agriculture. Review tables present the data on the voivodship in retrospection from 2010, whereas detailed tables show the data regarding 2024. Due to availability of the data, the presented information relates to 2022 and 2023 in some cases. Free market prices and price relations for agricultural products were published in monthly terms, which allowed to track seasonal changes in agriculture economic conditions.

There are also graphs and maps meant to complement the textual and tabular parts, which highlight specific features and regularities observed in the process of food preparation and its management. The publication contains the most relevant data aimed at characterising the topic included in the title.

I am convinced that the compilation prepared by us will be a useful source of information regarding the condition and directions of the changes which took place in agriculture in the area of Lubelskie Voivodship in recent years. More detailed information regarding agriculture in this region can be obtained in the Statistical Office in Lublin as well as on the Office website (<http://lublin.stat.gov.pl/>).

Director
of Statistical Office
in Lublin

Krzysztof Markowski, Ph.D.

Lublin, July 2025

Spis treści

Contents

Przedmowa.....	3
Preface	4
Spis tabel.....	6
List of tables	6
Spis wykresów	7
List of charts	7
Spis map	9
List of maps.....	9
Objaśnienia znaków umownych. Ważniejsze skróty.....	10
Symbols. Main abbreviations	10
Synteza	11
Executive summary	13
1. Warunki agrometeorologiczne	15
1. Agrometeorology conditions	15
2. Użytkowanie gruntów	19
2. Land use.....	19
3. Środki produkcji w rolnictwie.....	27
3. Means of production in agriculture	27
4. Produkcja rolnicza.....	31
4. Agricultural output.....	31
5. Produkcja roślinna	33
5. Crop output	33
5.1. Zboża.....	35
5.1. Cereals.....	35
5.2. Rzepak i rzepik	39
5.2. Rape and turnip rape	39
5.3. Ziemniaki	41
5.3. Potatoes	41
5.4. Buraki cukrowe.....	42
5.4. Sugar beets	42
5.5. Warzywa i owoce.....	45
5.5. Vegetables and fruit	45
6. Produkcja zwierzęca	50
6. Animal output.....	50
6.1. Trzoda chlewna	50
6.1. Pigs	50
6.2. Bydło.....	53
6.2. Cattle.....	53
6.3. Owce.....	56
6.3. Sheep	56

7. Skup produktów rolnych	58
7. Procurement of agricultural products	58
7.1. Skup produktów roślinnych	58
7.1. Procurement of plant origin products	58
7.2. Skup produktów zwierzęcych	59
7.2. Procurement of animal origin products	59
8. Ceny w rolnictwie.....	62
8. Prices in agriculture.....	62
Uwagi metodyczne	65
Methodological notes	65
Aneks tabelaryczny dołączony do wersji elektronicznej publikacji (format xlsx)	67
Tabular appendix attached to electronic version of this publication (xlsx format)	67

Spis tabel

List of tables

Tabela 1. Użytkowanie gruntów w gospodarstwach rolnych	22
Table 1. Land use in agricultural holdings	22
Tabela 2. Liczba gospodarstw rolnych posiadających użytki rolne	22
Table 2. Number of agricultural holdings with agricultural land.....	22
Tabela 3. Przeciętna powierzchnia użytków rolnych ogółem w gospodarstwach rolnych posiadających użytki rolne	23
Table 3. Average total land use in agricultural holdings with agricultural land.....	23
Tabela 4. Struktura powierzchni zasiewów.....	34
Table 4. Structure of sown area.....	34
Tabela 5. Powierzchnia zasiewów, plony i zbiory zbóż	35
Table 5. Sown area, yields and production of cereals.....	35
Tabela 6. Powierzchnia zasiewów, plony i zbiory rzepaku i rzepiku	40
Table 6. Sown area, yields and production of rape and turnip rape	40
Tabela 7. Powierzchnia zasiewów, plony i zbiory ziemniaków (łącznie ogrodami przydomowymi).....	41
Table 7. Sown area, yields and production of potatoes (without kitchen gardens)	41
Tabela 8. Powierzchnia zasiewów, plony i zbiory buraków cukrowych	43
Table 8. Sown area, yields and production of sugar beets	43
Tabela 9. Zbiory warzyw gruntowych.....	45
Table 9. Production of ground vegetables.....	45
Tabela 10. Zbiory owoców w sadach.....	46
Table 10. Production of fruit from orchards.....	46
Tabela 11. Pogłowie trzody chlewnej.....	50
Table 11. Pig stocks.....	50
Tabela 12. Pogłowie bydła	53
Table 12. Cattle stocks.....	53
Tabela 13. Pogłowie owiec.....	56
Table 13. Sheep stocks	56

Spis wykresów

List of charts

Wykres 1. Średnie miesięczne temperatury powietrza	16
Chart 1. Total monthly average air temperatures	16
Wykres 2. Średnie miesięczne sumy opadów atmosferycznych	17
Chart 2. Monthly average atmospheric precipitation	17
Wykres 3. Struktura użytkowania gruntów w gospodarstwach rolnych	19
Chart 3. Structure of land use in agricultural holdings	19
Wykres 4. Struktura gospodarstw rolnych posiadających użytki rolne według grup obszarowych użytków rolnych	23
Chart 4. Structure of agricultural holdings with agricultural land by area groups of agricultural land.....	23
Wykres 5. Zużycie nawozów mineralnych (NPK) i wapniowych (CaO) w rolnictwie na 1 ha użytków rolnych w dobrej kulturze.....	27
Chart 5. Consumption of mineral (NPK) and lime (CaO) fertilizers in agriculture per 1 ha of agricultural land in good agricultural condition	27
Wykres 6. Zużycie nawozów naturalnych w rolnictwie na 1 ha użytków rolnych	29
Chart 6. Consumption of natural fertilizers in agriculture per 1 ha of agricultural land	29
Wykres 7. Struktura globalnej produkcji roślinnej w 2023 r.	31
Chart 7. Structure of gross crop output in 2023.....	31
Wykres 8. Struktura globalnej produkcji zwierzęcej w 2023 r.	32
Chart 8. Structure of gross animal output in 2023.....	32
Wykres 9. Powierzchnia zasiewów i plony zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi	36
Chart 9. Sown area and yields of basic and mixed cereals	36
Wykres 10. Powierzchnia zasiewów i plony rzepaku i rzepiku	40
Chart 10. Sown area and yields of rape and turnip rape	40
Wykres 11. Powierzchnia i plony ziemniaków	41
Chart 11. Sown area and yields of potatoes	41
Wykres 12. Powierzchnia zasiewów i plony buraków cukrowych	43
Chart 12. Sown area and yields of sugar beets	43
Wykres 13. Struktura zbiorów owoców z drzew owocowych w sadach	47
Chart 13. Structure of tree fruit production from orchards.....	47
Wykres 14. Struktura zbiorów owoców z krzewów i plantacji jagodowych	48
Chart 14. Structure of fruit production from berry shrubs and plantations	48
Wykres 15. Pogłowie trzody chlewnej	51
Chart 15. Pig stocks.....	51
Wykres 16. Dynamika pogłowia trzody chlewnej	51
Chart 16. Dynamics of pig stocks	51
Wykres 17. Struktura stada trzody chlewnej	52
Chart 17. Structure of pig herd	52
Wykres 18. Obsada trzody chlewnej na 100 ha użytków rolnych.....	52
Chart 18. Pigs per 100 ha of agricultural land	52

Wykres 19. Pogłowie bydła	54
Chart 19. Cattle stocks	54
Wykres 20. Obsada bydła na 100 ha użytków rolnych.....	54
Chart 20. Cattle density per 100 ha of agricultural land	54
Wykres 21. Struktura stada bydła według grup wiekowo-użytkowych	55
Chart 21. Structure of cattle herd by age and usage groups.....	55
Wykres 22. Pogłowie owiec.....	57
Chart 22. Sheep stocks	57
Wykres 23. Dynamika skupu zbóż podstawowych konsumpcyjnych i paszowych (łącznie z mieszankami zbożowymi, bez ziarna siewnego)	59
Chart 23. Indices of procurement of basic consumer and feed cereals (including mixed cereals, without seed for sowing)	59
Wykres 24. Dynamika skupu żywca rzeźnego ogółem (w przeliczeniu na mięso, łącznie z tłuszczami).....	60
Chart 24. Indices of total procurement of animals for slaughter (in terms of meat, including fats).....	60
Wykres 25. Dynamika skupu mleka krowiego.....	60
Chart 25. Indices of procurement of cow milk	60
Wykres 26. Ceny wybranych produktów rolnych w skupie i na targowiskach	63
Chart 26. Prices of selected agricultural products in procurement centers and at marketplaces.....	63

Spis map

List of maps

Mapa 1. Warunki przyrodnicze produkcji rolnej. Agroklimat.....	18
Map 1. Natural conditions of agricultural output. Agro climate.....	18
Mapa 2. Warunki przyrodnicze produkcji rolnej. Jakość i przydatność rolnicza gleb	25
Map 2. Natural conditions of agricultural output. Quality and agricultural usefulness of soils ..	25
Mapa 3. Warunki przyrodnicze produkcji rolnej. Waloryzacja rolniczej przestrzeni produkcyjnej	26
Map 3. Natural conditions of agricultural output. Valorisation of agricultural production area.....	26
Mapa 4. Zbiory zbóż ogółem według województw w 2024 r.	37
Map 4. Total production cereals by voivodships in 2024.....	37
Mapa 5. Zbiory pszenicy według województw w 2024 r.	38
Map 5. Production of wheat by voivodships in 2024.....	38
Mapa 6. Zbiory żyta według województw w 2024 r.....	38
Map 6. Production of rye by voivodships in 2024	38
Mapa 7. Zbiory kukurydzy według województw w 2024 r.	39
Map 7. Production of maize for grain by voivodships in 2024	39
Mapa 8. Zbiory ziemniaków według województw w 2024 r.....	42
Map 8. Production of potatoes by voivodships in 2024	42
Mapa 9. Zbiory buraków cukrowych według województw w 2024 r.....	44
Map 9. Production of sugar beets by voivodships in 2024	44
Mapa 10. Zbiory strączkowych jadalnych ogółem według województw w 2024 r.	44
Map 10. Total production of edible pulses by voivodships in 2024	44
Mapa 11. Zbiory warzyw gruntowych ogółem według województw w 2024 r.....	46
Map 11. Production of ground vegetables by voivodships in 2024.....	46
Mapa 12. Zbiory owoców z drzew według województw w 2024 r.	48
Map 12. Tree fruit production by voivodships in 2024	48
Mapa 13. Zbiory owoców z krzewów i plantacji jagodowych według województw w 2024 r.....	49
Map 13. Fruit production from berry shrubs and plantations by voivodships in 2024	49
Mapa 14. Pogłowie trzody chlewnej według województw.....	53
Map 14. Pig stocks per 100 ha of agricultural land by voivodships.....	53
Mapa 15. Pogłowie bydła według województw.	56
Map 15. Cattle stocks per 100 ha of agricultural land by voivodships.....	56

Objaśnienie znaków umownych

Symbols

Symbol Symbol	Opis Description
Kreska (-)	zjawisko nie wystąpiło magnitude zero
Kropka (.)	zupełny brak informacji albo brak informacji wiarygodnych data not available or not reliable
Znak x	wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe data not applicable
Znak #	dane nie mogą być publikowane ze względu na konieczność zachowania tajemnicy statystycznej w rozumieniu ustawy o statystyce publicznej data must not be published due to the necessity for maintaining statistical confidentiality in accordance with the Law on Public Statistics
„W tym” “Of which”	oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy indicates that not all elements of the sum are given

Ważniejsze skróty

Main abbreviations

Skrót Abbreviation	Znaczenie Meaning
tys.	tysiąc thousand
mln	milion million
zł PLN	złoty PLN
p. proc.	punkty procentowe percentage points
ha	hektary hectare
kg	kilogram kilogramme
t	tona tonne
km ²	kilometr kwadratowy square kilometre
l	litr litre

Synteza

O wysokości plonów upraw rolnych w dużej mierze decydują warunki agrometeorologiczne, tj. temperatura powietrza, ilość i rozkład opadów atmosferycznych oraz nasłonecznienie. Czynniki te, oprócz środków produkcji stosowanych przez rolników, tj. między innymi zastosowanego materiału siewnego, środków ochrony roślin czy zastosowanych nawozów, wpływają na stan i rozwój roślin oraz terminowość prac polowych i zabiegów agrotechnicznych wykonywanych na poszczególnych etapach wegetacji roślin.

Powierzchnia geodezyjna województwa lubelskiego¹ według stanu na dzień 1 stycznia 2024 r. wynosiła 2 512 243 ha, z tego użytki rolne stanowiły 70,1%, grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione 23,7%, grunty pod wodami 0,8%, grunty zabudowane i zurbanizowane 4,2%, nieużytki 0,9% i tereny różne 0,2%. Powierzchnia województwa lubelskiego stanowiła 8,0% ogólnej powierzchni kraju. Pod względem powierzchni województwo zajmowało 3. miejsce w Polsce, po województwie mazowieckim (11,3%) i wielkopolskim (9,5%).

Powierzchnia użytków rolnych w dobrej kulturze w 2023 r. wyniosła 1 373,3 tys. ha i stanowiła 99,3% ogólnej powierzchni użytków rolnych, przy czym ich udział w powierzchni użytków rolnych ogółem zwiększył się o 0,6 p. proc. w stosunku do 2020 r. i o 0,1 p. proc. w porównaniu z 2015 r. Jednocześnie odnotowano wzrost powierzchni użytków rolnych w dobrej kulturze w 2023 r. w stosunku do 2020 r. o 0,5% i o 4,1% w porównaniu z 2015 r. W **gospodarstwach indywidualnych** powierzchnia użytków rolnych w dobrej kulturze wyniosła 1 339,9 tys. ha i była większa w porównaniu z 2020 r. o 0,7%, zaś mniejsza w stosunku do 2015 r. o 4,0%, a jej udział w powierzchni użytków rolnych ogółem wynosił 99,3% i wzrósł zarówno w stosunku do 2020 r., jak i 2015 r., odpowiednio o 0,6 p. proc. i o 0,1 p. proc.

Przeciętna powierzchnia indywidualnego gospodarstwa rolnego powyżej 1 ha użytków rolnych w 2023 r. wyniosła 8,92 ha, przy czym powierzchnia ta nieznacznie zwiększyła się w porównaniu z 2020 r. (o 0,33 ha) i w stosunku do 2015 r. (o 0,92 ha).

W 2023 r. w województwie lubelskim było 153,2 tys. **gospodarstw rolnych posiadających użytki rolne**, w tym 152,9 tys. **gospodarstw indywidualnych**. W stosunku do 2020 r. liczba gospodarstw rolnych zmniejszyła się o 4,9%, a w porównaniu z 2015 r. o 15,1%. Gospodarstwa małe o powierzchni do 10 ha stanowiły 76,7% w ogólnej liczbie gospodarstw rolnych, przy czym ich udział w porównaniu z 2020 r. zmniejszył się o 1,3 p. proc. i o 3,2 p. proc. w stosunku do 2015 r. W tej grupie najwięcej było gospodarstw o powierzchni od 5 do 10 ha (38,2 tys.), a w porównaniu z 2020 r. odnotowano ich spadek o 8,2%, a w stosunku do 2015 r. o 21,2%.

Wyniki produkcji roślinnej w rolnictwie uzależnione są w głównej mierze od warunków agrometeorologicznych, jak również od zastosowanych nawozów, środków ochrony roślin oraz zastosowanego materiału siewnego. Wielkość nakładów poniesionych przez rolnika na zakup tych środków w dużej mierze decyduje o wysokości osiągniętego dochodu.

W roku gospodarczym 2022/2023 zużycie **nawozów mineralnych w przeliczeniu na 1 ha użytków rolnych** wyniosło 139,5 kg i w stosunku do okresu 2019/2020 wzrosło o 0,9% (w kraju zmniejszyło się o 6,6%), zaś w porównaniu z 2014/2015 r. zwiększyło się o 9,6% (w Polsce zmniejszyło się o 1,1%). Natomiast zużycie **nawozów wapniowych na 1 ha użytków rolnych** wyniosło 78,0 kg/ha (w kraju 78,4 kg/ha) i zmniejszyło się w stosunku do okresu 2019/2020 o 11,1%, zaś w porównaniu z rokiem gospodarczym 2014/2015 wzrosło ponad 3-krotnie (w kraju odpowiednio zmniejszyło się o 12,5% i wzrosło ponad 2-krotnie).

Wartość **rolniczej produkcji globalnej** w cenach stałych w 2023 r., w porównaniu z 2022 r., zmniejszyła się o 5,6%, co było wynikiem spadku zarówno wartości produkcji zwierzęcej, jak i roślinnej, odpowiednio o 0,2% i o 7,0%. W 2023 r. produkcja globalna na 1 ha użytków rolnych w województwie lubelskim wynosiła 13 497 zł i w porównaniu z rokiem wcześniejszym wzrosła

¹ Dane Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii według ewidencji gruntów (Dz. U. z 2001 r. Nr 38, poz. 454 z późniejszymi zmianami).

---

o 48,6%, a w stosunku do 2015 r. o ponad 2-krotnie (w kraju odpowiednio o 65,8% i ponad 2-krotnie).

W 2024 r. w województwie lubelskim uzyskano **podobne plony produkcji roślinnej** jak rok wcześniej. Zmniejszono powierzchnię uprawy zbóż ogółem, jak i powierzchnię uprawy zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi. Zbiory rzepaku i rzepiku zmniejszyły się w porównaniu z 2023 r., odwrotnie niż zbiory ziemniaków, które wzrosły, przy jednoczesnym wzroście powierzchni zasiewów ziemniaków. Natomiast zbiory buraków zmniejszyły się, zaś powierzchnia zasiewów wzrosła.

W województwie lubelskim od 2010 r. **maleje stan pogłowia trzody chlewnej**, który w tym okresie zmniejszył się o 56,2% (z 992,6 tys. szt. w czerwcu 2010 r. do 434,9 tys. szt. w czerwcu 2024 r.). Pogłowie bydła zmniejszyło się o 6,8% (z 367,4 tys. szt. w czerwcu 2010 r. do 342,6 tys. szt. w czerwcu 2024 r.), natomiast pogłowie owiec wzrosło o 45,8% (z 13,9 tys. szt. w czerwcu 2010 r. do 20,3 tys. szt. w czerwcu 2024 r.).

Wartość skupu produktów rolnych w 2024 r. w województwie lubelskim wyniosła 5 775,1 mln zł (według cen bieżących, bez podatku VAT). W kraju skup wyniósł 100 525,1 mln zł. Udział województwa lubelskiego w skupie ogólnokrajowym wyniósł 5,7%. W porównaniu z rokiem wcześniejszym wartość skupu produktów rolnych wzrosła o 0,8%, a w kraju zmniejszyła się o 4,6%. Natomiast w stosunku do 2015 r. wartość skupu produktów rolnych w województwie lubelskim wzrosła o 42,7%, w kraju o 76,2%.

Wartość skupu produktów roślinnych wyniosła 2 449,5 mln zł (42,4% produktów rolnych), zaś **zwierzęcych** 3 325,6 mln zł (57,6%). Wartość skupu produktów roślinnych stanowiła 9,4% wartości skupu tych produktów w Polsce, natomiast produktów zwierzęcych 4,5%. W odniesieniu do 2023 r. wartość skupu produkcji roślinnej zmniejszyła się o 6,6%, a zwierzęcej wzrosła o 7,2%. W kraju wartość produkcji roślinnej obniżyła się o 13,0%, a zwierzęcej o 1,2%. Natomiast w stosunku do 2015 r. wartość skupu produktów roślinnych wzrosła o 14,9% (w Polsce o 40,1%), a zwierzęcej o 73,7% (w kraju o 93,7%).

W 2024 r., w odniesieniu do roku poprzedniego, większość **cen skupu** produktów roślinnych i zwierzęcych zmniejszyła się. Również ceny jakie rolnicy uzyskiwali na targowiskach w 2024 r. w porównaniu z 2023 r. były w większości niższe.

Executive summary

The amount of production of agricultural crops is considerably dependent on agrometeorological conditions, i.e. air temperature, quantity and distribution of precipitation and insolation. Together with means of production used by farmers, including application of sowing material, plant protection products or used fertilizers, these are the factors which influence the condition and development of plants as well as punctuality of executed field work and agricultural procedures carried out within certain stages of vegetation of plants.

As of 1 January 2024, **the geodetic area of Lubelskie Voivodship**² was 2 512 243 ha, which included agricultural land in 70.1%, forest land as well as woody and bushy land in 23.7%, land under water in 0.8%, built-up and urbanized land in 4.2%, wasteland in 0.9% and other land in 0.2%. The area of Lubelskie Voivodship constituted 8.0% of the total area of the country. Taking the area into account, Lubelskie Voivodship occupied the 3rd position in Poland – after mazowieckie (11.3%) and wielkopolskie (9.5%) voivodships.

The area of agricultural land in a good agricultural condition was 1 373.3 thousand ha in 2023 and constituted 99.3% of the total area of agricultural land. In comparison with 2020, its share in the total area of agricultural land increased by 0.6 pp and compared with 2015 – by 0.1 pp. At the same time, an increase in the area of agricultural land in a good agricultural condition by 0.5% was noted in 2023 in comparison with 2020 and by 4.1% in relation to 2015. The area of agricultural land in a good agricultural condition in **private farms** was 1 339.9 thousand ha and it was higher by 0.7% compared to 2020, and lower by 4.0% compared to 2015, and its share in the total agricultural area was 99.3% and increased both compared to 2020 and 2015, by 0.6 pp and by 0.1 pp.

An average area of a private farm over 1 ha of agricultural land was 8.92 ha in 2023, however this area increased slightly compared to 2020 (by 0.33 ha) and compared to 2015 (by 0.92 ha).

In Lubelskie Voivodship in 2023, there were 153.2 thousand **farms** possessing agricultural land, including 152.9 thousand **private farms**. The number of farms decreased by 4.9% in comparison with 2020 and by 15.1% in comparison with 2015. Small farms with the area up to 10 ha constituted 76.7% of the total number of farms and their share went down by 1.3 pp compared to 2020 and by 3.2 pp compared to 2015. Most of the farms in this group had the area from 5 to 10 ha (38.2 thousand) and their decrease by 8.2% was noted compared to 2020, whereas in relation to 2015 by 21.2%.

The results of plant output in agriculture are mainly dependent on agrometeorological conditions, but also on used fertilizers, plant protection products and applied sowing material. The amount of the obtained income is strictly connected with the amount of expenditures of a farmer on purchase of these measures.

The use of **mineral fertilizers per 1 ha of agricultural land** was 139.5 kg in the farming year 2022/2023 and, compared to the 2019/2020 period, it increased by 0.9% (in the country went down by 6.6%), whereas in comparison with 2014/2015 it increased by 9.6% (in Poland decreased by 1.1%). When it comes to the use of **lime fertilizers per 1 ha of agricultural land**, it amounted to 78.0 kg/ha (in the country – 78.4 kg/ha) and decreased by 11.1% compared to the 2019/2020 period, and increased more than threefold compared to the 2014/2015 economic year (in the country, respectively it decreased by 12.5% and increased more than twofold).

The value of **gross agricultural output** in permanent prices in 2023 decreased by 5.6% in comparison with 2022, which was a result of an decrease in both the value of animal output and crop output, respectively by 0.2% and by 7.0%. In 2023, the gross output per 1 ha of agricultural land in Lubelskie Voivodship amounted to 13 497 PLN and increased by 48,6% in comparison with the previous year, whereas in comparison with 2015 more than two times (in the country – accordingly by 65.8% and more than two times).

---

² Data of the Head Office of Geodesy and Cartography according to the land registry (Journal of Laws from 2001 no. 38, item 454 with later amendments).

The harvest in the case of crop output was similar in the Lubelskie Voivodeship in 2024 than a year before. The total area under cereal cultivation decreased, as did the area under basic cereals with mixed cereals. Rapeseed and turnip rape harvests decreased compared to 2023, unlike potato harvests, which increased, while the potato sown area increased. Sugar beet harvests decreased, while the sown area increased.

There has been a decrease in **the livestock of pigs** in Lubelskie Voivodeship since 2010, which went down in this period by 56.2% (from 992.6 thousand heads in June 2010 to 434.9 thousand heads in June 2024). When it comes to the **livestock of cattle**, it decreased by 6.8% (from 367.4 thousand heads in June 2010 to 342.6 thousand heads in June 2024), whereas the **livestock of sheep** increased by 45.8% (from 13.9 thousand heads in June 2010 to 20.3 thousand heads in June 2024).

The value of procurement of agricultural products in Lubelskie Voivodeship in 2024 amounted to PLN 5 775.1 million (according to current prices without VAT). The country procurement was PLN 100 525.1 million. The share of Lubelskie Voivodeship in the country procurement was 5.7%. In comparison with the previous year, the value of procurement of agricultural products went up by 0.8% and decreased by 4.6% in the country. When it comes to comparison with 2015, the value of procurement of agricultural products went up by 42.7% in Lubelskie Voivodeship and by 76.2% in the country.

The value of procurement of plant products amounted to PLN 2 449.5 million (42,4% of agricultural products), whereas of **animal products** to PLN 3 325.6 million (57.6%). The value of procurement of plant products constituted 9.4% of the value of procurement of these products in Poland and of animal products – 4.5%. Compared to 2023, the value of procurement of plant output decreased by 6.6% and of animal output increase by 7.2%. In the country, the value of plant output went down by 13.0% and of animal output by 1.2%. Whereas, compared to 2015, the purchase value of plant products increased by 14.9% (in Poland by 40.1%), and animal products by 73.7% (in Poland by 93.7%).

In 2024, most purchase prices for plant and animal products decreased compared to the previous year. The prices farmers received at farmers' markets in 2024 were also mostly lower compared to 2023.

Rozdział 1

Chapter 1

Warunki agrometeorologiczne

Agrometeorology conditions

Warunki agrometeorologiczne, tj. temperatura powietrza, ilość i rozkład opadów atmosferycznych oraz nasłonecznienie w dużej mierze decydują o wysokości plonów upraw rolnych. Czynniki atmosferyczne, oprócz środków produkcji stosowanych przez rolników, tj. między innymi zastosowanego materiału siewnego, środków ochrony roślin czy zastosowanych nawozów, wpływają na stan i rozwój roślin oraz terminowość prac polowych i zabiegów agrotechnicznych wykonywanych na poszczególnych etapach wegetacji roślin.

Agrometeorologia inaczej nazywana meteorologią rolniczą, ma duże znaczenie w precyzyjnym określeniu wzajemnego oddziaływania warunków pogodowych, fizjologii roślin i zwierząt, ekologii, jak również gleboznawstwa oraz upraw roli i roślin.

Zajmuje się ona badaniem wpływu czynników meteorologicznych i klimatu na rośliny uprawne oraz wpływem jaki te rośliny wywierają na zjawiska meteorologiczne.

Sezon wegetacyjny 2024 r. charakteryzował się w miarę stabilną pogodą bez gwałtownych zjawisk ekstremalnych, chociaż nie brakowało burz i obfitych opadów deszczu, którym lokalnie towarzyszyły również opady gradu. Październik 2023 r. był miesiącem dość ciepłym i słonecznym ze średnimi temperaturami powietrza powyżej średniej wieloletniej, jednakże nie brakowało opadów deszczu, które pojawiły się pod koniec miesiąca. Taka aura sprzyjała wykonywaniu jesiennych prac polowych, tj. zbiory roślin okopowych, soi i kukurydzy oraz siewy ozimin i orki zimowe. Warunki atmosferyczne w listopadzie sprzyjały dalszemu prowadzeniu prac polowych, a dopiero w drugiej połowie miesiąca nastąpiło ochłodzenie i nocą temperatury spadły poniżej zera i pojawiły się pierwsze opady śniegu.

Obserwacja **warunków agrometeorologicznych** przyczynia się do prawidłowej oceny: ryzyka upraw poszczególnych gatunków i odmian roślin na danym terenie, przewidywanych plonów, przewidywanego stopnia rozwoju roślin i agrofagów, optymalnego terminu rozpoczęcia prac polowych takich jak np. ochrona roślin czy nawadnianie, jak również dostarcza informacji o mogących wystąpić niekorzystnych zjawiskach meteorologicznych.

Zima 2023/2024 na terenie całego województwa była łagodna ze średnimi temperaturami w grudniu 2023 r. i w styczniu 2024 r. wyższymi od normy z okresu 1991-2020 odpowiednio o 2,4°C i o 4,3°C oraz niższymi w lutym 2024 r. o 0,8°C. Zima przyszła w na początku grudnia 2023 r. z obfitymi opadami śniegu i niskimi temperaturami, jednakże już w połowie miesiąca przyszła odwilż z temperaturami ok. 10°C, co przyczyniło się do rozhartowania roślin i wznowienia wegetacji. Niskie temperatury wróciły na początku drugiej dekady stycznia 2024 r. i lokalnie spadły do minus 20°C, jednakże okres ten był bardzo krótki. Luty był bardzo ciepły, co spowodowało intensywny rozwój ozimin i pod koniec miesiąca ich wegetacja była przyspieszona o 2-3 tygodnie. Stan przezimowania roślin pod koniec lutego rzeczoznawcy rolni ocenili na podobnym poziomie jak rok wcześniej.

Warunki agrometeorologiczne panujące w marcu były bardzo zróżnicowane, gdyż pierwsza dekada była deszczowa z temperaturami powietrza oscylującymi w okolicach 3°C–13°C i nocnymi przymrozkami. Natomiast w trzeciej dekadzie nastąpiło znaczne ocieplenie i temperatury powietrza pod koniec miesiąca wzrosły do 23°C. Taki przebieg pogody w ciągu miesiąca sprzyjał prowadzeniu prac polowych, a rolnicy w optymalnych terminach wysiali zboża jare, rośliny strączkowe i rzepak jary.

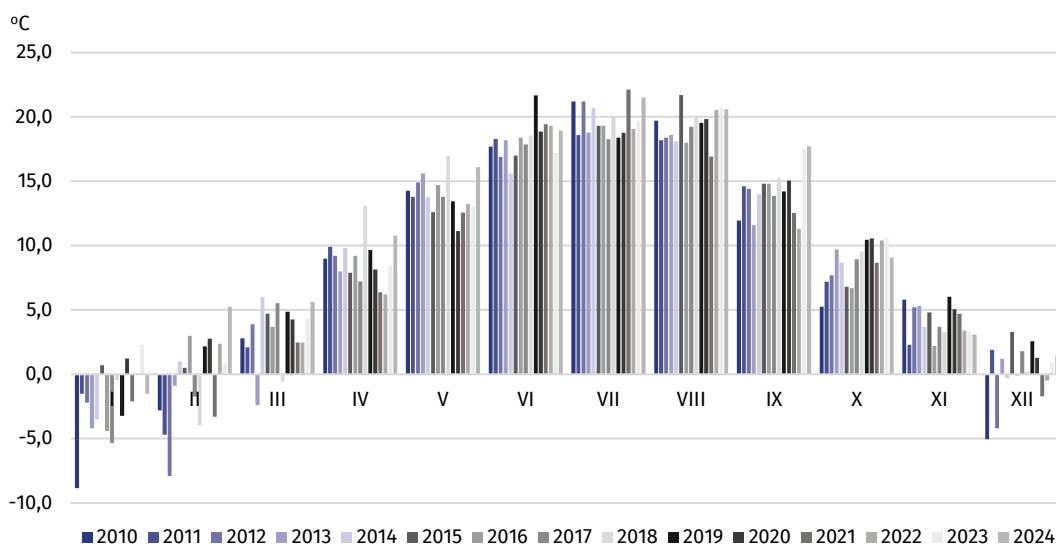
Kolejne miesiące 2024 r. (kwiecień, maj i czerwiec) również były bardzo zróżnicowane pod względem zarówno temperatury, jak i opadów atmosferycznych. Początek kwietnia był ciepły z temperaturami w ciągu dnia sięgającymi 25°C i z niezbyt obfitymi opadami deszczu. Taka aura

przyspieszyła wegetację roślin ozimych oraz wschody upraw jarych. Jednakże w połowie miesiąca przyszło gwałtowne ochłodzenie i temperatury powietrza w ciągu dnia spadły nawet do 5°C, a w nocy przygruntowe przymrozki utrzymywały się przez tydzień i temperatura lokalnie spadła do minus 6°C – minus 8°C. Taka pogoda wyrządziła znaczne straty na plantacjach rzepaku, który był w fazie kwitnienia, a przymrozki uszkodziły kwiaty i łodygi. Również niskie temperatury w ciągu dnia nie sprzyjały zapylaniu, gdyż owady nie latały.

Pierwsza połowa maja była bardzo ciepła, a średnie temperatury powietrza były wyższe od normy wieloletniej i sięgały do 26°C, jednocześnie brak opadów i silny wiatr potęgował suszę rolniczą. Ochłodzenie nastąpiło w drugiej dekadzie miesiąca, a w nocy pojawiły się przygruntowe przymrozki. Krótkotrwały front burzowy przyniósł silne opady deszczu oraz lokalnie gradu, który spowodował duże straty w uprawach. Pod koniec maja wróciły wysokie temperatury, a przy braku opadów i silnych wiatrach wilgoć szybko wyparowywała z gleby, co powodowało dalsze jej wysuszenie.

Czerwiec 2024 r. był bardzo ciepły z temperaturami powietrza przekraczającymi w ciągu dnia 30°C i z obfitymi opadami deszczu. Jednakże opady te były gwałtowne i towarzyszył im silny wiatr i lokalnie opady gradu. Taka aura powodowała wyleganie plantacji zbóż, rzepaku i roślin strączkowych, zaś grad uszkadzał te rośliny. W drugiej dekadzie czerwca rozpoczęły się zbiory jęczmienia ozimego.

Wykres 1. Średnie miesięczne temperatury powietrza
Chart 1. Monthly average air temperatures

Lato 2024 r. było ciepłe, jednakże nie brakowało obfitych opadów deszczu. Przełom czerwca i lipca był bardzo ciepły, a wręcz upalny z temperaturami powietrza powyżej 30°C i burzowy. W drugiej dekadzie lipca bardzo obfite opady deszczu spowodowały wyleganie plantacji zbóż oraz osypywanie się ziarna rzepaku na ziemię, gdyż dojrzałe łuszczyzny zaczęły pękać. Żniwa, które rozpoczęły się pod koniec czerwca, przebiegały sprawnie, choć były przerywane przez deszcz i zakończyły się praktycznie do końca miesiąca.

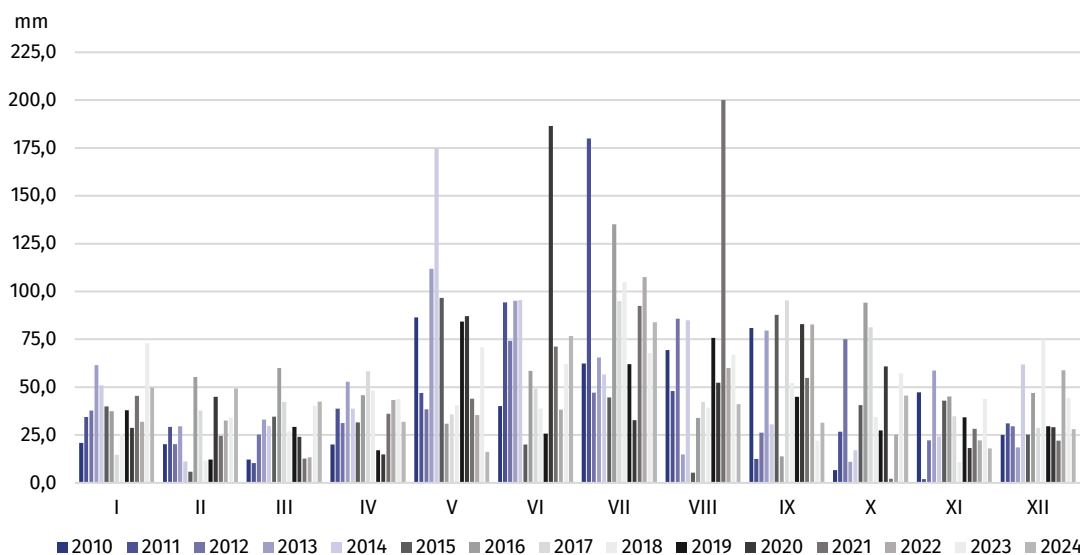
Sierpień 2024 r. był bardzo ciepły, a temperatury powietrza na początku miesiąca oscylowały w okolicach 20°C. Druga dekada miesiąca przyniosła znacznie wyższe temperatury powietrza, które przekroczyły 30°C i burze z bardzo obfitymi opadami deszczu powodującymi lokalne podtopienia i zalanie upraw.

Warunki agrometeorologiczne panujące we wrześniu sprzyjały wykonywaniu prac polowych. Był to miesiąc bardzo ciepły z niewielką ilością opadów atmosferycznych. Temperatury powietrza w ciągu dnia sięgały 30°C. Taka pogoda z jednej strony sprzyjała zbiorom kukurydzy na ziarno i na zielonkę, ziół, chmielu, soi, ziemniaków i rozpoczęciu kampanii buraczanej, zaś z drugiej strony niekorzystnie wpływała na wykonywanie uprawek przedsiewnych i siewów zbóż ozimych.

Po opadach deszczu w drugiej i trzeciej dekadzie września sytuacja poprawiła i umożliwiła wykonanie niezbędnych prac polowych oraz siewów ozimin.

Październik również był ciepły i słoneczny, a temperatury powietrza sięgały 20°C, jednakże na przełomie drugiej i trzeciej dekady zaczęły pojawiać się przygruntowe nocne przymrozki. Opady deszczu natomiast były niewielkie i miały przelotny charakter. Warunki pogodowe sprzyjały zbiorom kukurydzy oraz buraków cukrowych, jak również prowadzeniu jesiennych prac polowych takich jak: siewy ozimin oraz orki zimowe. Pod koniec miesiąca zakończono zbiory ziemniaków.

Wykres 2. Średnie miesięczne sumy opadów atmosferycznych
Chart 2. Total monthly average atmospheric precipitation

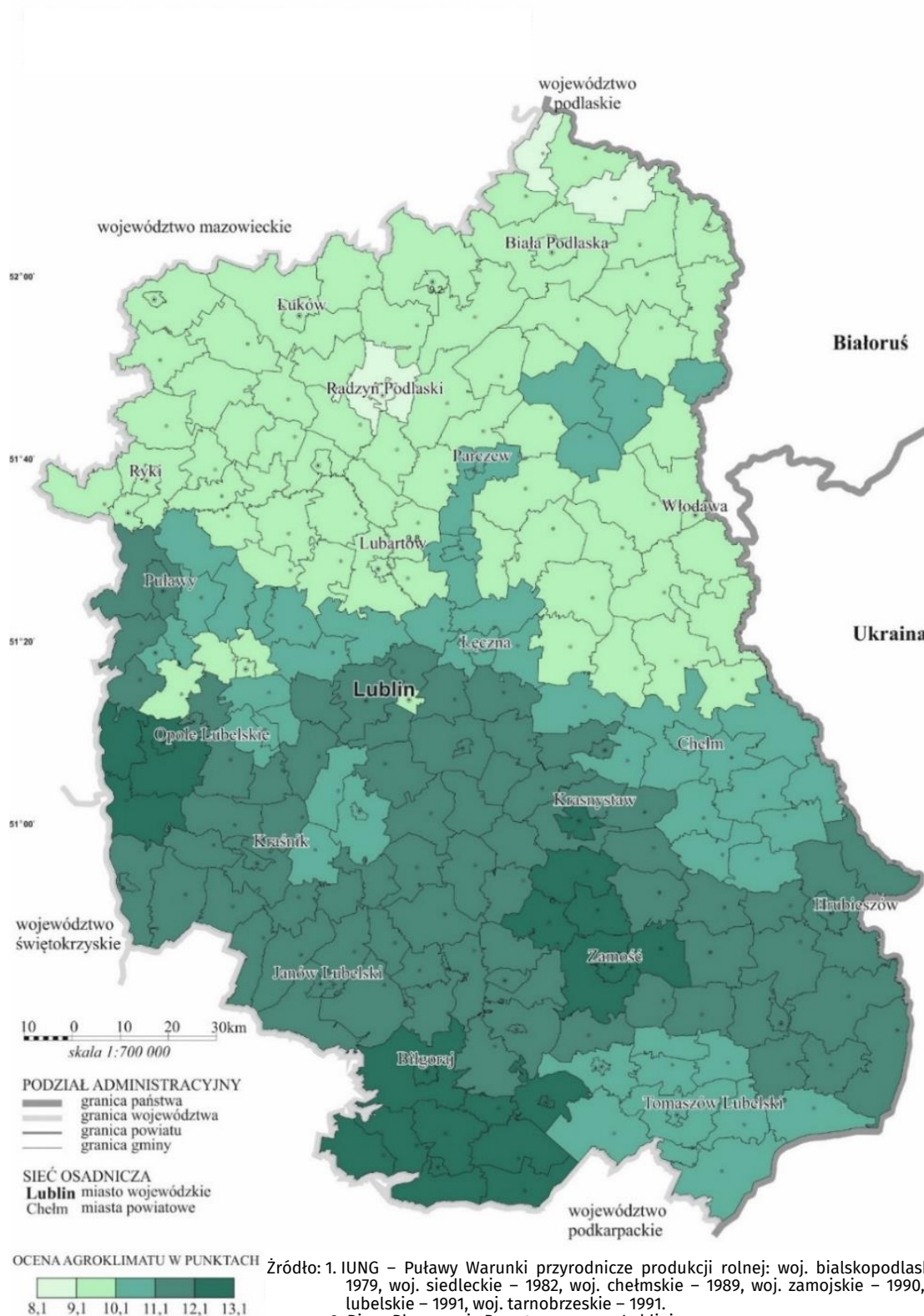

Początek listopada był wyjątkowo ciepły i słoneczny z temperaturą powietrza znacznie przewyższającą normy z wielolecia. Ochłodzenie pojawiło się dopiero w drugiej połowie miesiąca, a temperatury stopniowo spadały i nocą pojawiały się pierwsze przymrozki. Pod koniec listopada wystąpiły bardzo obfite opady śniegu. Warunki pogodowe jakie panowały w pierwszej połowie miesiąca sprzyjały prowadzeniu prac polowych, tj.: orki zimowe, zbiory buraków cukrowych i kukurydzy na ziarno. Pod koniec miesiąca większość prac polowych została zakończona, a oziminy były dobrej kondycji.

Przestrzenne zróżnicowanie agroklimatu województwa lubelskiego przedstawia mapa 1. (str.18). W celu oceny agroklimatu Polski posłużono się skalą 15-sto punktową, gdzie 15 oznacza klimat najkorzystniejszy dla rolnictwa. W województwie lubelskim rozpiętość punktowa dla gmin sięga od 8,8 do 13,0 pkt. Najlepszym agroklimatem charakteryzuje się część południowo-zachodnia województwa, zaś najgorszym północno-wschodnia.³

³ Opracowanie ekofizjograficzne do Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego. Biuro Planowania Przestrzennego w Lublinie.

Mapa 1. Warunki przyrodnicze produkcji rolnej. Agroklimat
 Map 1. Natural conditions of agricultural output. Agro climate

Rozdział 2

Chapter 2

Użytkowanie gruntów

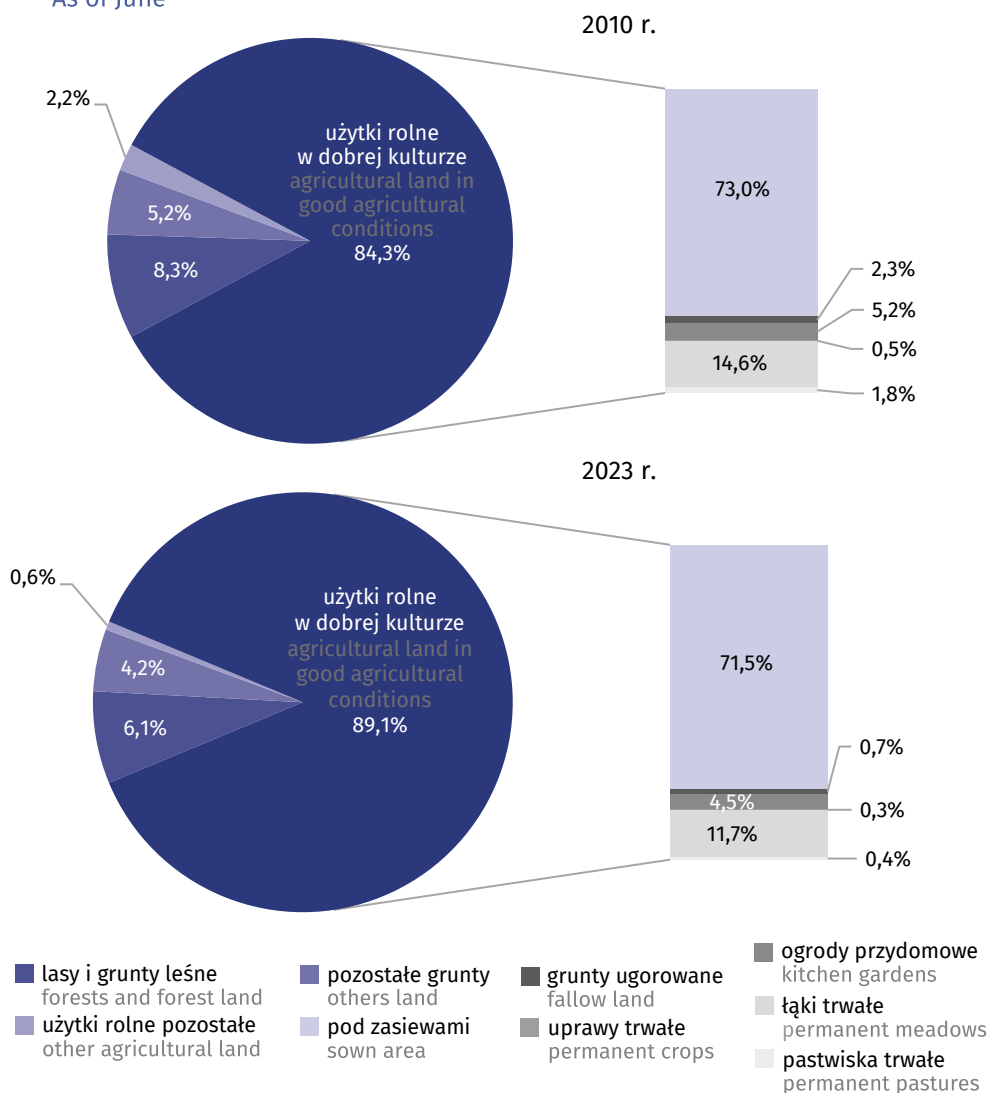
Land use

Powierzchnia geodezyjna województwa lubelskiego⁴ według stanu na dzień 1 stycznia 2024 r. wynosiła 2 512 243 ha, z tego użytki rolne stanowiły 70,1%, grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione 23,7%, grunty pod wodami 0,8%, grunty zabudowane i zurbanizowane 4,2%, nieużytki 0,9% i tereny różne 0,2%. Powierzchnia województwa lubelskiego stanowiła 8,0% ogólnej powierzchni kraju. Pod względem powierzchni województwo zajmowało 3. miejsce w Polsce, po województwie mazowieckim (11,3%) i wielkopolskim (9,5%).

Wykres 3. Struktura użytkowania gruntów w gospodarstwach rolnych

Stan w czerwcu

Chart 3. Structure of land use in agricultural holdings
As of June

⁴ Dane Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii według ewidencji gruntów (Dz. U. z 2001 r. Nr 38, poz. 454 z późniejszymi zmianami).

Dane dotyczące 2020 r. zawarte w tym rozdziale opracowano na podstawie **Powszechnego Spisu Rolnego 2020 r.** Badanie zostało przeprowadzone w czerwcu i lipcu 2020 r. według stanu na dzień 1 czerwca 2020 r. (dzień referencyjny) i obejmowało zmienne, między innymi z zakresu użytkowania gruntów i powierzchni zasiewów, a także zużycia nawozów mineralnych w roku gospodarczym 2019/2020.

Wyniki Powszechnego Spisu Rolnego 2020 r. opracowano **według siedziby użytkownika gospodarstwa**, tj. dla gospodarstwa indywidualnego – według miejsca siedziby (zamieszkania) użytkownika, zaś dla gospodarstwa osoby prawnej i jednostki organizacyjnej nie mającej osobowości prawnej – według miejsca siedziby przedsiębiorstwa (gospodarstwa).

Gospodarstwo rolne to jednostka wyodrębniona pod względem technicznym i ekonomicznym, posiadająca odrębne kierownictwo (użytkownik lub zarządzający) i prowadząca działalność rolniczą.

Gospodarstwo indywidualne to gospodarstwo rolne użytkowane przez osobę fizyczną. Gospodarstwa indywidualne obejmują gospodarstwa o powierzchni 1 ha i więcej użytków rolnych oraz gospodarstwa o powierzchni poniżej 1 ha użytków rolnych (w tym nie posiadające użytków rolnych) prowadzące produkcję rolną (roślinną i zwierzęcą) o znaczącej skali (określonej odpowiednimi programami), w tym działy specjalne produkcji rolnej.

Powierzchnia użytków rolnych w gospodarstwach rolnych w województwie lubelskim według stanu na dzień 1 czerwca 2023 r. wyniosła 1 383,3 tys. ha i była mniejsza w porównaniu z 2020 r. o 0,1% i o 4,2% w stosunku do 2015 r. Użytki rolne stanowiły 89,7% ogólnej powierzchni gruntów rolnych w województwie, a ich udział w porównaniu z 2020 r. wzrósł o 1,4 p. proc. i o 1,9 p. proc. w stosunku do 2015 r. W **gospodarstwach indywidualnych** powierzchnia użytków rolnych wynosiła 1 349,0 tys. ha i była większa o 0,1% w stosunku do 2020 r., zaś mniejsza o 4,1% w porównaniu z 2015 r.

Powierzchnia gruntów ogółem oznacza łączną powierzchnię użytków rolnych, lasów i gruntów leśnych oraz pozostałych gruntów niezależnie od tytułu władania – własnych, dzierżawionych (na zasadzie umowy i bezumownie), użytkowanych z tytułu zajmowania określonego stanowiska (leśniczy, ksiądz, nauczyciel, itp.), wspólnych w części przypadającej użytkownikowi, a także użytkowane przez gospodarstwo grunty należące do gospodarstw opuszczonych.

Powierzchnia użytków rolnych w dobrej kulturze w 2023 r. wyniosła 1 373,3 tys. ha i stanowiła 99,3% ogólnej powierzchni użytków rolnych, przy czym ich udział w powierzchni użytków rolnych ogółem zwiększył się o 0,6 p. proc. w stosunku do 2020 r. i o 0,1 p. proc. w porównaniu z 2015 r. Jednocześnie odnotowano wzrost powierzchni użytków rolnych w dobrej kulturze w 2023 r. w stosunku do 2020 r. o 0,5% i o 4,1% w porównaniu z 2015 r. W **gospodarstwach indywidualnych** powierzchnia użytków rolnych w dobrej kulturze wyniosła 1 339,9 tys. ha i była większa w porównaniu z 2020 r. o 0,7%, zaś mniejsza w stosunku do 2015 r. o 4,0%, a jej udział w powierzchni użytków rolnych ogółem wynosił 99,3% i wzrósł zarówno w stosunku do 2020 r., jak i 2015 r., odpowiednio o 0,6 p. proc. i o 0,1 p. proc.

Użytki rolne ogółem obejmują powierzchnię użytków rolnych w dobrej kulturze i użytków rolnych pozostałych.

Użytki rolne w dobrej kulturze to użytki utrzymywane zgodnie z normami, spełniające wymogi ustawy z dnia 5 lutego 2015 r. o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego (Dz. U. z 2015 r. poz. 1551, z 2016 r. poz. 337), na które składają się:

— **zasiewy** – wszystkie uprawy zasiane i zasadzone w gospodarstwie rolnym, z wyłączeniem powierzchni upraw zaliczanych od 2010 r. do upraw trwałych, a także powierzchnia ogrodów przydomowych i upraw na przyoranie uprawianych jako plon główny;

— **łąki trwałe** – grunty pokryte trwale trawami (tj. co najmniej 5 lat), zasady koszone, a w rejonach górskich również powierzchnia koszonych łąk i połonin. Łąki powinny być

utrzymywane w dobrej kulturze rolnej i przynajmniej raz w roku koszone, ale zbiory niekoniecznie wykorzystywane do celów produkcyjnych;

— **pastwiska trwałe** – grunty pokryte trwale trawami (tj. co najmniej 5 lat), które z zasady nie są koszone lecz wypasane, a w rejonach górskich również powierzchnia wypasanych hal i połonin utrzymywanych w dobrej kulturze rolnej (łącznie z pastwiskami trwałymi niewykorzystywanymi do celów produkcyjnych oraz z ekstensywnie wypasanymi pastwiskami położonymi na terenie pagórkowatym lub na znacznej wysokości, na glebach niskiej klasy, na których nie stosuje się nawożenia, podsiewów, melioracji, itp.);

— **uprawy trwałe, w tym sady** – łączna powierzchnia sadów, szkótek drzew i krzewów owocowych, szkótek drzew i krzewów ozdobnych, szkótek drzew leśnych dla celów handlowych, wikliny, innych gruntowych upraw trwałych, w tym tarniny, derenia i choinek bożonarodzeniowych, a także trwałych pod osłonami. **Sady** to plantacje drzew owocowych, krzewów owocowych i upraw jagodowych utrzymywanych w dobrej kulturze rolnej (łącznie z plantacjami leszczyny, malin, winorośli) rosnące w zwartym nasadzeniu, a także szkółki drzew i krzewów owocowych. Do sadów nie zalicza się powierzchni upraw truskawek i poziomek;

— **ogrody przydomowe** (bez powierzchni przeznaczonej na rekreację) – powierzchnia zlokalizowana najczęściej wokół siedziby gospodarstwa, często oddzielona od reszty gospodarstwa. Obejmuje powierzchnię upraw przeznaczonych przede wszystkim na samozaopatrzenie w gospodarstwie domowym użytkownika gospodarstwa rolnego. Sporadycznie nadwyżki zbiorów mogą być sprzedawane. Ogród przydomowy może obejmować zarówno uprawy rolne i ogrodnicze jednoroczne, jak i uprawy wieloletnie oraz drzewa i krzewy owocowe rosnące poza plantacjami. Do ogrodów przydomowych nie zalicza się powierzchni trawników i ogrodów ozdobnych oraz powierzchni przeznaczonej na rekreację;

— **grunty ugorowane** (łącznie z powierzchnią upraw na przyoranie uprawianych jako plon główny).

Użytki rolne pozostałe to użytki rolne nieużytkowane i nieutrzymywane w dobrej kulturze rolnej w dniu 1 czerwca 2020 r.

Największy udział w powierzchni użytków rolnych w dobrej kulturze stanowiły grunty pod zasiewami (2023 r. – 80,3%, 2020 r. – 78,1%, 2015 r. – 77,1%) i łąki i pastwiska trwałe (2023 r. – 13,6%, 2020 r. – 15,0%, 2015 r. – 16,0%). Powierzchnia gruntów **pod zasiewami** zwiększyła się o 3,3% w stosunku do 2020 r., zaś zmniejszyła o 0,1% w porównaniu z 2015 r. Natomiast powierzchnia **łąk i pastwisk trwałych** również zmniejszyła się o 9,0% w stosunku do 2020 r. i o 18,4% w porównaniu z 2015 r. Podobną tendencję zaobserwowano w odniesieniu do gospodarstw indywidualnych.

Powierzchnia **gruntów ugorowanych** w 2023 r. zmniejszyła się w stosunku do 2020 r. o 31,1%, zaś w stosunku do 2015 r. wzrosła o 7,6% i wyniosła 10,5 tys. ha. W **gospodarstwach indywidualnych** powierzchnia tych gruntów wyniosła 10,0 tys. ha i była mniejsza o 31,3% w porównaniu z 2020 r., natomiast większa o 5,5% w stosunku do 2015 r.

Lasy i grunty leśne to powierzchnia o wielkości co najmniej 0,10 ha, pokryta roślinnością leśną (zalesiona) lub przejściowo jej pozbawiona (nie zalesiona) oraz grunty związane z gospodarką leśną, a także powierzchnia plantacji o krótkiej rotacji – niezależnie od rodzaju gruntów na jakich zostały założone. Uwzględnia się tu powierzchnię szkótek drzew leśnych założonych na terenach leśnych i wykorzystywanych na potrzeby własne gospodarstwa rolnego (niehandlowe).

Powierzchnia **lasów i gruntów leśnych** w 2023 r. wyniosła 93,6 tys. ha i zmniejszyła się o 17,6% w stosunku do 2020 r. i o 19,7% w porównaniu z 2015 r. Grunty te stanowiły 6,1% ogólnej powierzchni gruntów w województwie lubelskim, a ich udział zmniejszył się w porównaniu z 2020 r. o 1,2 p. proc. i o 1,0 p. proc. w stosunku do 2015 r.

Powierzchnia pozostałych gruntów w 2023 r. zmniejszyła się w stosunku do 2020 r. o 6,5% i o 22,4% w porównaniu z 2015 r. i wyniosła 64,6 tys. ha. Grunty te stanowiły 4,2% ogólnej

powierzchni gruntów w województwie lubelskim i tym samym ich udział zmniejszył się w stosunku do 2020 r. o 0,2 p. proc. i o 0,9 p. proc. w porównaniu z 2015 r.

Pozostałe grunty to grunty pod zabudowaniami, podwórzami, placami i ogrodami ozdobnymi, parkami, powierzchnia wód śródlądowych (własnych i dzierżawionych), rowów melioracyjnych, powierzchnia porośnięta wikliną w stanie naturalnym, powierzchnia terenów bagiennych, powierzchnia innych gruntów (torfowiska, żwirownie), nieużytków (w tym gruntów zadrzewionych i zakrzaczonych) oraz powierzchnia przeznaczona do rekreacji (np. zlokalizowana wokół domu, pól golfowych itp.). Do pozostałych gruntów zalicza się także powierzchnię gruntów rolnych nieużytkowanych rolniczo, jeżeli grunty te nie powrócą już do użytkowania rolniczego, np. grunty rolne przeznaczone pod budowę drogi, supermarketu.

Tabela 1. Użytkowanie gruntów w gospodarstwach rolnych

Stan w czerwcu

Table 1. Land use in agricultural holdings

As of June

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2023	
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers			2020 = 100
Powierzchnia ogólna gruntów w tys. ha Total land area in thousand hectares	1 643,8	1 566,9	1 541,5	98,4
w tym użytki rolne of which agricultural land	1 444,0	1 384,1	1 383,3	99,9
w tym w dobrej kulturze of which in good agricultural condition	1 432,1	1 366,2	1 373,3	100,5
w tym w gospodarstwach indywidualnych of which private farms	1 598,8	1 524,4	1 503,2	98,6
w tym użytki rolne of which agricultural land	1 406,2	1 347,9	1 349,0	100,1
w tym w dobrej kulturze of which in good agricultural condition	1 395,4	1 330,5	1 339,9	100,7

W 2023 r. w województwie lubelskim było 153,2 tys. **gospodarstw rolnych posiadających użytki rolne**, w tym 152,9 tys. **gospodarstw indywidualnych**. W stosunku do 2020 r. liczba gospodarstw rolnych zmniejszyła się o 4,9%, a w porównaniu z 2015 r. o 15,1%. Gospodarstwa małe o powierzchni do 10 ha stanowiły 76,7% w ogólnej liczbie gospodarstw rolnych, przy czym ich udział w porównaniu z 2020 r. zmniejszył się o 1,3 p. proc. i o 3,2 p. proc. w stosunku do 2015 r. W tej grupie najwięcej było gospodarstw o powierzchni od 5 do 10 ha (38,2 tys.), a w porównaniu z 2020 r. odnotowano ich spadek o 8,2%, a w stosunku do 2015 r. o 21,2%.

Tabela 2. Liczba gospodarstw rolnych posiadających użytki rolne

Stan w czerwcu

Table 2. Number of agricultural holdings with agricultural land

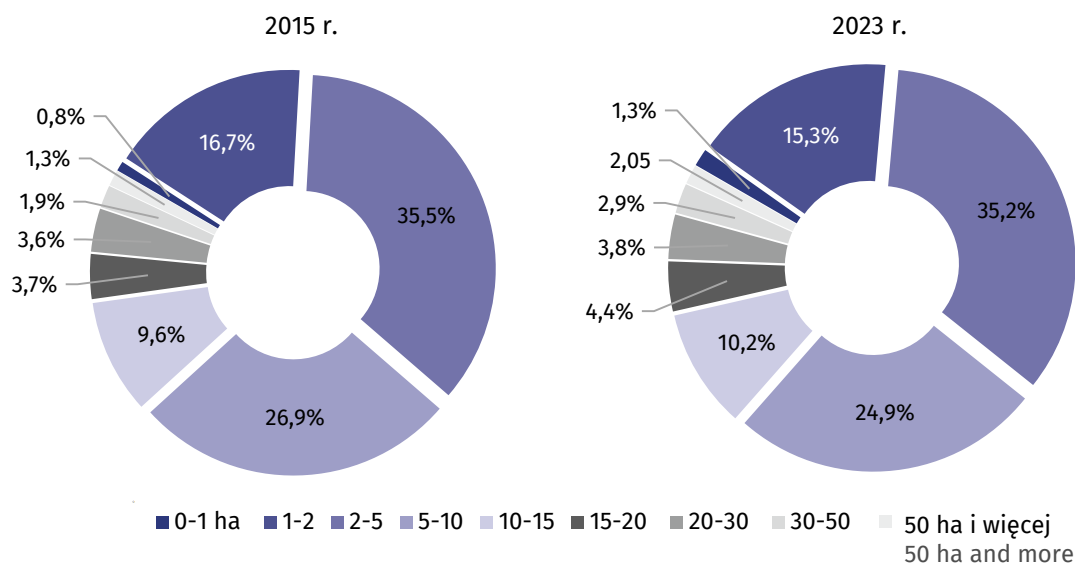
As of June

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2023	
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers			2020 = 100
Liczba gospodarstw rolnych w tys. Numbers of farms in thousand	180,5	161,2	153,2	95,1
w tym w gospodarstwach indywidualnych of which private farms	180,3	160,8	152,9	95,1

Udział gospodarstw większych obszarowo (o powierzchni ponad 10 ha) wynosił 23,3% i gospodarstwa te dysponowały największym arealem użytków rolnych – 901,0 tys. ha, czyli 65,1% ogółu użytków rolnych. W porównaniu z 2020 r. liczba tych gospodarstw wzrosła o 1,4%, zaś w stosunku do 2015 r. zmniejszyła się o 1,5%.

Wykres 4. Struktura gospodarstw rolnych posiadających użytki rolne według grup obszarowych użytków rolnych

Stan w czerwcu
Chart 4. Structure of agricultural holdings with agricultural land by area groups of agricultural land
As of June

Przeciętna powierzchnia indywidualnego gospodarstwa rolnego powyżej 1 ha użytków rolnych w 2023 r. wyniosła 8,92 ha, przy czym powierzchnia ta nieznacznie zwiększyła się w porównaniu z 2020 r. (o 0,33 ha) i w stosunku do 2015 r. (o 0,92 ha).

Tabela 3. Przeciętna powierzchnia użytków rolnych ogółem w gospodarstwach rolnych posiadających użytki rolne

Stan w czerwcu
Table 3. Average total land use in agricultural holdings with agricultural
As of June

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2023	
	w hektarach in hectares			2020 = 100
Ogółem Total				
Grupy obszarowe użytków rolnych ogółem Total agricultural land area group	8,00	8,59	9,02	105,1
poniżej 1 ha below 1 ha	0,72	0,87	0,85	97,7
1 – 2	1,53	1,45	1,50	103,4
2 – 5	3,30	3,26	3,29	100,9
5 – 10	7,01	7,02	7,01	99,9
10 – 15	12,02	12,05	11,92	98,9
15 – 20	17,04	17,10	17,00	99,4
20 – 50	28,71	29,48	29,65	100,6
powyżej 50 ha above 50 ha	100,77	99,40	96,78	97,4

Tabela 3. Przeciętna powierzchnia użytków rolnych ogółem w gospodarstwach rolnych posiadających użytki rolne (dok.)

Table 3. Average total land use in agricultural holdings with agricultural land (cont.)
As of June

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2023	
	w hektarach in hectares			2020 = 100
w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms				
Grupy obszarowe użytków rolnych ogółem Total agricultural land area group	7,80	8,38	8,82	105,3
poniżej 1 ha below 1 ha	0,72	0,87	0,85	97,7
1 – 2	1,53	1,45	1,50	103,4
2 – 5	3,30	3,26	3,29	100,9
5 – 10	7,01	7,02	7,01	99,9
10 – 15	12,02	12,05	11,92	98,9
15 – 20	17,04	17,10	17,00	99,4
20 – 50	28,69	29,45	29,64	100,6
powyżej 50 ha above 50 ha	89,30	90,05	89,22	99,1

Potencjał przyrodniczy województwa lubelskiego jest znacznie korzystniejszy w porównaniu z innymi regionami w kraju. Największy wpływ na wysokość plonów roślin uprawnych uzyskiwanych przez rolników ma jakość i przydatność rolnicza gleb. Jakość gleb dla Polski oceniono w skali 100 punktowej, a gminy województwa lubelskiego charakteryzują się znaczną rozbieżnością punktową od 30 do 90 punktów, co przedstawia mapa 2 (str. 25). Najlepsze gleby znajdują się w powiecie lubelskim w okolicach Nałęczowa oraz w powiecie hrubieszowskim, najgorsze zaś w powiecie włodawskim, białskim, w okolicach Parczewa, Lubartowa, Biłgoraja i wschodniej części powiatu łukowskiego i janowskiego.

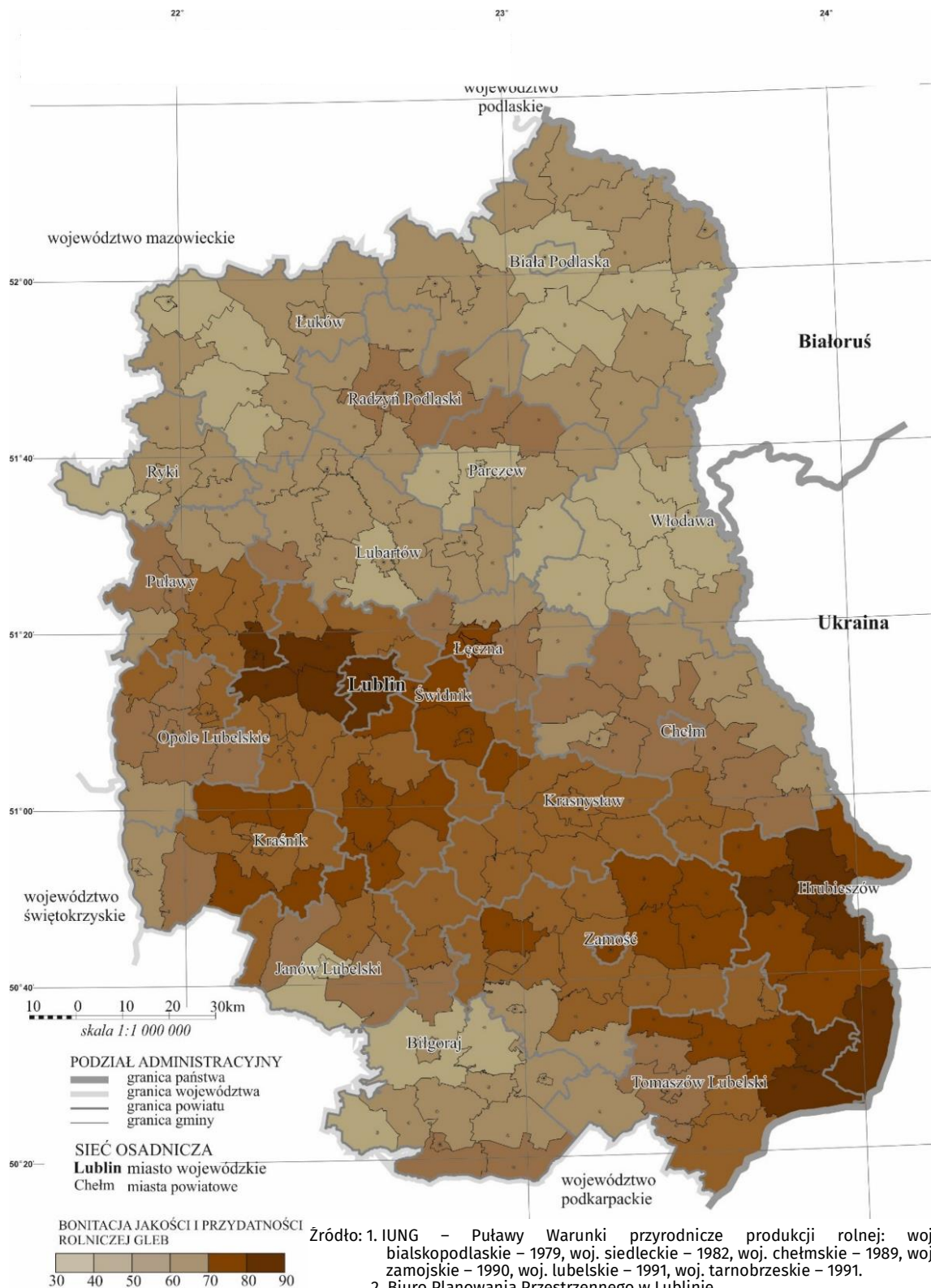
Ogólną ocenę warunków przyrodniczych produkcji rolnej można dokonać na podstawie wskaźnika waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej, która zgodnie z metodyką opracowaną przez Zakład Gleboznawstwa, Erozji i Ochrony Gruntów IUNG w Puławach w 2004 r., obejmuje:

- jakość gleb ocenianą w skali 100 punktowej;
- warunki wodne oceniane w skali 5-cio punktowej;
- agroklimat oceniany w skali 15-sto punktowej;
- rzeźbę terenu ocenianą w skali 5-cio punktowej.

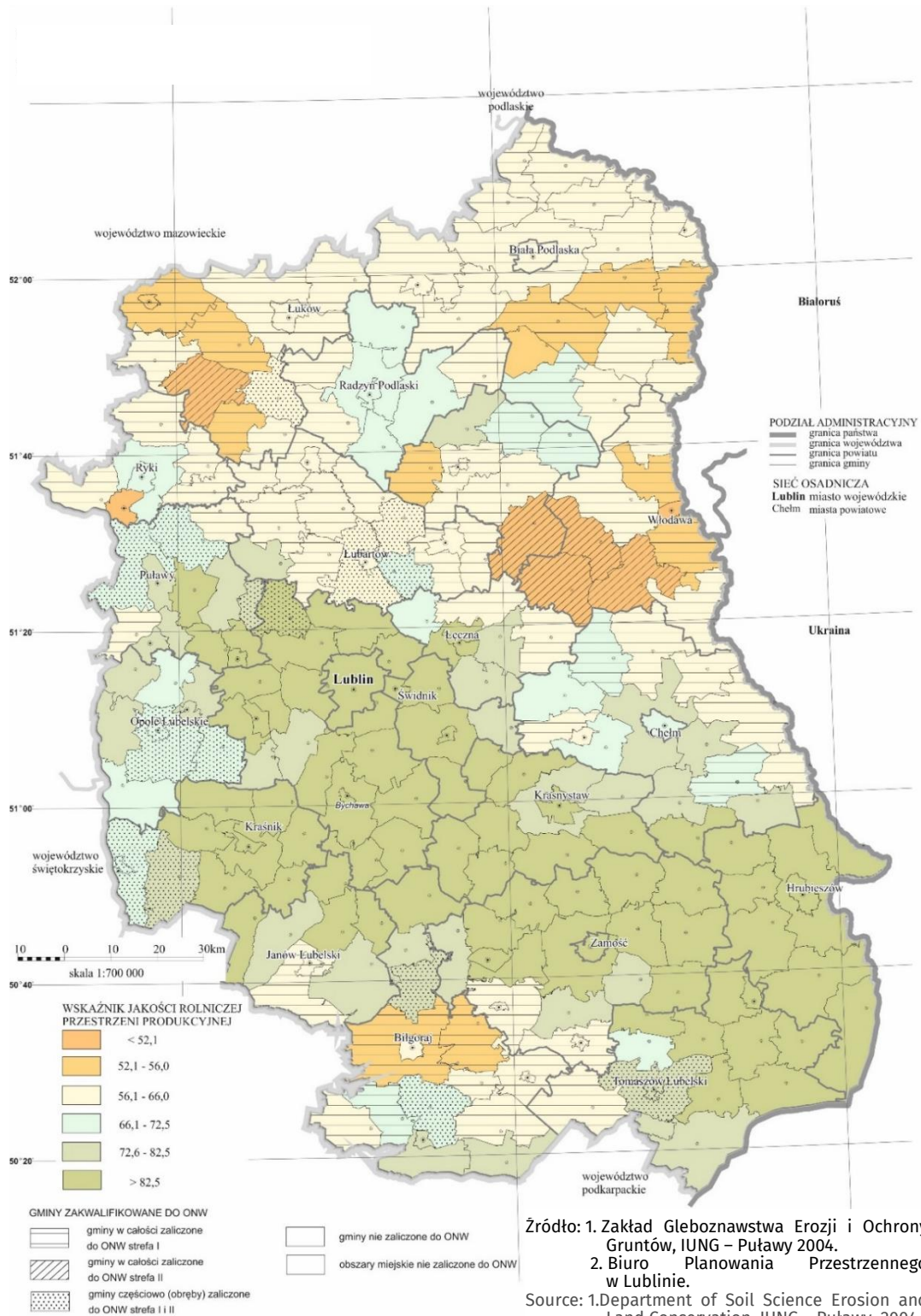
Suma uzyskanych punktów z wyżej wymienionych obszarów stanowi ogólny wskaźnik wartości rolniczej przestrzeni produkcyjnej, który dla województwa lubelskiego wyniósł 74,1 pkt. (był jednym z najwyższych w kraju, po województwach opolskim – 81,4 pkt. i dolnośląskim 74,9 pkt.), a jego zróżnicowanie w poszczególnych gminach województwa przedstawia mapa 3 (str. 26).⁵ Dla Polski wskaźnik ten wyniósł 66,6 pkt.

⁵ Opracowanie ekofizjograficzne do Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego. Biuro Planowania Przestrzennego w Lublinie.

Mapa 2. Warunki przyrodnicze produkcji rolnej. Jakość i przydatność rolnicza gleb
 Map 2. Natural conditions of agricultural output. Quality and agricultural usefulness of soils

Mapa 3. Warunki przyrodnicze produkcji rolnej. Waloryzacja rolniczej przestrzeni produkcyjnej
 Map 3. Natural conditions of agricultural output. Valorisation of agricultural production area

⁶ ONW – Obszary o niekorzystnych warunkach gospodarczych – sposób i kryteria wydzielenia tych obszarów przyjęty w Polsce został uzgodniony z Komisją Europejską i opiera się na kryteriach demograficznych oraz waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej, za pomocą mierzalnych wskaźników charakteryzujących jakość gleb, stosunki wodne, rzeźbę terenu oraz klimat. Źródło: <http://www.lfa.iung.pulawy.pl/list.html>.

Rozdział 3

Chapter 3

Środki produkcji w rolnictwie

Means of production in agriculture

Wyniki produkcji roślinnej w rolnictwie uzależnione są nie tylko od warunków agrometeorologicznych, ale również od zastosowanych nawozów, środków ochrony roślin oraz zastosowanego materiału siewnego. Wielkość nakładów poniesionych przez rolnika na zakup tych środków w dużej mierze decyduje o wysokości osiągniętego dochodu.

Dane o **zużyciu nawozów mineralnych, wapniowych oraz nawozów naturalnych** do 2020 r. opracowano corocznie na podstawie sprawozdawczości i reprezentacyjnych badań, tj. cyklicznych badań struktury gospodarstw rolnych (R-SGR) przeprowadzanych w odstępach trzyletnich i czerwcowych badań rolniczych (R-CzBR) przeprowadzanych między badaniami R-SGR. Od 2023 r. dane dotyczące zużycia nawozów mineralnych, wapniowych i naturalnych, a także wyposażenia gospodarstw w ciągniki rolnicze będą pozyskiwane tylko z badań cyklicznych.

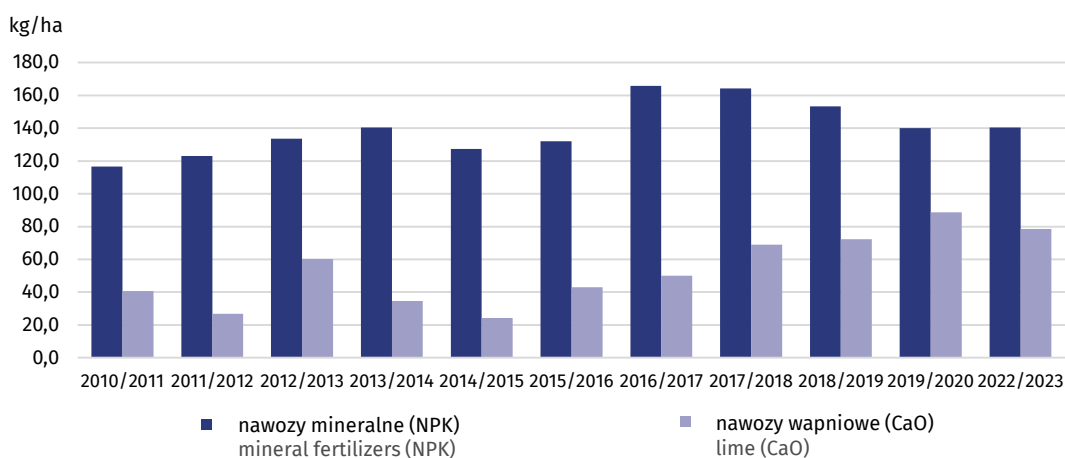
Wyniki badań prezentowane są według siedziby użytkownika gospodarstwa.

W roku gospodarczym 2022/2023 zużycie **nawozów mineralnych w przeliczeniu na 1 ha użytków rolnych** wyniosło 139,5 kg i w stosunku do okresu 2019/2020 wzrosło o 0,9% (w kraju zmniejszyło się o 6,6%), zaś w porównaniu z 2014/2015 r. zwiększyło się o 9,6% (w Polsce zmniejszyło się o 1,1%). Natomiast zużycie **nawozów wapniowych na 1 ha użytków rolnych** wyniosło 78,0 kg/ha (w kraju 78,4 kg/ha) i zmniejszyło się w stosunku do okresu 2019/2020 o 11,1%, zaś w porównaniu z rokiem gospodarczym 2014/2015 wzrosło ponad 3-krotnie (w kraju odpowiednio zmniejszyło się o 12,5% i wzrosło ponad 2-krotnie).

Nawozy są to produkty przeznaczone do dostarczania roślinom składników pokarmowych lub zwiększania żyzności gleb albo zwiększania żyzności stawów rybnych, którymi są nawozy mineralne, nawozy naturalne organiczne i nawozy organiczno-mineralne.⁷

Wykres 5. Zużycie nawozów mineralnych (NPK) i wapniowych (CaO) w rolnictwie na 1 ha użytków rolnych w dobrej kulturze

Chart 5. Consumption of mineral (NPK) and lime (CaO) fertilizers in agriculture per 1 ha of agricultural land in good agricultural condition

⁷ Ustawa z dnia 10 lipca 2007 r. o nawozach i nawożeniu (Dz.U. 2007 Nr 147 poz. 1033) – tekst jednolity z dnia 7 czerwca 2018 r. (Dz.U. 2018 poz. 1259), art. 2. & 1.

Nawozy mineralne to nawozy nieorganiczne, produkowane w drodze przemian chemicznych, fizycznych lub przerobu surowców mineralnych, w tym wapno nawozowe, do którego zalicza się wapno nawozowe zawierające magnez, a także niektóre nawozy pochodzenia organicznego.⁸

Od 2010 r. w badaniach rolniczych nie ujmuje się posiadaczy użytków rolnych nieprowadzących działalności rolniczej oraz posiadaczy użytków rolnych poniżej 1 ha prowadzących działalność rolniczą o małej skali (poniżej określonych progów).

Wśród **nawozów mineralnych w przeliczeniu na 1 ha użytków rolnych** największy udział miały nawozy azotowe (N) – 73,0 kg/ha (w kraju 70,6 kg/ha), przy czym ich zużycie zwiększyło się zarówno w stosunku do roku gospodarczego 2019/2020 r., jak i 2014/2015 o 9,1% (w Polsce wzrosło w obydwu okresach odpowiednio o 2,2% i o 2,3%). Na drugim miejscu były nawozy potasowe (K₂O) – 40,4 kg/ha (w kraju 31,9 kg/ha), a ich zużycie w stosunku do roku gospodarczego 2019/2020 zmniejszyło się o 6,0% (w Polsce 14,7%). W porównaniu z rokiem gospodarczym 2014/2015 zużycie tych nawozów wzrosło o 11,6% (w kraju zmniejszyło się o 4,2%).

Poziom **zużycia nawozów mineralnych na 1 ha użytków rolnych w dobrej kulturze** w badanym roku gospodarczym wzrósł w stosunku do roku gospodarczego 2019/2020 o 0,2% (w kraju zmniejszył się o 7,0%), zaś w porównaniu z rokiem 2014/2015 wzrósł o 9,3% (w Polsce zmniejszył się o 1,2%) i wyniósł 140,4 kg/ha (w kraju 123,0 kg/ha).

W badanym okresie **zużycie nawozów wapniowych na 1 ha użytków rolnych w dobrej kulturze** wyniosło 78,6 kg/ha (w kraju 79,1 kg/ha) i w stosunku do poprzedniego roku gospodarczego zmniejszyło się o 11,5% (w Polsce o 12,9%), a w porównaniu z rokiem gospodarczym 2014/2015 wzrost był ponad 3,0-krotny (w kraju ponad 2,0-krotny).

W badanym okresie rolnicy w województwie lubelskim zużyli 192,8 tys. t. **nawozów mineralnych w przeliczeniu na czysty składnik** (w kraju 1794,1 tys. t.), czyli o 0,8% więcej niż w roku gospodarczym 2019/2020 (w Polsce o 8,0% mniej). W tym w gospodarstwach indywidualnych 188,1 tys. t. (w kraju 1 614,7 tys. t.), czyli o 1,5% więcej niż w roku gospodarczym 2019/2020 (w Polsce o 6,6% mniej), zaś o 5,6% więcej niż w roku gospodarczym 2014/2015 (w kraju o 3,9% więcej).

W województwie lubelskim **zużycie nawozów wapniowych w przeliczeniu na czysty składnik** w roku gospodarczym 2022/2023 wyniosło 108,0 tys. t. (w Polsce 1 153,6 tys. t.) i w stosunku do roku gospodarczego 2019/2020 zmniejszyło się o 11,0% (w kraju o 13,8%). Natomiast w porównaniu z rokiem gospodarczym 2014/2015 wzrost zużycia nawozów wapniowych był ponad 3,0-krotny (w Polsce ponad 2,0-krotny).

Województwo lubelskie pod względem zużycia nawozów mineralnych w kg na 1 ha użytków rolnych w dobrej kulturze zajęło 4. miejsce w kraju, natomiast pod względem zużycia nawozów wapniowych w kg na 1 ha użytków rolnych w dobrej kulturze zajęło 8. miejsce w kraju. Najwięcej nawozów mineralnych w przeliczeniu na 1 ha użytków rolnych w dobrej kulturze zużyto w województwie opolskim (197,8 kg/ha) i kujawsko-pomorskim (170,5 kg/ha), natomiast najmniej w województwie lubuskim (70,3 kg/ha) i małopolskim (90,1 kg/ha). Nawozów wapniowych najwięcej zużyto w województwie opolskim (147,9 kg/ha) i dolnośląskim (113,6 kg/ha), zaś najmniej w lubuskim (39,4 kg/ha) i świętokrzyskim (47,7 kg/ha).

Nawozy naturalne są to nawozy pochodzące od zwierząt gospodarskich, w rozumieniu przepisów o organizacji hodowli i rozrodzie zwierząt gospodarskich, odchody, z wyjątkiem odchodów pszczoł, bez dodatków innych substancji, przeznaczone do wykorzystania rolniczego. Należą do nich między innymi obornik, gnojówka i gnojowica oraz guano.⁹

⁸ Tamże, art. 2 & 1, pkt. 3.

⁹ Tamże, art. 2 & 1, pkt. 4.

Obornik – odchody stałe i ciekłe zwierząt zmieszane ze ściółką (np. słomą), stanowiące nawóz organiczny.

Gnojówka – odciek powstający w budynku inwentarskim przy ściółkowym systemie utrzymania zwierząt, stosowany jako nawóz organiczny.

Gnojowica – mieszanina odchodów zwierzęcych, resztek pasz oraz wód technologicznych z budynków inwentarskich wraz z przeciekami z instalacji wodociągowych.¹⁰

W województwie lubelskim w roku gospodarczym 2022/2023 nawozy naturalne stosowało 43,1 tys. gospodarstw rolnych (w kraju 474,5 tys.), w tym 43,0 tys. gospodarstw indywidualnych (w Polsce 473,2 tys.). Spośród wszystkich tych gospodarstw rolnych najczęściej gospodarstw stosowało obornik (85,1%) i pomiot ptasi (14,7%), natomiast w kraju obornik (87,7%) i gnojowicę (11,4%).

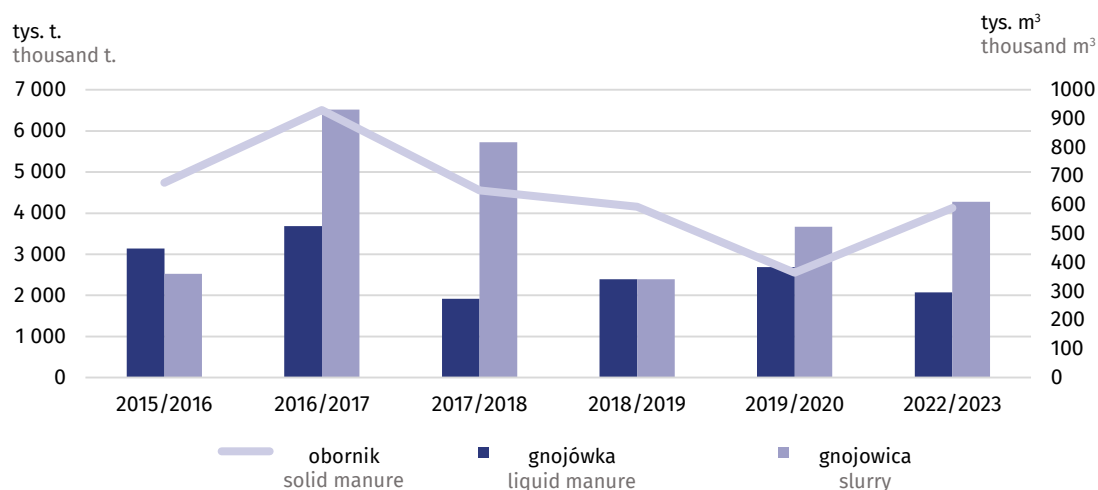
Gospodarstwa rolne stosujące nawozy naturalne zużyły 4 122,2 tys. t. **obornika** na powierzchni 191,9 tys. ha (w Polsce 45 019,3 tys. t. na powierzchni 2 735,7 tys. ha). W gospodarstwach indywidualnych zaś zużyto 4 098,1 tys. t. na powierzchni 190,6 tys. ha (w kraju zużyto 43 295,3 tys. t. na powierzchni 2 616,8 tys. ha). W porównaniu z rokiem gospodarczym 2019/2020 zużycie obornika wzrosło o 161,3%, w tym w gospodarstwach indywidualnych o 63,5%. Pod względem zużycia obornika województwo lubelskie zajęło 4. miejsce w kraju z udziałem 9,2%. Na 1 miejscu uplasowało się województwo wielkopolskie z udziałem 17,9%, zaś na ostatnim województwie lubuskim z udziałem 1,2%.

Zużycie **pomiotu ptasiego** w roku gospodarczym 2022/2023 wyniosło 35,1 tys. t na powierzchni 8,7 tys. ha (w kraju zużyto 671,0 tys. t na powierzchni 161,3 tys. ha) i prawie wszystko było to w gospodarstwach indywidualnych, w Polsce natomiast w gospodarstwach indywidualnych zużyto 560,5 tys. t pomiotu ptasiego na powierzchni 134,0 tys. ha. Pod tym względem nasze województwo uplasowało się na 9. pozycji w kraju z udziałem 5,2% w zużyciu krajowym. Na pierwszym miejscu znalazło się województwo wielkopolskie z udziałem 19,6%, zaś na ostatnim śląskie z udziałem 1,3%.

Wykres 6.
Chart 6.

Zużycie nawozów naturalnych w rolnictwie na 1 ha użytków rolnych

Consumption of natural fertilizers in agriculture per 1 ha of agricultural land

W badanym okresie w województwie lubelskim zużyto 296,7 tys. m³ **gnojówki** na powierzchni 14,7 tys. ha (w Polsce 7 573,2 tys. m³ na powierzchni 414,0 tys. ha), w tym w gospodarstwach indywidualnych 293,1 tys. m³ na powierzchni 14,6 tys. ha (w kraju 7 191,9 tys. m³ na powierzchni 391,7 tys. ha). Pod tym względem nasze województwo znalazło się na 9. miejscu w kraju

¹⁰ W. Romaniuk, J. W. Wardała, Techniczne uwarunkowania przechowywania i uzdatniania nawozów naturalnych. Nawozy i nawożenie Nr 4 (29) z 2006 r., Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa Państwowy Instytut Badawczy, str. 62.

z udziałem 3,9%. Najwięcej gnojówki zużyto w województwie podlaskim (22,3% zużycia krajowego), zaś najmniej w lubuskim (0,4%).

Zużycie **gnojowicy** w roku gospodarczym 2022/2023 wyniosło 610,6 tys. m³ na powierzchni 29,7 tys. ha (w kraju 17 409,2 tys. m³ na powierzchni 728,3 tys. ha), w tym w gospodarstwach indywidualnych 512,4 tys. m³. Pod tym względem województwo lubelskie uplasowało się 8. miejsce w kraju z udziałem 3,5%. Najwięcej gnojowicy zużyto w województwie podlaskim (25,6%), zaś najmniej w województwie lubuskim (0,7%).

W województwie lubelskim w 2023 r. **ciągniki rolnicze** posiadało 116,7 tys. gospodarstw rolnych, w tym najwięcej w gospodarstwach o powierzchni od 2 do 5 ha użytków rolnych (32,1%). W kraju natomiast ciągniki posiadało 869,5 tys. gospodarstw rolnych, w tym najwięcej o powierzchni od 2 do 5 ha użytków rolnych (28,2%). Natomiast liczba ciągników rolniczych w województwie lubelskim wynosiła 179,9 tys. szt. (w Polsce 1 464,4 tys. szt.) i tym samym uplasowało się ono na 2. miejscu w kraju z udziałem 12,3%. Najwięcej ciągników rolniczych znajdowało się w województwie mazowieckim (16,5% udział w kraju), zaś najmniej w lubuskim (1,3%).

Rozdział 4

Chapter 4

Produkcja rolnicza

Agricultural output

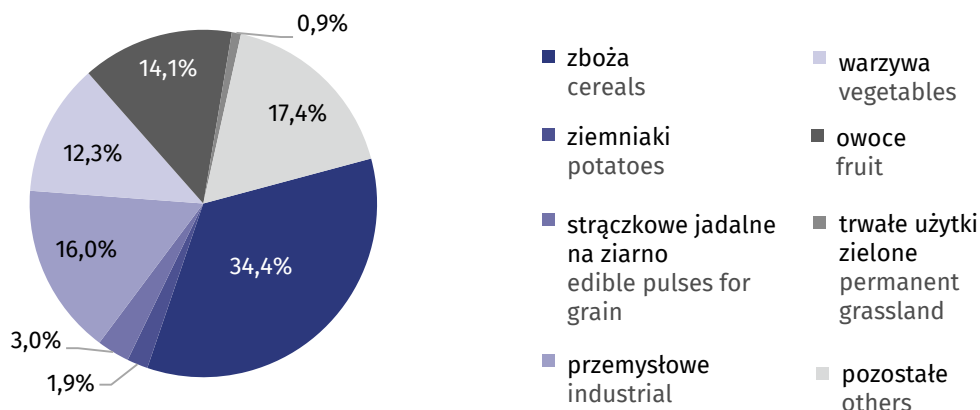
Wartość **rolniczej produkcji globalnej** w cenach stałych w 2023 r., w porównaniu z 2022 r., zmniejszyła się o 5,6%, co było wynikiem spadku zarówno wartości produkcji zwierzęcej, jak i roślinnej, odpowiednio o 0,2% i o 7,0%. W 2023 r. produkcja globalna na 1 ha użytków rolnych w województwie lubelskim wynosiła 13 497 zł i w porównaniu z rokiem wcześniejszym wzrosła o 48,6%, a w stosunku do 2015 r. o ponad 2-krotnie (w kraju odpowiednio o 65,8% i ponad 2-krotnie).

Globalna produkcja rolnicza obejmuje **produkcję roślinną** (surowe – nieprzetworzone produkty pochodzenia roślinnego (zbiory danego roku)) i **produkcję zwierzęcą** (produkcję żywca rzeźnego oraz surowych – nieprzetworzonych – produktów pochodzenia zwierzęcego i przyrost pogłowia zwierząt gospodarskich (inwentarza żywego – stada podstawowego i obrotowego), do którego zaliczono: bydło, trzodę chlewną, owce, konie i drób).

Wskaźniki cen globalnej i towarowej produkcji rolniczej przedstawiają w sposób syntetyczny zmiany cen sprzedawanych produktów rolnych, tj. średnich cen skupu i cen uzyskiwanych przez rolników na targowiskach. Wskaźniki te oblicza się jako iloraz wskaźnika wartości i wskaźnika wolumenu, uzyskanych ze zbiorczych rachunków produkcji rolniczej, przy czym wskaźnik wartości obliczany jest jako stosunek poziomu produkcji wyrażonej w cenach bieżących w badanym okresie do poziomu tej produkcji w roku poprzednim, a wskaźnik wolumenu – w cenach stałych.

Wykres 7.
Chart 7.

Struktura globalnej produkcji roślinnej w 2023 r.
Structure of gross crop output in 2023

Największy udział w **globalnej produkcji roślinnej** stanowiły zboża (34,4%) oraz rośliny przemysłowe (16,0%). W stosunku do 2022 r. udział zbóż wzrósł o 2,9 p. proc., a roślin przemysłowych o 0,5 p. proc. W **globalnej produkcji zwierzęcej** największy udział miał żywiec rzeźny 47,4% oraz mleko krowie 43,7%. W porównaniu z 2022 r. udział żywca rzeźnego obniżył się o 0,9 p. proc., zaś mleka krowiego wzrósł o 1,6 p. proc. W produkcji globalnej żywca rzeźnego największy udział miał żywiec drobiowy 46,9% i żywiec wieprzowy 36,0%. W stosunku do 2022 r. zaobserwowano wzrost udziału zarówno żywca drobiowego, jak i wieprzowego, odpowiednio o 7,4 p. proc. i o 0,6 p. proc.

W analizowanym roku udział województwa lubelskiego w ogólnokrajowej globalnej produkcji rolniczej wyniósł 7,8% i tym samym nasze województwo zajęło pod tym względem 5. miejsce w kraju po województwie: mazowieckim (udział w globalnej produkcji krajowej 17,7%),

wielkopolskim (15,5%), łódzkim (9,0%) oraz kujawsko-pomorskim (8,2%). Na ostatnim miejscu znalazło się województwo lubuskie z udziałem 1,7%.

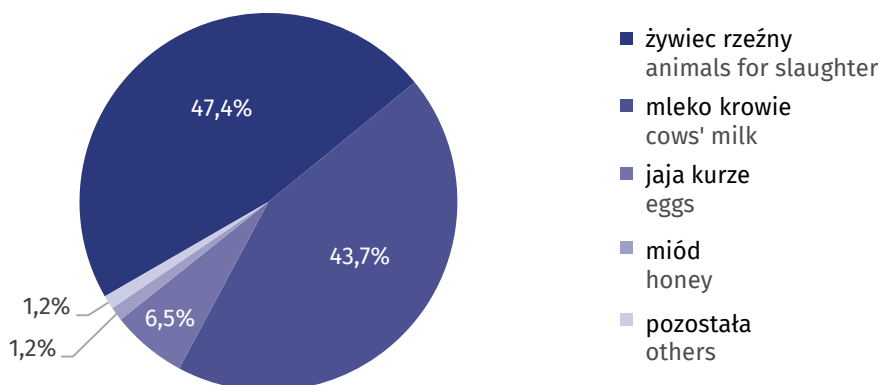
Końcowa produkcja rolnicza stanowi sumę wartości: produkcji towarowej, spożycia naturalnego produktów rolnych pochodzących z własnej produkcji, przyrostu zapasów produktów roślinnych i zwierzęcych oraz przyrostu wartości pogłowia zwierząt gospodarskich (inwentarza żywego – stada podstawowego i obrotowego). Produkcja końcowa, w odróżnieniu od produkcji globalnej, nie obejmuje tych produktów pochodzących z własnej produkcji, które zostały zużyte na cele produkcyjne, np. pasz, materiału siewnego, obornika.

W 2023 r. wartość **produkcji końcowej** w województwie lubelskim, w porównaniu z poprzednim rokiem, była o 9,3% niższa. Przyczyniła się do tego niższa produkcja roślinna o 11,7% i zwierzęca o 2,0%. Produkcja roślinna stanowiła 73,4% wartości produkcji końcowej, a zwierzęca 26,6% i w porównaniu z 2022 r. udział produkcji roślinnej w produkcji końcowej zmniejszył się o 2,0 p. proc., a zwierzęcej wzrósł o 2,0 p. proc. W 2023 r. produkcja końcowa na 1 ha użytków rolnych w województwie lubelskim wzrosła zarówno w porównaniu z rokiem wcześniejszym, jak i w stosunku do 2015 r. odpowiednio o 43,9% i ponad 2-krotnie (w kraju odpowiednio o 64,8% i ponad 2-krotnie) i wyniosła 10 528 zł.

Pod względem produkcji końcowej województwo lubelskie zajęło 5. miejsce w kraju z udziałem 7,3%. Na 1. miejscu znalazło się województwo mazowieckie z udziałem 18,8% w krajowej produkcji końcowej, a na drugim województwo wielkopolskie z udziałem 15,8%, zaś na ostatnim województwo lubuskie z udziałem 1,6%.

Wykres 8.
Chart 8.

Struktura globalnej produkcji zwierzęcej w 2023 r.
Structure of gross animal output in 2023

Towarowa produkcja rolnicza stanowi sumę sprzedaży produktów rolnych do skupu i na targowiskach.

W 2023 r. wartość **produkcji towarowej** ogółem zmniejszyła się o 11,5%, co spowodowane było niższą niż przed rokiem produkcją roślinną, której spadek wyniósł 15,0% oraz zwierzęcą, która obniżyła się o 1,3%. Udział produkcji roślinnej wyniósł 71,3% i w porównaniu z rokiem wcześniejszym zmniejszył się o 3,0 p. proc., natomiast produkcji zwierzęcej wyniósł 28,7% i w stosunku do 2022 r. wzrósł o 3,0 p. proc. W 2023 r. produkcja towarowa na 1 ha użytków rolnych w województwie lubelskim wyniosła 9 089 zł i tym samym była o 43,4% wyższa niż w roku wcześniejszym (w kraju o 73,8%) i ponad 2-krotnie w stosunku do 2015 r. (w Polsce ponad 2-krotnie).

Pod względem produkcji towarowej województwo lubelskie zajęło 5. miejsce w kraju z udziałem 6,8%. Na pierwszym miejscu znalazło się województwo mazowieckie z udziałem 18,7% w krajowej produkcji towarowej, na drugim wielkopolskie z udziałem 16,6%, zaś na ostatnim województwo podkarpackie z udziałem 1,7%.

Rozdział 5

Chapter 5

Produkcja roślinna

Crop output

W 2024 r. w województwie lubelskim uzyskano **podobne plony produkcji roślinnej** jak rok wcześniej. Zmniejszono powierzchnię uprawy zbóż ogółem, jak i powierzchnię uprawy zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi. Zbiory rzepaku i rzepiku zmniejszyły się w porównaniu z 2023 r., odwrotnie niż zbiory ziemniaków, które wzrosły, przy jednoczesnym wzroście powierzchni zasiewów ziemniaków. Natomiast zbiory buraków cukrowych zmniejszyły się, zaś powierzchnia zasiewów wzrosła.

Wielkość produkcji roślinnej obliczono na podstawie:

- a) w zakresie powierzchni zasiewów – danych administracyjnych pozyskanych z ARIMR (od 2022 r.), zaś w 2010 r. i 2020 r. z Powszechnego Spisu Rolnego;
- b) w zakresie plonów – dane z ocen i ekspertyz rzeczoznawców rolnych GUS;
- c) sprawozdań statystycznych (badanie pełne) z gospodarstw państwowych, spółdzielczych i pozostałych.

W 2024 r. warunki agrometeorologiczne były niekorzystne dla produkcji rolniczej, a ten niekorzystny wpływ na kształtowanie się produkcji roślinnej w roku miały przede wszystkim:

- wiosenne przymrozki w kwietniu i maju, które spowodowały przemarznięcia kwiatów na rzepaku oraz na drzewach i krzewach owocowych oraz plantacjach jagodowych;
- znikoma ilość opadów atmosferycznych w maju i czerwcu potęgująca suszę rolniczą.

Pod pojęciem **plon** rozumie się ilość jednostek wagowych (dt) danego ziemiopłodu zebranego z jednostki powierzchni (ha).

Uprawy pastewne obejmują:

- a) strączkowe pastewne;
- b) motylkowe drobnonasienne (w tym wieloletnie, tj. koniczyna, lucerna i esparceta) z innymi pastewnymi i trawami;
- c) okopowe pastewne (buraki pastewne, brukiew, marchew pastewna, kapusta pastewna, rzepa i inne);
- d) kukurydzę na pasze.

Pozostałe uprawy to: warzywa, truskawki, wysadki okopowych oraz inne, np. zioła.

Wynikowy szacunek produkcji głównych ziemioplodów rolnych w województwie lubelskim w 2024 r. przedstawiał się następująco:

- zbiory **zboż ogółem** oszacowano na poziomie 3 487,0 tys. t, czyli na niższym o 6,2% od notowanego w poprzednim roku i wyższym o 15,2% od notowanych w 2015 r.; w tym zbiory **zboż podstawowych z mieszankami zbożowymi** oszacowano na poziomie 2 903,1 tys. t, czyli niższym o 4,1% od notowanego w 2023 r. i wyższym o 2,0% od uzyskanych w 2015 r.;
- zbiory **kukurydzy na ziarno** oceniono na poziomie 548,4 tys. t, czyli niższym o 15,5% od zbiorów z roku poprzedniego i ponad 3-krotnie wyższym niż w 2015 r.;
- zbiory rzepaku i rzepiku oszacowano na poziomie 443,8 tys. t, czyli niższym o 7,8% od zbiorów uzyskanych w 2023 r. i wyższym o 174,8% od uzyskanych w 2015 r.;
- zbiory ziemniaków oceniono na poziomie 324,0 tys. t, czyli wyższym o 10,5% od zbiorów z roku poprzedniego i niższym o 5,0% niż w 2015 r.;
- zbiory buraków cukrowych oszacowano na poziomie 1 164,6 tys. t, czyli niższym o 1,4% od uzyskanych w 2023 r. i wyższym o 29,3% od notowanych w 2015 r.

W strukturze zasiewów w województwie lubelskim w 2024 r. przeważały zboża, które stanowiły 64,8% ogólnych zasiewów. Udział zboż w strukturze zasiewów zmniejszył się o 1,9 p. proc. w porównaniu z 2023 r. i o 9,4 p. proc. w stosunku do 2015 r.

Tabela 4.   **Struktura powierzchni zasiewów**
Table 4.   Structure of sown area

Wyszczególnienie Specification	2015	2023	2024
	w odsetkach in percent		
Ogółem Total			
Ogółem Total	100,0	100,0	100,0
zboż ^a cereals ^a	74,2	66,7	64,8
strączkowe na ziarno pulses for needs	2,5	2,8	3,7
ziemniaki ^b potatoes ^b	2,1	0,9	0,9
przemysłowe industrial	9,3	17,6	17,5
pastewne fodder	8,7	9,7	10,5
pozostałe uprawy other crops	3,2	2,3	2,6

a Zboża podstawowe, mieszanki zbożowe, kukurydza na ziarno, gryka, proso i inne zbożowe. b Bez powierzchni ziemniaków w ogrodach przydomowych.

a Basic cereals, cereals mixed, maize for grain, buckwheat, millet and other cereals. b Without area of potatoes in home gardens.

5.1. Zboża

5.1. Cereals

Stan przezimowania zbóż w lutym 2024 r. rzeczoznawcy rolni ocenili na podobnym poziomie jak w analogicznym okresie roku wcześniejszego, co oznacza, że rośliny były w dobrej kondycji. Pogoda panująca w marcu pozwoliła rolnikom na wysianie pierwszej dawki nawozów pod zboża ozime. Nie zaobserwowano większych uszkodzeń po zimie, jednakże duży problem stanowiły straty wyrządzone przez dziką zwierzynę. Lokalnie na zbożach ozimych zaobserwowano oznaki chorobowe mączniaka prawdziwego, rdzy brunatnej oraz septoriozy liści, a w związku z tym rolnicy wykonali zabiegi ochronne na zbożach ozimych. Natomiast w kwietniu zaobserwowano między innymi mszyce i skrzypionki.

W maju stan zbóż ozimych był zadowalający, zaś jarych średni i zły na glebach lekkich. Pod koniec miesiąca zboża ozime były już po fazie kłoszenia, a jare w fazie strzelania w źdźbło i kłoszenia. W ciągu miesiąca rolnicy wykonali na tych zbożach zabiegi ochronne mające na celu zwalczanie szkodników. Nie zaobserwowano na nich nasilenia chorób grzybowych. W czerwcu zboża ozime zakończyły kwitnienie i pod koniec miesiąca znajdowały się w fazie kształtowania ziarniaków, a ich stan rzeczoznawcy rolni ocenili na dobry. Natomiast zboża jare, w zależności od części województwa, znajdowały się w złej kondycji na glebach lekkich, zaś na pozostałych w umiarkowanie dobrej. Podobnie jak na zbożach ozimych zaobserwowano występowanie lokalnie mszyc i skrzypionki zbożowej, a w związku z tym konieczna była ich ochrona.

Żniwa rozpoczęto z początkiem lipca, a zakończono z końcem miesiąca. Zebrane plony były zadowalające. Ziarno miało niską wilgotność, jednakże parametry jakościowe były zróżnicowane ze względu na niedobory wilgoci wiosną.

Zboża, jeżeli nie zaznaczono inaczej, to:

- zboża podstawowe: pszenica, żyto, jęczmień, owies i pszenżyto;
- mieszkanki zbożowe na ziarno;
- kukurydza na ziarno, gryka, proso i pozostałe zbożowe.

Tabela 5. Powierzchnia zasiewów, plony i zbiory zbóż
Stan w czerwcu
Table 5. Sown area, yields and production of cereals
As of June

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2023	2024	
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers				2023 = 100
Ogółem Total					
Powierzchnia w tys. ha Area in thousand ha	818,7	736,9	717,9	692,4	96,4
Plony z 1 ha Yields in 1 ha	37,0	48,5	51,8	50,4	97,3
Zbiory w tys. ton Production in thousand tonnes	3 027,2	3 570,9	3 717,0	3 487,0	93,8
w tym w zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi of which basic cereals including cereal mixed					
Powierzchnia w tys. ha Area in thousand ha	764,4	680,2	613,7	607,5	98,5
Plony z 1 ha Yields in 1 ha	37,2	47,9	49,3	48,0	97,4
Zbiory w tys. ton Production in thousand tonnes	2 846,9	3 255,3	3 026,1	2 903,1	95,9

Według wynikowego szacunku **powierzchnia upraw zbóż ogółem** w 2024 r. wyniosła 692,4 tys. ha i była mniejsza o 3,6% w porównaniu z rokiem poprzednim i o 15,4% w stosunku do 2015 r. (w Polsce odpowiednio mniejsza o 1,5% i o 5,8%). Plony zbóż ogółem oszacowano na poziomie

50,4 dt/ha, czyli o 2,7% niższym od uzyskanych rok wcześniej i o 36,2% wyższym niż w 2015 r. (w kraju odpowiednio niższe o 1,0% i wyższe o 32,4%). Zbiory zbóż ogółem w 2024 r. zmniejszyły się w stosunku do 2023 r. o 6,2%, zaś wzrosły w porównaniu z 2015 r. o 15,2% (w Polsce odpowiednio niższe o 2,4% i wyższe o 25,0%) i wyniosły 3 487,0 tys. t.

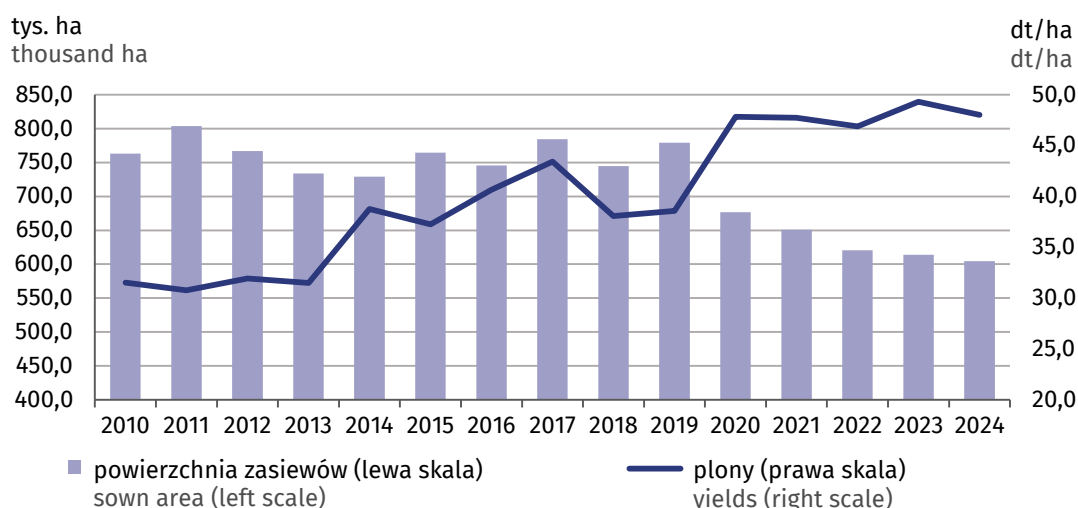
Pod względem wielkości zbiorów zbóż ogółem województwo lubelskie zajęło 3. miejsce w kraju z udziałem 9,96%, po województwie wielkopolskim z udziałem 15,1% i województwie mazowieckim z udziałem 9,98%, na ostatnim miejscu uplasowało się województwo świętokrzyskie z udziałem 2,4%.

Łączna powierzchnia zasiewów **zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi** określona na podstawie wynikowego szacunku w 2024 r. wyniosła 607,5 tys. ha i w porównaniu z 2023 r. była niższa o 1,5%, a w stosunku do 2015 r. o 20,9% (w kraju odpowiednio niższa o 2,2% i o 15,8%). Plony uzyskane ze zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi oszacowano na poziomie 48,0 dt/ha, czyli niższym o 2,6% w stosunku do roku wcześniejszego i wyższym o 28,9% w porównaniu z 2015 r. (w Polsce odpowiednio na niższym o 2,0% i wyższym o 21,8%). W omawianym roku zebrano o 4,1% mniej zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi niż w 2023 r. (w kraju o 4,1%) i o 2,0% więcej niż w 2015 r. (w Polsce o 2,7%). Zbiory zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi w 2023 r. wyniosły 2 903,1 tys. t.

Wykres 9. Powierzchnia zasiewów i plony zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi

Stan w czerwcu

Chart 9. Sown area and yields of basic and mixed cereals
As of June

Powierzchnia upraw **pszenicy ogółem** w województwie lubelskim w 2024 r. wyniosła 305,9 tys. ha. W stosunku do roku wcześniejszego powierzchnia upraw pszenicy ogółem zmniejszyła się o 2,4%, a w porównaniu z 2015 r. o 1,3%. W Polsce powierzchnia zasiewów pszenicy ogółem w omawianym roku zmniejszyła się o 2,6% w stosunku do 2023 r., a w porównaniu z 2015 r. o 0,4%.

Plony pszenicy ogółem z 1 hektara w województwie lubelskim w 2023 r. wyniosły 56,4 dt (plony pszenicy ozimej – 57,5 dt/ha) i w stosunku do roku poprzedniego zmniejszyły się o 2,4% (w kraju o 3,3%), w tym ozimej o 2,4% (w Polsce o 3,5%). W stosunku do 2015 r. odnotowano wzrost plonów pszenicy ogółem zarówno w województwie jak i w kraju, odpowiednio o 27,9% i o 13,8%.

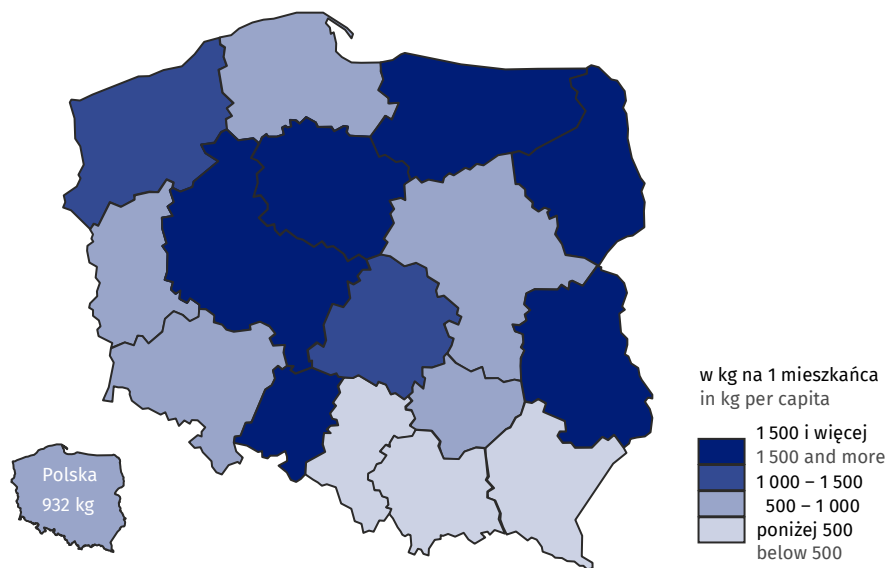
Podobna sytuacja miała miejsce w przypadku **żyta**, gdzie w województwie lubelskim powierzchnia zasiewów w 2024 r. wyniosła 30,5 tys. ha i zmniejszyła się o 6,8% w stosunku do 2023 r. (w Polsce o 6,3%) i o 41,4% w porównaniu z 2015 r. (w kraju o 5,9%). Uzyskane plony żyta pozostały bez zmian w stosunku do roku wcześniejszego, zaś wzrosły w porównaniu z 2015 r. o 15,6% (w kraju wzrosły odpowiednio o 0,6% i o 28,7%) i wyniosły 34,1 dt/ha. Zbiory żyta w omawianym okresie wyniosły 103,9 tys. t i były niższe o 6,8% w stosunku do 2023 r. i o 32,3%

w stosunku do 2015 r. W Polsce zbiory również były niższe w porównaniu z rokiem wcześniejszym o 5,5%, jednakże wyższe w stosunku do 2015 r. o 21,1%.

Pod koniec kwietnia 2024 r. rozpoczęto siew kukurydzy. W maju 2024 r. stan kukurydzy na ziarno rzeczoznawcy rolni ocenili na średnim poziomie, a na glebach lekkich na złym. Ze względu na panujące warunki atmosferyczne wschody były nierównomierne. Opady deszczu w lipcu i pod koniec sierpnia poprawiły kondycję plantacji. Zbiory kukurydzy na ziarno rozpoczęto już we wrześniu, czyli dużo wcześniej niż w latach ubiegłych (2-3 tygodnie wcześniej). Zebrane ziarno charakteryzuje się dość niską wilgotnością 24-25%, do czego przyczyniła się sucha aura.

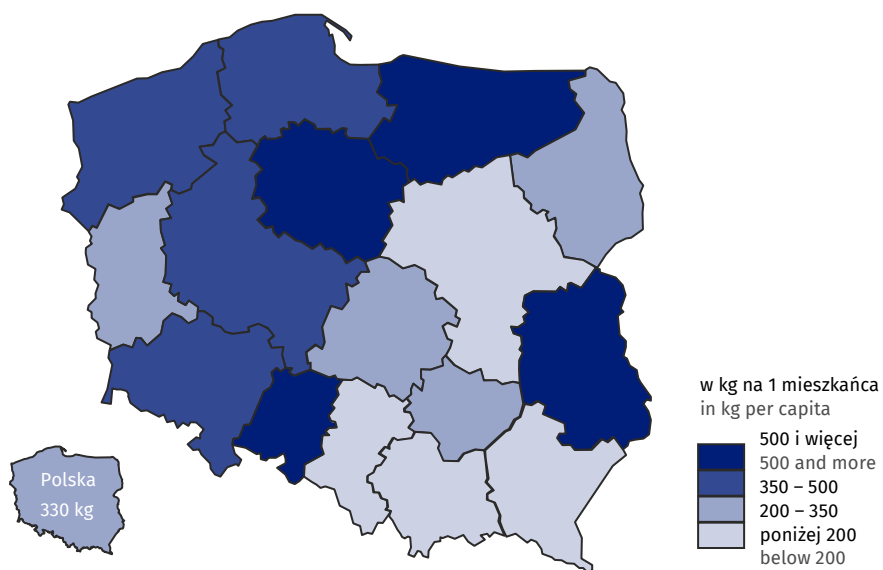
W 2024 r. **kukurydzę na ziarno** zasiano na powierzchni 68,9 tys. ha, czyli o 16,7% mniej niż w roku poprzednim i o 77,5% więcej niż w 2015 r. (w kraju większej odpowiednio o 1,7% i o 90,5%). Plony kukurydzy oceniono na poziomie 79,6 dt/ha, czyli o 1,5% wyższym od uzyskanych w 2023 r. i o 87,3% niż w 2015 r. (w Polsce odpowiednio o 1,0% i o 56,3%). Zbiory wyniosły 548,4 tys. t i były o 15,5% niższe od uzyskanych przed rokiem i ponad 3-krotnie wyższe niż w 2015 r. (w kraju wyższe odpowiednio o 2,7% i prawie 3-krotnie). Województwo lubelskie zajęło 8. miejsce w kraju pod względem wielkości zbiorów kukurydzy na ziarno, z udziałem 5,8% w zbiorach krajowych. Najwięcej kukurydzy na ziarno zebrano w województwie wielkopolskim (udział w kraju 17,5%) i w mazowieckim (11,7%), zaś najmniej w świętokrzyskim (1,3%) i w lubuskim (2,3%).

Mapa 4. Zbiory zbóż ogółem według województw w 2024 r.
Map 4. Total production of cereal by voivodships in 2024

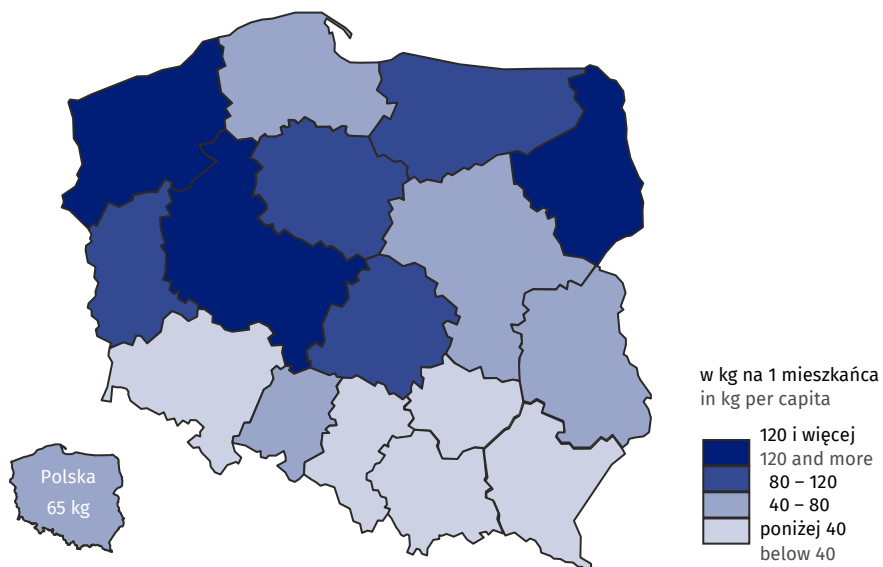
Mapa 5. Zbiory pszenicy według województw w 2024 r.

Map 5. Production of wheat by voivodships in 2024

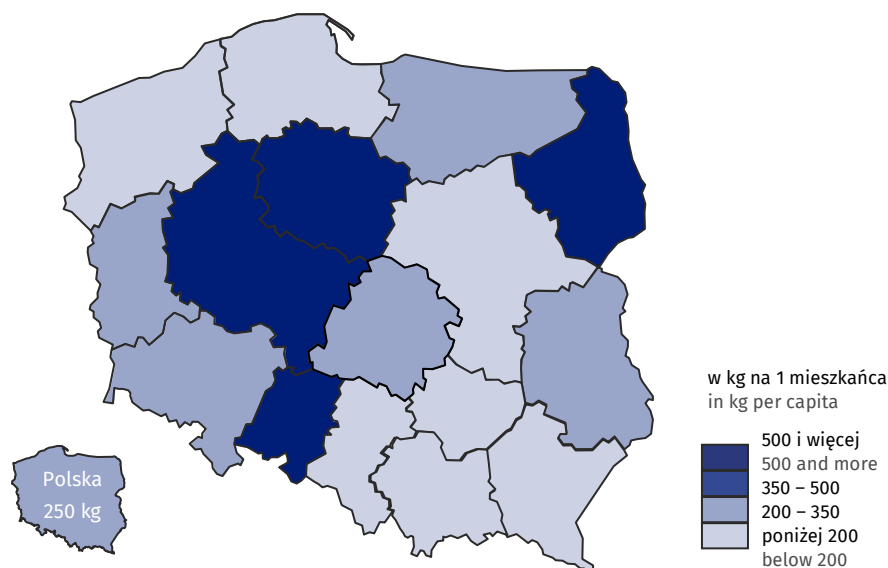

Mapa 6. Zbiory żyta według województw w 2024 r.

Map 6. Production of rye by voivodships in 2024

Mapa 7. Zbiory kukurydzy na ziarno według województw w 2024 r.
Map 7. Production of maize for grain by voivodships in 2024

Do **upraw przemysłowych** zalicza się: buraki cukrowe, uprawy roślin oleistych (rzepak, rzepik, mak, słonecznik, soja, gorczyca, dynia oleista i len oleisty), włóknistych (len, konopie) i innych przemysłowych (tj. tytoń, chmiel, cykorię).

5.2. Rzepak i rzepik

5.2. Rape and turnip rape

Warunki pogodowe w okresie siewów rzepaku ozimego w 2023 r. były dobre i tylko lokalne przelotne opady deszczu utrudniały siewy, które nastąpiły na początku września 2023 r. Zmienna aura i wahania temperatur w okresie zimy przyczyniły się do gorszego stanu przezimowania rzepaku i rzepiku. Pogoda panująca w marcu pozwoliła rolnikom na wysianie pierwszej dawki nawozów. Podobnie jak w roku wcześniejszym duży problem stanowiły straty wyrządzone przez dziką zwierzynę. Ciepły marzec i pierwsza połowa kwietnia spowodowały, że kwitnienie rzepaku nastąpiło ok. 3 tygodnie wcześniej niż zazwyczaj. Jednakże przygruntowe przymrozki i ochłodzenie, które przyszło pod koniec kwietnia wyrządziło znaczne szkody na plantacjach rzepaku w postaci uszkodzenia kwiatów i łodyg. Pod koniec maja stan plantacji rzepaku ozimego i jarego został oceniony na średni. Rzepak ozimy był już po kwitnieniu i znajdował się w fazie wypełniania zielonych łuszczyń, zaś jary przygotowywał się do kwitnienia. Niestety na obydwu rodzajach plantacji zaobserwowano nasilenie występowania szkodnika słodyszka i szkodników łuszczykowych, co wymagało ochrony roślin. Pod koniec czerwca rzepak ozimy znajdował się w fazie dojrzewania łuszczyń, zaś jary zakończył fazę kwitnienia. Stan roślin, w przypadku rzepaku ozimego jak i jarego, został oceniony na dobry. Sporadycznie występowały szkodniki łuszczykowe.

Tabela 6. Powierzchnia zasiewów, plony i zbiory rzepaku i rzepiku

Stan w czerwcu

Table 6. Sown area, yields and production of rape and turnip rape

As of June

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2023	2024	
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers				2023 = 100
Powierzchnia w tys. ha Area in thousand ha	65,0	128,4	131,9	123,7	93,8
Plony z 1 ha Yields in 1 ha	24,8	29,8	36,5	35,9	98,4
Zbiory w tys. ton Production in thousand tonnes	161,5	383,3	481,5	443,8	92,2

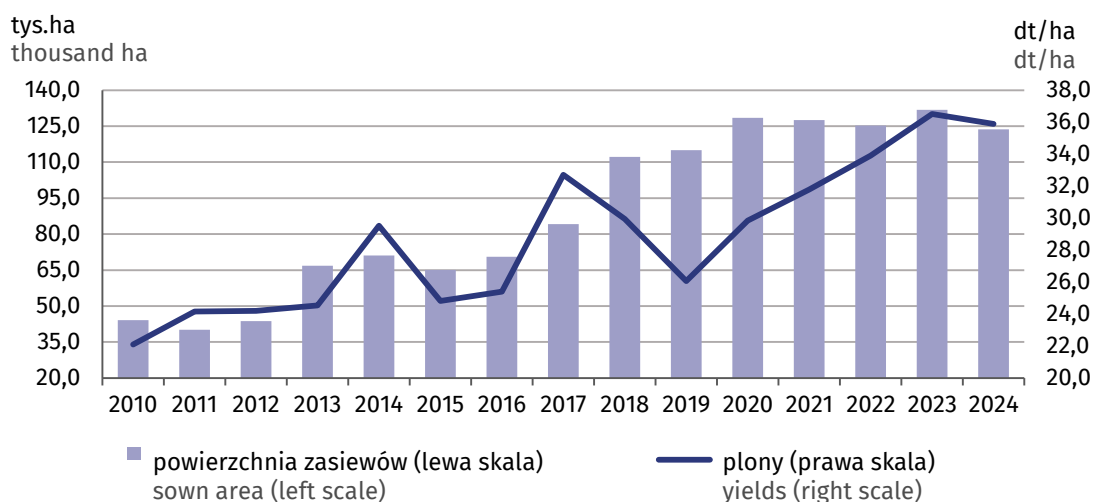
Żniwa rzepaku ozimego rozpoczęto z początkiem lipca, a zakończono praktycznie do końca miesiąca. Zebrane plony były zadowalające. Ziarno miało niską wilgotność, jednakże parametry jakościowe były zróżnicowane w województwie ze względu na niedobory wilgoci wiosną.

Wykres 10. Powierzchnia zasiewów i plony rzepaku i rzepiku

Stan w czerwcu

Chart 10. Sown area and yields of rape and turnip rape

As of June

Według wynikowego szacunku powierzchnia upraw rzepaku i rzepiku w 2024 r. wyniosła 123,7 tys. ha i była o 6,2% mniejsza w porównaniu z rokiem poprzednim i o 90,1% większa w stosunku do 2015 r. (w kraju odpowiednio mniejsza o 8,4% i większa o 6,6%). Uzyskane plony rzepaku i rzepiku oszacowano na poziomie 35,9 dt/ha, a więc niższym o 1,6% od uzyskanych w roku poprzednim i wyższym o 44,8% niż w 2015 r. (w Polsce odpowiednio niższym o 4,4% i wyższym o 13,7%).

W województwie lubelskim w 2024 r. zbiory rzepaku i rzepiku ukształtowały się na poziomie 443,8 tys. t. i były o 7,8% niższe od notowanych w 2023 r. i o 174,8% wyższe niż w 2015 r. (w kraju odpowiednio niższe o 12,6% i wyższe o 21,0%).

Województwo lubelskie z udziałem 13,6% w zbiorach krajowych uplasowało się na 1. miejscu w kraju, na 2. miejscu było województwo wielkopolskie z udziałem 10,2%, zaś na 3. miejscu województwo warmińsko-mazurskie (10,0%). Najmniej rzepaku i rzepiku zebrano natomiast w województwie małopolskim (1,6%) i śląskim (2,1%).

5.3. Ziemiaki¹¹

5.3.1 Potatoes¹¹

W marcu 2024 r. rozpoczęto sadzenie ziemniaków pod włókniną na wczesny zbiór, natomiast pozostałe ziemniaki sadzono w kwietniu i pod koniec miesiąca prace te dobiegały końca. Pod koniec maja ziemniaki znajdowały się w fazie wzrostu części naziemnej, a plantacje ocenione były na dobrym poziomie. W czerwcu rośliny znajdowały się w fazie kwitnienia i zakrywania międzyrzędzi. Lokalnie zaobserwowano choroby grzybowe, jednakże w niewielkim stopniu pojawiła się stonka ziemniaczana. Upały panujące w miesiącach lipiec i sierpień oraz towarzyszące im obfite opady deszczu przyczyniły się do występowania zarazy ziemniaczanej. Zbiory ziemniaków rozpoczęto z początkiem września, a zakończono praktycznie z końcem miesiąca. Plony były wyższe od ubiegłorocznych, jednakże plantacje były w znacznym stopniu porażone chorobami grzybowymi co może negatywnie wpłynąć na ich przechowywanie.

Tabela 7. Powierzchnia zasiewów, plony i zbiory ziemniaków (bez powierzchni i produkcji w ogrodach przydomowych)

Stan w czerwcu

Table 7. Sown area, yields and production of potatoes (without kitchen gardens)

As of June

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2023	2024	
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers				2023 = 100
Powierzchnia w tys. ha Area in thousand ha	21,3	11,7	9,4	9,9	105,0
Plony z 1 ha Yields in 1 ha	214	398	312	328	105,2
Zbiory w tys. ton Production in thousand tonnes	456,0	467,0	293,3	324,0	110,5

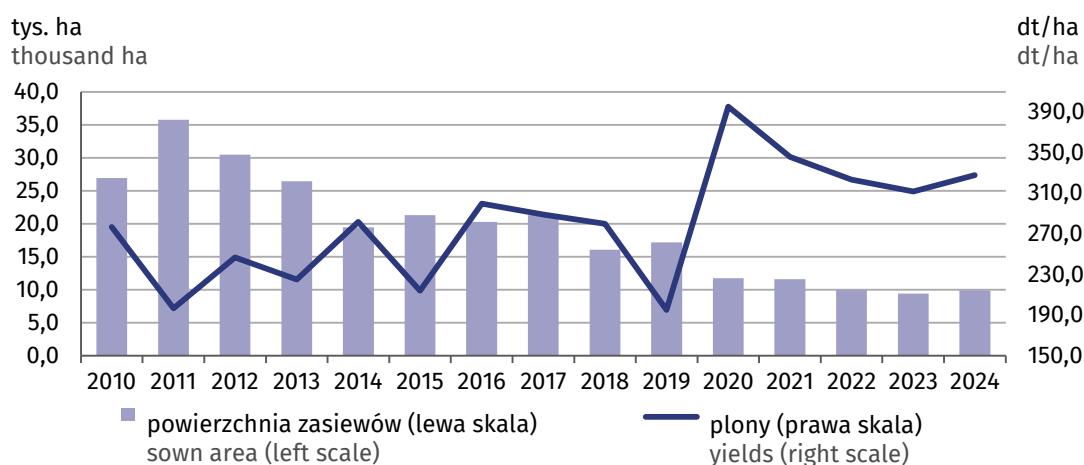
Według wynikowego szacunku powierzchnia upraw **ziemniaków** w 2024 r. wzrosła w stosunku do 2023 r. o 5,0%, zaś zmniejszyła się w porównaniu z 2015 r. o 53,6% (w kraju odpowiednio wzrosła o 4,0% i zmniejszyła się o 32,9%) i wyniosła 9,9 tys. ha. Plony ziemniaków oszacowano na poziomie 328 dt/ha, czyli o 5,2% wyższym od uzyskanych w 2023 r. i o 53,3% niż 2015 r. (w kraju odpowiednio wyższym o 2,0% i o 43,5%).

Wykres 11. Powierzchnia i plony ziemniaków

Stan w czerwcu

Chart 11. Sown area and yields of potatoes

As of June

¹¹ Bez powierzchni i produkcji w ogrodach przydomowych

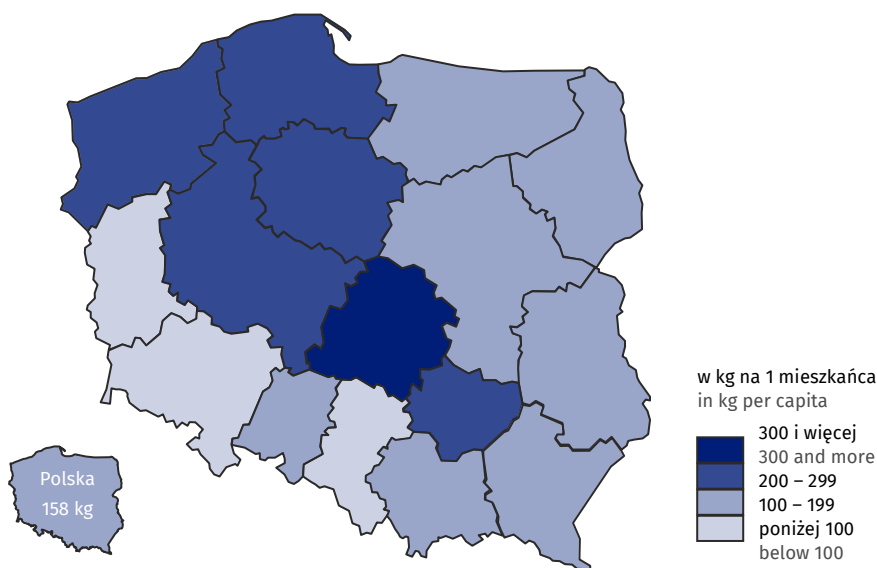
¹¹ Without sown area and production in kitchen gardens

W województwie lubelskim w 2024 r. zbiory ziemniaków ukształtowały się na poziomie 324,0 tys. t. i były o 10,5% wyższe od notowanych w roku wcześniejszym i o 28,9% niższe w porównaniu z 2015 r. Podobna sytuacja była w kraju, gdzie zbiory ziemniaków w 2024 r., wzrosły o 5,9% w stosunku do 2023 r., natomiast zmniejszyły się o 3,8% w porównaniu z 2015 r.

Województwo lubelskie zajęło 8. miejsce w kraju pod względem produkcji ziemniaków z udziałem 5,5%. Najwięcej ziemniaków zebrano w województwie: wielkopolskim (udział w kraju 16,5%) oraz łódzkim (12,5%), natomiast najmniej w lubuskim (1,1%) i w śląskim (1,9%).

Mapa 8. Zbiory ziemniaków według województw w 2024 r.

Map 8. Production of potatoes by voivodships in 2024

5.4. Buraki cukrowe

5.4. Sugar beets

Początek kwietnia 2024 r. był dość ciepły i rolnicy wysiali buraki cukrowe, jednakże ochłodzenie, które później przyszło przyczyniło się do słabych i nierównomiernych wschodów. W maju plantacje były zachwaszczone i występowały na nich mszyce, więc konieczne było wykonanie zabiegów herbicydowych i insektydowych. W czerwcu stan plantacji uległ poprawie ze względu na opady deszczu, które licznie występowały w omawianym miesiącu. Ponadto buraki cukrowe, które pod koniec miesiąca znajdowały się w fazie zakrywania międzyrzędzi były atakowane przez mszyce i choroby grzybowe.

W lipcu i sierpniu stan upraw był dobry i uległ znacznej poprawie po lipcowych i sierpniowych opadach deszczu. Z początkiem września rozpoczęto zbiory buraków cukrowych i tym samym ruszyła kampania buraczana w cukrowniach. Słoneczna aura w październiku sprzyjała zbiorom i gromadzeniu cukru w burakach, a to z kolei przyczyniło się do wydania wyższego plonu korzeni o lepszej jakości. Plony z plantacji chronionych przed chwościkiem były dość dobre, a polaryzacja na średnim poziomie, między 16% a 18%.

Tabela 8. Powierzchnia zasiewów, plony i zbiory buraków cukrowych

Stan w czerwcu

Table 8. Sown area, yields and production of sugar beets

As of June

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2023	2024	
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers				2023 = 100
Powierzchnia w tys. ha Area in thousand ha	32,3	35,7	33,5	35,6	106,3
Plony z 1 ha Yields in 1 ha	517,8	540,4	655,8	608,3	92,8
Zbiory w tys. ton Production in thousand tonnes	1 674,6	1 928,0	2 194,3	1 164,6	98,6

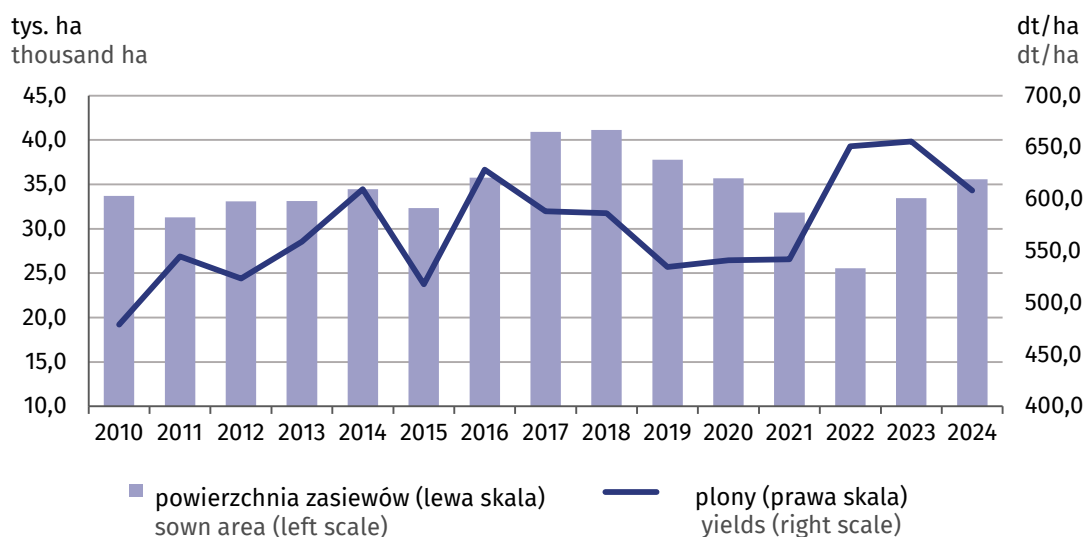
Powierzchnia upraw **buraków cukrowych** w 2024 r. wzrosła w stosunku do roku poprzedniego o 6,3% i o 10,0% w porównaniu z 2015 r. i wyniosła 35,6 tys. ha. W kraju w stosunku do 2023 r. odnotowano wzrost o 6,6%, zaś w odniesieniu do 2015 r. o 54,3%.

Plony buraków cukrowych ukształtowały się na poziomie 608,3 dt/ha i były o 7,2% niższe w stosunku do uzyskanych rok wcześniej i o 17,5% wyższe w porównaniu z 2015 r. (w Polsce odpowiednio wyższe o 2,0% i o 27,5%). Zbiory buraków cukrowych w 2024 r. zmniejszyły się o 1,4% w odniesieniu do 2023 r., natomiast wzrosły w porównaniu z 2015 r. o 29,3% (w kraju odpowiednio wzrosły o 8,8% i o 96,8%) i wyniosły 2 164,6 tys. t.

Wykres 12. Powierzchnia zasiewów i plony buraków cukrowych w województwie lubelskim

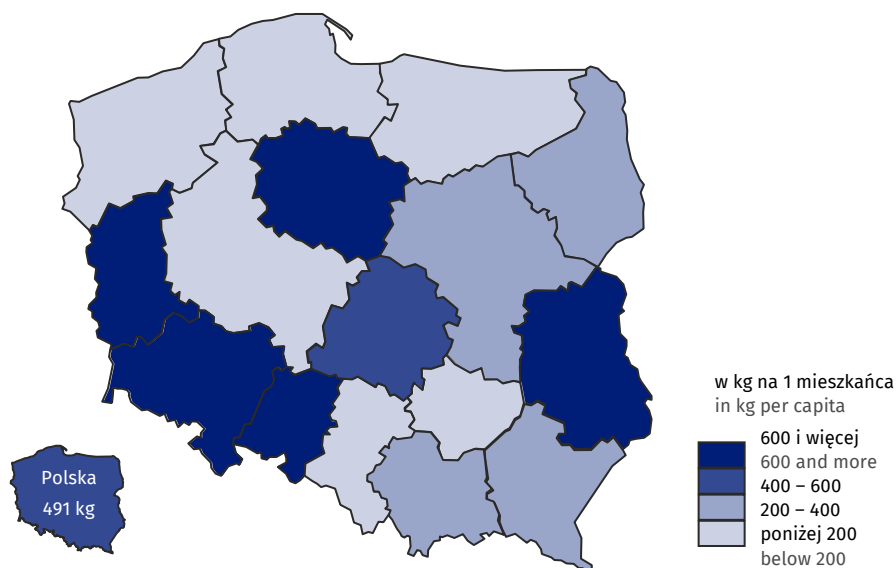
Chart 12.

Sown area and yields of sugar beets in lubelskie voivodships

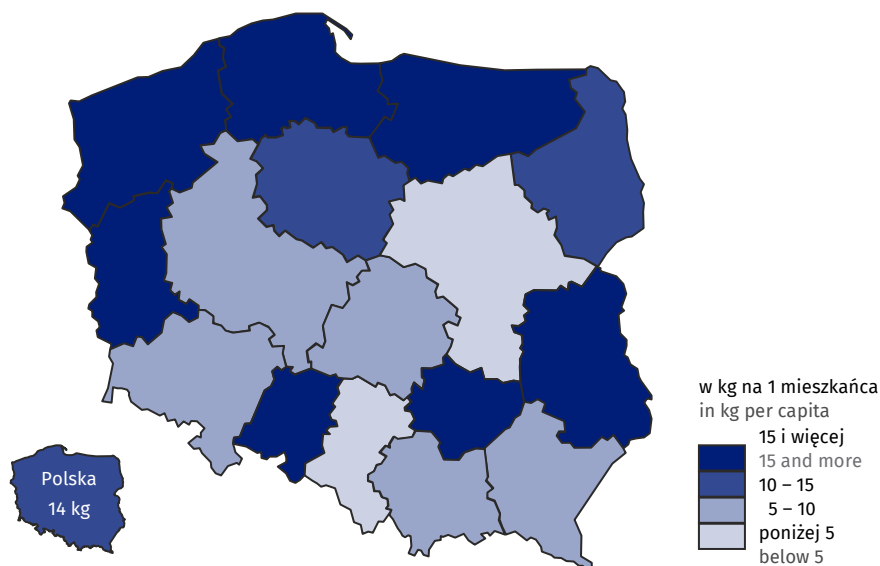

Udział województwa lubelskiego w krajowych zbiorach buraka cukrowego wyniósł 11,7% i tym samym województwo znalazło się na 3. miejscu w kraju. Najwięcej buraków cukrowych zebrano w województwie wielkopolskim (udział w kraju 22,1%) i województwie kujawsko-pomorskim (20,2%), zaś najmniej w województwie podlaskim (0,1%) i województwie małopolskim (0,4%).

Mapa 9. Zbiory buraków cukrowych według województw w 2024 r.
Map 9. Production of sugar beets by voivodships in 2024

Mapa 10. Zbiory strączkowych jadalnych ogółem według województw w 2024 r.
Map 10. Total production of edible pulses by voivodships in 2024

Strączkowe na ziarno to:

- a) konsumpcyjne (groch, fasola, bób i inne);
- b) pastewne (peluszkę, wyka, bobik, łubin i inne).

Województwo lubelskie uplasowało się na 1. miejscu jeśli chodzi o zbiór roślin strączkowych jadalnych z udziałem w kraju 22,6%. Na drugim miejscu znalazło się województwo zachodniopomorskie (z udziałem 15,3%), zaś na ostatnim śląskie (1,6%).

5.5. Warzywa i owoce

5.5. Vegetables and fruit

Warunki agrometeorologiczne panujące w marcu 2024 r. były korzystne dla większości upraw sadowniczych. Kondycja drzew i krzewów owocowych została oceniona na dobrą, gdyż nie widać było na nich negatywnych skutków zimy, a pąki liściowe i kwiatowe rozwijały się dobrze. Kondycja truskawek po zimie była dobra. Również przebieg pogody w marcu sprzyjał rozpoczęciu prac polowych na plantacjach warzyw oraz przygotowaniu stanowisk pod siewy. W kwietniu większość drzew owocowych i krzewów była w fazie kwitnienia i przymrozki, które przyszły w trzeciej dekadzie miesiąca znacznie uszkodziły rośliny. Również maliny, zarówno letnie, jak i jesienne uległy znacznemu uszkodzeniu. Majowe burze z gradem, które przeszły nad województwem spotęgowały uszkodzenia w roślinach, a niekiedy zniszczeniu uległy całe plantacje np. truskawek.

Powierzchnia upraw **warzyw gruntowych ogółem** w województwie lubelskim w 2024 r. wzrosła o 13,6% w stosunku do 2023 r. i o 24,6% w stosunku do 2015 r. i wyniosła 19,7 tys. ha. W Polsce powierzchnia ta również wzrosła w stosunku do 2023 r. o 5,1%, natomiast zmniejszyła się o 10,5% w porównaniu z 2015 r.

W województwie lubelskim zebrano 560,0 tys. t warzyw i zarówno w porównaniu z 2023 r., jak i 2015 r. odnotowano wzrost produkcji warzyw gruntowych, odpowiednio o 0,2% i o 53,6%. Zbiory w kraju zmniejszyły się w porównaniu z rokiem wcześniejszym o 0,05%, zaś wzrosły o 1,0% w stosunku do 2015 r. Największy udział w zbiorach warzyw gruntowych w 2024 r., podobnie jak w roku wcześniejszym, stanowiły łączne zbiory dyni, kabaczka i cukinii (2024 r. – 43,7%, 2023 – 43,5%, 2015 r. – bd.), a następnie zbiory marchwi jadalnej (2024 r. – 13,5%, 2023 r. – 15,7%, 2015 r. – 22,4%) oraz fasolki szparagowej (2024 r. – 7,4%, 2023 r. – bd., 2015 r. – bd.). W kraju natomiast największy udział w zbiorach miała cebula gruntowa (2024 r. – 17,6%, 2023 r. – 16,5%, 2015 r. – 14,5%), kapusta gruntowa (2024 r. – 14,9%, 2023 r. – 16,4%, 2015 r. – 23,1%) i marchew jadalna (2024 r. – 14,6%, 2023 r. – 15,1%, 2015 r. – 17,9%).

Tabela 9.
Table 9.

Zbiory warzyw gruntowych w województwie lubelskim
Production of ground vegetables in lubelskie voivodship

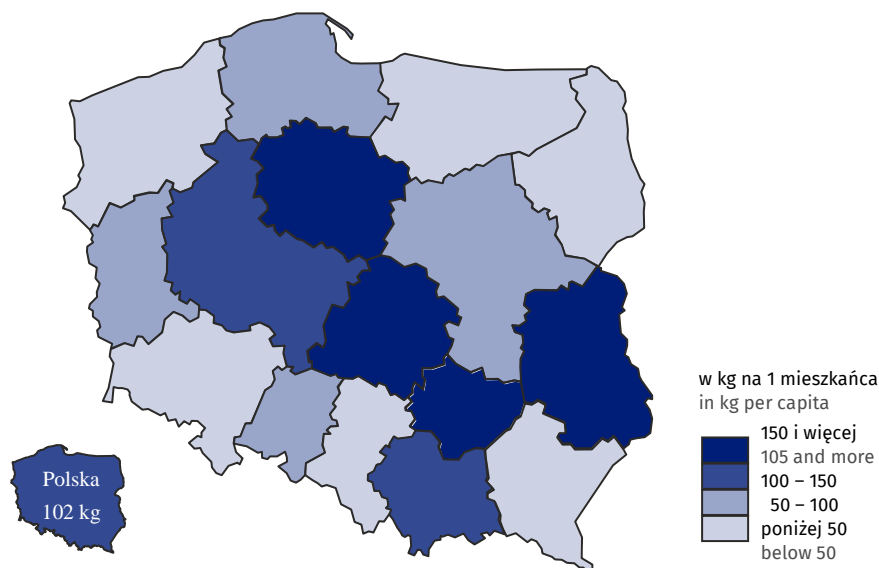
Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2023	2024	
	w tysiącach ton in thousand ton				2023 = 100
Ogółem Total	364,7	447,6	558,6	560,0	100,2
kapusta gruntowa ground cabbage	48,5	28,3	24,8	17,1	69,1
kalafior gruntowy ground cauliflower	22,7	21,9	23,3	18,0	77,3
cebula gruntowe ground onion	32,3	23,2	30,0	35,2	117,3
marchew jadalna gruntowa ground edible carrot	81,7	97,0	87,4	75,8	86,6
burak ćwikłowy gruntowy ground beetroot	33,5	41,4	34,5	28,4	82,3
ogórek gruntowy ground cucumber	20,7	13,6	9,1	6,4	70,6
pomidor gruntowy ground tomato	29,3	32,9	26,9	42,3	157,0
dynia, kabaczek i cukinia gruntowa ground pumpkin, squash and zucchini	.	.	242,9	244,7	100,7
pozostałe warzywa gruntowe ^a others ground vegetables ^a	96,0	189,4	79,7	92,1	115,6

a Pory, pietruszka, selery, papryka, rzodkiewka, sałata i inne.
a Leeks, parsley, celeries, pepper, radish, lettuce and others.

Województwo lubelskie uplasowało się na 2. miejscu w kraju pod względem zbioru warzyw gruntowych z udziałem 14,6%. Na pierwszym miejscu znalazło się województwo kujawsko-pomorskie (z udziałem 17,0%), zaś na ostatnim podlaskie (0,7%).

Mapa 11. Zbiory warzyw gruntowych ogółem według województw w 2024 r.

Map 11. Production of ground vegetables by voivodships in 2024

W marcu 2024 r. kondycję **drzew i krzewów owocowych** rzeczoznawcy ocenili na dobrym poziomie, a negatywnych skutków zimy do tej pory nie zaobserwowano. Ciepła aura wpłynęła na przyspieszenie wegetacji o 2-3 tygodnie w porównaniu z wcześniejszymi latami. Jednakże przymrozki, które przyszły w ostatniej dekadzie kwietnia spowodowały znaczne straty na drzewach w sadach oraz na plantacjach truskawek i malin.

Pod koniec maja rozpoczęto zbiory truskawek w gruncie, jednakże również i one zostały uszkodzone przez wiosenne przymrozki i grad, a w związku z tym plony były ograniczone. Czerwiec i pierwsza połowa lipca były ciepłe z niewielką ilością opadów atmosferycznych, co sprzyjało zbiorom owoców miękkich, jednakże druga połowa lipca obfitowała w opady deszczu co mocno utrudniało zbiory tych owoców. Tak aura sprzyjała rozwojowi chorób grzybowych i występowaniu szkodników.

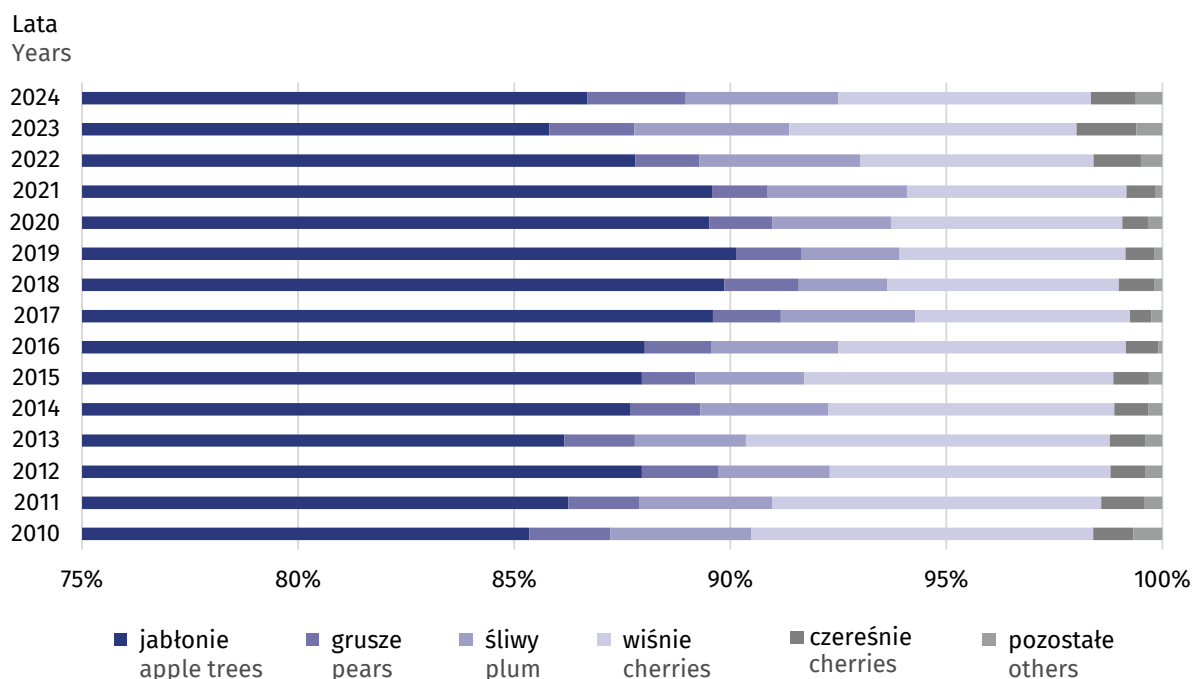
Tabela 10.
Table 10.

Zbiory owoców w sadach
Production of fruit from orchards

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2023	2024	
	w tysiącach ton in thousand ton				2023 = 100
Ogółem z drzew Total from trees	542,7	573,7	430,8	295,0	68,5
w tym jabłonie of which apple trees	478,7	513,6	369,7	255,8	69,2
śliwy plums	13,3	15,8	15,4	10,4	67,6
wiśnie cherries	38,8	30,7	28,7	17,2	60,2
Ogółem z krzewów i plantacji jagodowych Total from shrubs and berry plantations	218,2	216,1	195,7	155,3	79,3
w tym maliny of which raspberries	62,7	90,5	71,2	54,7	76,9
porzeczki ogółem total currants	77,6	59,6	55,3	45,2	81,6

Zbiory **owoców z drzew z sadów** w 2024 r. zmniejszyły się, zarówno w porównaniu z 2023 r., jak i w stosunku do 2015 r., odpowiednio o 31,5% i o 46,0% i wyniosły 295,0 tys. t. W kraju również zmniejszyły się w porównaniu z 2023 r. o 14,4%, natomiast wzrosły w stosunku do 2015 r. o 4,2%).

Wykres 13.   **Struktura zbiorów owoców z drzew owocowych w sadach**
 Chart 13.   Structure of tree fruit production from orchards

W strukturze zbiorów dominowały jabłka, które stanowiły 86,7% (2023 r. – 85,8%, 2015 r. – 88,0%) ogółu owoców zebranych z drzew owocowych (w kraju 2024 r. 90,7%, 2023 r. – 89,3%, 2015 – 88,5%). W stosunku do 2023 r. produkcja jabłek zmniejszyła się o 30,8% i o 46,8% w porównaniu z 2015 r. (w kraju odpowiednio zmniejszyła się o 13,1% i wzrosła o 6,8%).

Województwo lubelskie w 2024 r. zajęło 4. miejsce w kraju pod względem produkcji owoców z drzew, a sadownicy z naszego województwa wyprodukowali 7,9% produkcji krajowej. Na pierwszym miejscu było województwo mazowieckie (udział w produkcji krajowej 47,1%), a ostatnim województwo lubuskie (0,1%).

Z **krzewów i plantacji jagodowych** w 2024 r. zebrano 155,3 tys. t owoców, co stanowiło 32,2% produkcji krajowej i tym samym województwo lubelskie uplasowało się na 1. miejscu w kraju. Na drugim miejscu znalazło się województwo mazowieckie z udziałem 30,7%, zaś na ostatnim opolskie z udziałem 0,4%.

Zbiory owoców z krzewów i plantacji jagodowych w 2024 r. były niższe w stosunku do 2023 r. o 20,7% (w kraju o 14,9%) i o 29,3% niż w 2015 r. (w kraju o 7,1%). Największy udział w produkcji tych owoców w województwie lubelskim w 2024 r. miały maliny łącznie z jeżyną bezkolcową (35,2%), porzeczki ogółem (29,1%) oraz truskawki i poziomki gruntowe (14,8%). W kraju natomiast w strukturze zbiorów przeważyły truskawki i poziomki gruntowe (32,9%), porzeczki ogółem (20,8%) i maliny (16,0%).

W województwie lubelskim wyprodukowano 71,1% ogólnej krajowej produkcji **malin** i tym samym województwo znalazło się na 1. miejscu w kraju, na drugim było województwo mazowieckie (10,7%), a na ostatnim województwo opolskie (0,1%).

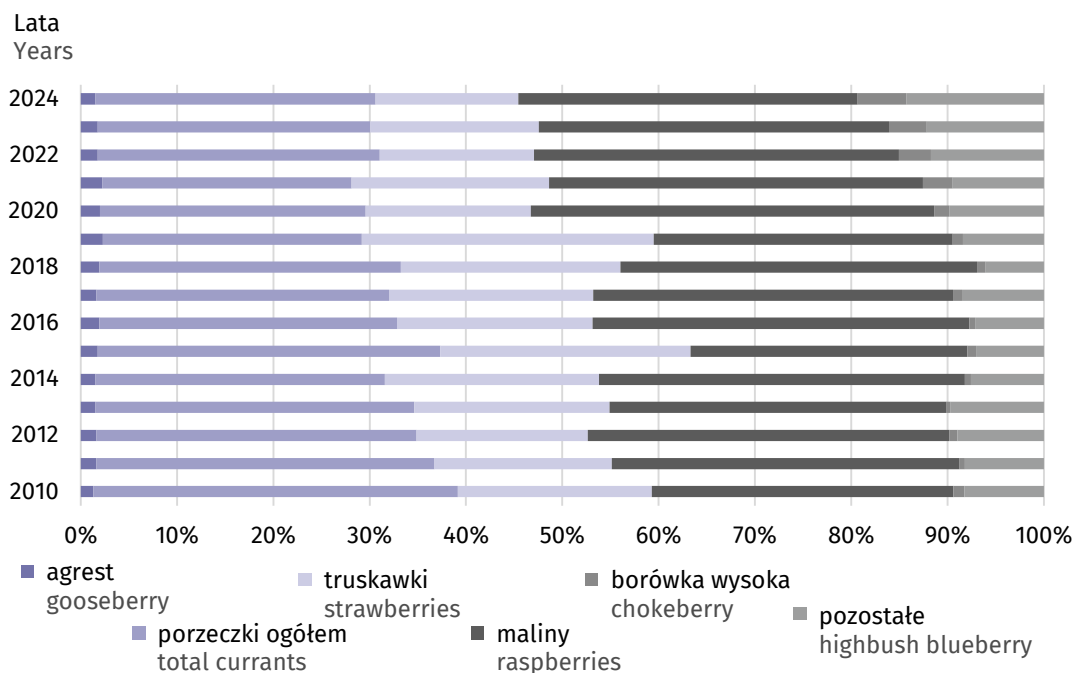
Podobnie pod względem produkcji **porzeczki ogółem** województwo lubelskie w 2024 r. zajęło 1. miejsce w kraju z udziałem 45,1%, na drugim miejscu uplasowało się województwo mazowieckie (17,4%), zaś na ostatnim województwo opolskie (0,1%).

Jeśli chodzi o produkcję **agrestu**, również w 2024 r. województwo lubelskie zajęło 1. miejsce w kraju z udziałem 35,9%, na drugim miejscu znalazło się województwo łódzkie (20,2%), natomiast na ostatnim województwo lubuskie (0,4%).

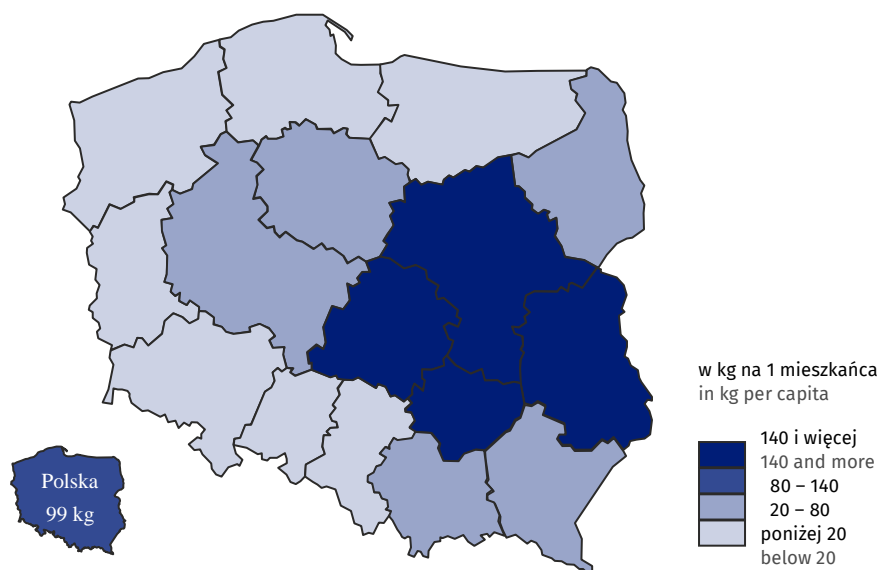
Podobnie pod względem produkcji **aronii** województwo lubelskie w 2024 r. zajęło 1. miejsce w kraju z udziałem 27,8%, na drugim miejscu uplasowało się województwo mazowieckie (25,5%), natomiast na ostatnim województwo opolskie (0,2%).

W 2024 r. województwo lubelskie zajęło 2. miejsce w kraju pod względem produkcji **truskawek i poziomek gruntowych** z udziałem 14,5%, na pierwszym miejscu było województwo mazowieckie (54,2%), zaś na ostatnim województwo warmińsko-mazurskie (0,4%).

Wykres 14. Struktura zbiorów owoców z krzewów i plantacji jagodowych
Chart 14. Structure of fruit production from berry shrubs and plantations

Mapa 12. Zbiory owoców z drzew według województw w 2024 r.
Map 12. Tree fruit production by voivodships in 2024

Rozdział 6

Chapter 6

Produkcja zwierzęca

Animal output

Dane o **połowie zwierząt gospodarskich i produkcji zwierzęcej** opracowano na podstawie sprawozdawczości, wyników badań reprezentacyjnych (w 2010 r. i 2020 r. wyników Powszechnego Spisu Rolnego).

W województwie lubelskim od 2010 r. maleje stan połowia trzody chlewnej, który w tym okresie zmniejszył się o 56,2% (z 992,6 tys. szt. w czerwcu 2010 r. do 434,9 tys. szt. w czerwcu 2024 r.). Połowie bydła zmniejszyło się o 6,8% (z 367,4 tys. szt. w czerwcu 2010 r. do 342,6 tys. szt. w czerwcu 2024 r.), natomiast połowie owiec wzrosło o 45,8% (z 13,9 tys. szt. w czerwcu 2010 r. do 20,3 tys. szt. w czerwcu 2024 r.).

6.1. Trzoda chlewna

6.1. Pigs

Badania **połowia trzody chlewnej i produkcji żywca wieprzowego** prowadzone są 2 razy w roku – w czerwcu według stanu na 1 czerwca i w grudniu według stanu na 1 grudnia.

Według stanu na dzień 1 czerwca 2024 r. połowie trzody chlewnej w województwie lubelskim liczyło 434,9 tys. sztuk. W porównaniu z rokiem ubiegłym liczebność stada wzrosła o 6,7% (w kraju zmniejszyła się o 3,2%), natomiast w odniesieniu do 2015 r. zmniejszyła się o 24,3% (w Polsce o 21,5%). Udział województwa lubelskiego w ogólnokrajowym połowie świń wyniósł 4,8%.

Tabela 11. Połowie trzody chlewnej w województwie lubelskim

Stan w czerwcu

Table 11. Pig stocks in lubelskie voivodship

As of June

Wyszczególnienie Specification	2023		2024	
	ogółem total	2022 = 100	ogółem total	2023 = 100
Ogółem Total	407 418	101,3	434 888	106,7
prosięta o wadze do 20 kg piglets up to 20 kg	69 621	93,4	64 954	93,3
warchlaki o wadze od 20 kg do 50 kg pigs from 20 – 50 kg	115 393	90,7	132 119	114,5
trzoda chlewna o wadze 50 kg i więcej pigs 50 kg and more	222 405	111,1	237 814	106,9
z przeznaczeniem na ubój for slaughter	197 180	113,4	210 764	106,9
z przeznaczeniem na chów for breeding.	25 225	95,6	27 050	107,2
w tym lochy of which sows	24 793	95,8	26 608	107,3
w tym lochy prośne of which farrow sows.	17 253	97,6	18 408	106,7

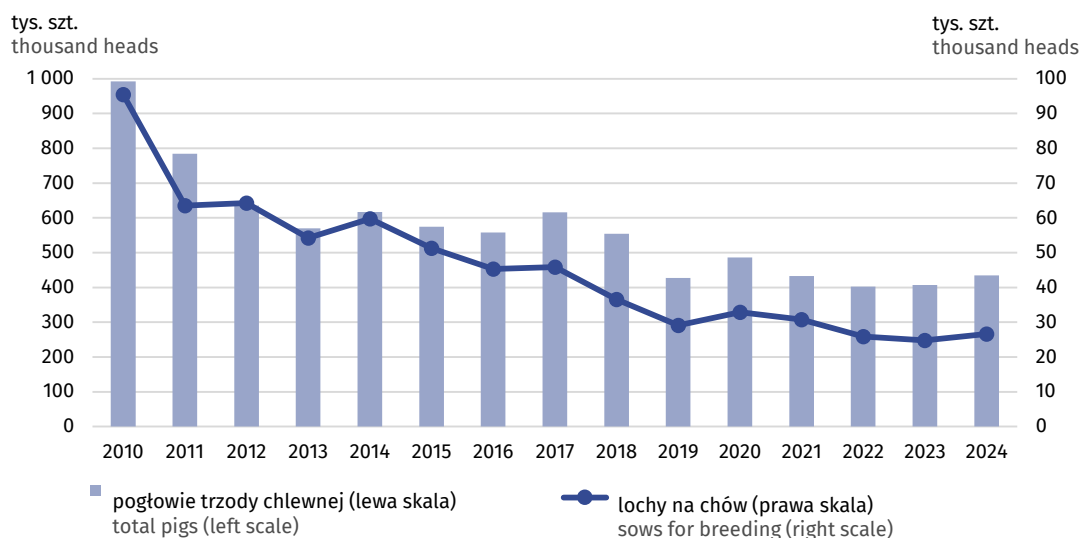
Cena skupu żywca wieprzowego w czerwcu 2024 r. wynosiła 7,47 zł/kg (w kraju 7,74 zł/kg) i była niższa w stosunku do analogicznego miesiąca roku poprzedniego o 17,5% (w Polsce o 18,0%), natomiast w porównaniu z 2015 r. wyższa o 70,2% (w kraju o 74,7%).

Wykres 15. Pogłowie trzody chlewnej

Stan w czerwcu

Chart 15. Pig stocks

As of June

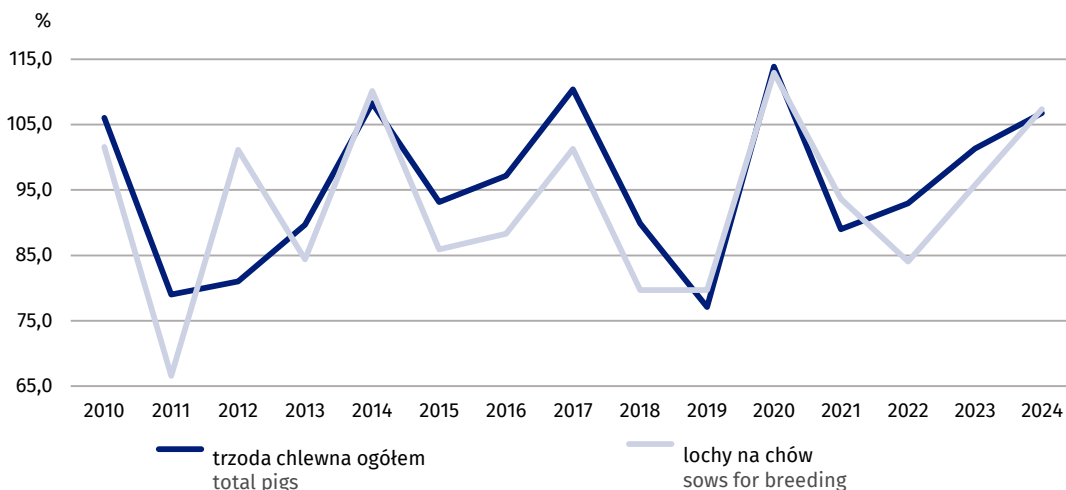
W czerwcu 2024 r., biorąc pod uwagę poszczególne grupy produkcyjno-użytkowe, w porównaniu z analogicznym miesiącem 2023 r. odnotowano wzrost pogłowia trzody chlewnej prawie we wszystkich grupach. Najbardziej wzrosła liczba warchlaków o wadze od 20 kg do 50 kg (o 14,5%) oraz trzody chlewnej o wadze 50 kg i więcej z przeznaczeniem na chów (o 7,2%). Spadek pogłowia trzody chlewnej odnotowano w grupie prosięta w wadze do 20 kg (o 6,7%).

Wykres 16. Dynamika pogłowia trzody chlewnej

Rok poprzedni = 100

Chart 16. Dynamics of pig stocks

Previous year = 100

Nieznacznej zmianie uległa struktura stada trzody chlewnej. Największy odsetek stanowiła trzcina chlewna o wadze 50 kg i więcej (54,7%), a jej udział w strukturze stada w stosunku do czerwca 2023 r. wzrósł o 0,1 p. proc. W tej grupie największy udział miała trzcina chlewna z przeznaczeniem na ubój (88,6%), a jej udział zwiększył się o 0,1 p. proc. Kolejną grupę stanowiły warchlaki o wadze od 20 kg do 50 kg (30,4%), a ich udział w stadzie w porównaniu z analogicznym okresem roku ubiegłego zwiększył się o 2,1 p. proc.

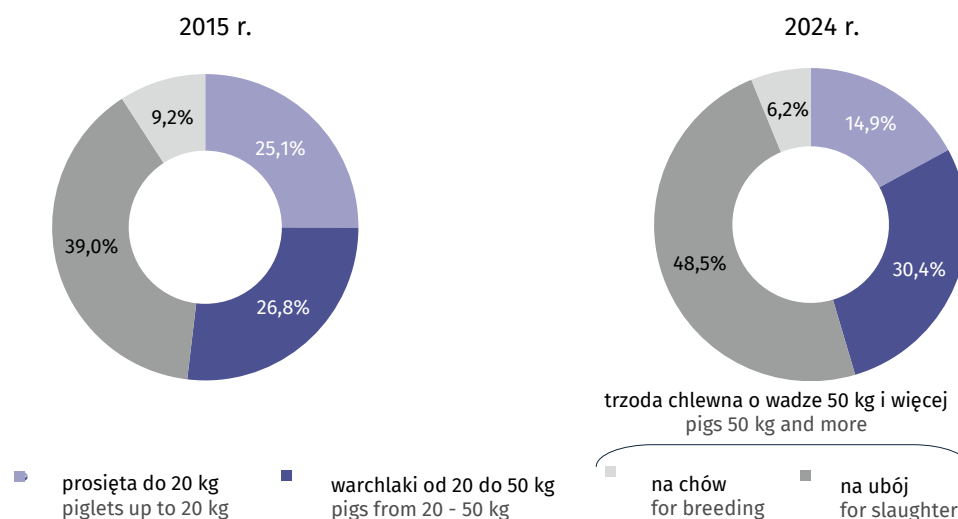
Wykres 17. Struktura stada trzody chlewnej

Stan w czerwcu

Chart 17.

Structure of pig herd

As of June

Najmniejszy udział w strukturze stada odnotowano w przypadku trzody chlewnej o wadze 50 kg i więcej z przeznaczeniem na chów (6,2%), przy czym w tej grupie największy odsetek stanowiły lochy ogółem (98,4%), w tym lochy prośne (69,2%). Udział trzody chlewnej o wadze 50 kg i więcej z przeznaczeniem na chów nie zmienił się w porównaniu z czerwcem 2023 r., zaś loch ogółem wzrósł o 0,1 p. proc.

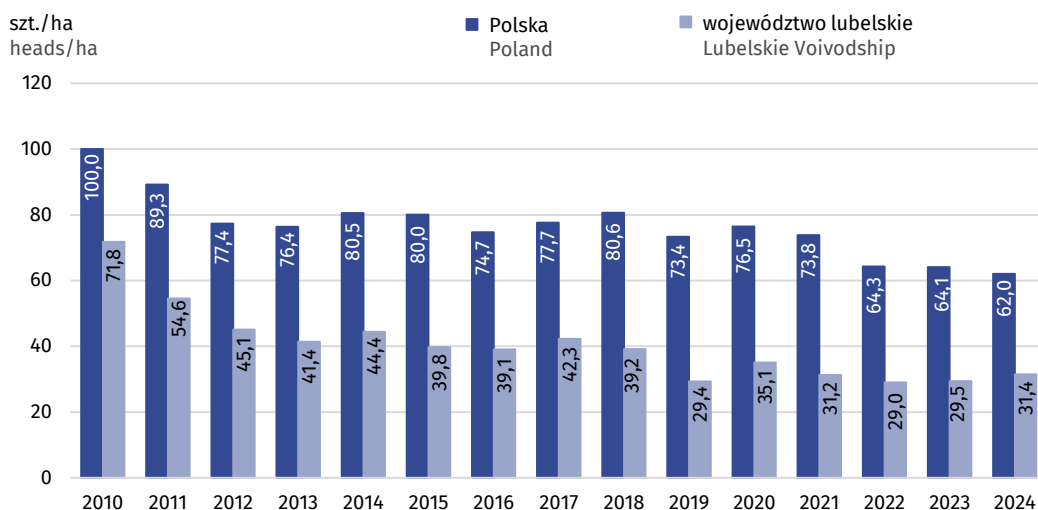
Wykres 18. Obsada trzody chlewnej na 100 ha użytków rolnych

Stan w czerwcu

Chart 18.

Pigs per 100 ha of agricultural land

As of June

W skali kraju pogłowie trzody chlewnej na początku czerwca 2024 r. w porównaniu ze stanem zarejestrowanym przed rokiem wzrosło prawie we wszystkich województwach. Największy wzrost odnotowano w województwie łódzkim (o 7,0%), lubelskim (o 6,7%) oraz podkarpackim (o 6,0%). Natomiast spadek pogłowia trzody chlewnej odnotowano w 6 województwach, przy czym największy w województwie wielkopolskim (o 13,5%).

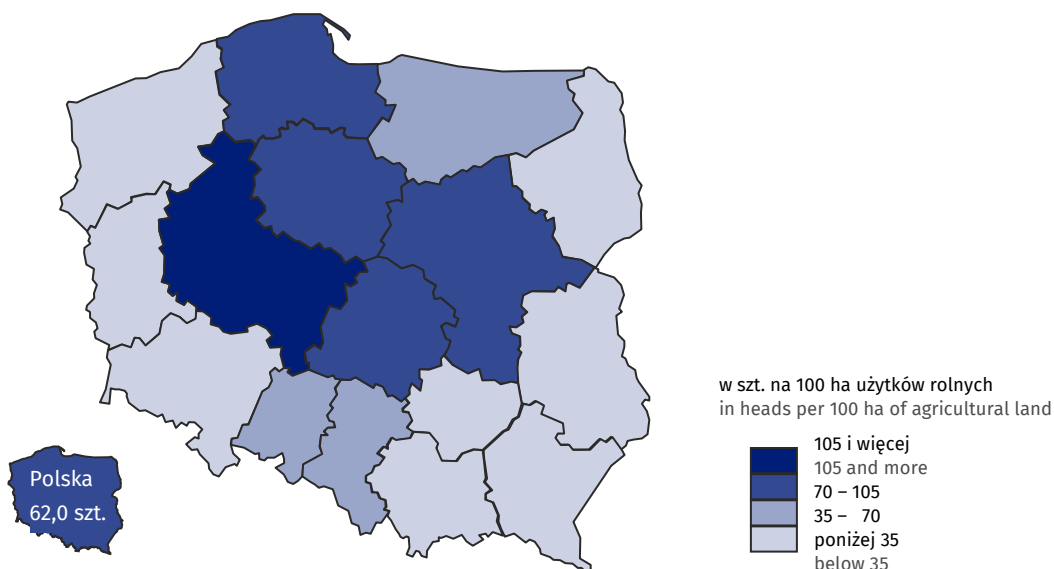
W czerwcu 2024 r. województwo lubelskie uplasowało się na 7. pozycji w kraju, jeśli chodzi o chów trzody chlewnej z udziałem 4,8%. Na pierwszym miejscu znalazło się województwo wielkopolskie (z udziałem 28,9%), a na drugim mazowieckie (15,1%). Natomiast ostatnie miejsce zajęło województwo lubuskie (0,8%).

Mapa 14. Pogłowie trzody chlewnej według województw

Stan w czerwcu 2024 r.

Map 14. Pig stocks by voivodships

As of June 2024

6.2. Bydło**6.2. Cattle**

Dane o **pogłowie bydła** pochodzą z systemu Identyfikacji i Rejestracji Zwierząt (IRZ) Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa; pogłowie według siedziby stada.

Według stanu z czerwca 2024 r. **pogłowie bydła** w województwie lubelskim liczyło 342,6 tys. szt., co stanowiło 5,4% ogólnego pogłowia bydła w kraju. W porównaniu z czerwcem 2023 r. liczebność stada bydła w województwie lubelskim zmniejszyła się o 1,3%, natomiast w Polsce o 0,4%. W odniesieniu do stanu z czerwca 2015 r. w województwie lubelskim odnotowano spadek o 6,5% (w kraju wzrost o 6,3%).

Tabela 12. Pogłowie bydła

Stan w czerwcu

Table 12. Cattle stocks

As of June

Wyszczególnienie Specification	2023		2024	
	ogółem total	2022 = 100	ogółem total	2023 = 100
Ogółem Total	346 957	96,0	342 565	98,7
cielęta w wieku poniżej 1 roku calves less than 1 year old	102 526	94,6	102 207	99,7
młode bydło w wieku 1 – 2 lata bovines aged between 1 and 2	94 905	94,3	93 915	99,0
bydło w wieku 2 lata i więcej bovines of 2 years and over	149 526	98,1	146 443	97,9
w tym krowy of which cows	116 424	96,4	121 935	98,5
w tym mleczne of which dairy	104 921	96,0	110 054	98,6

Pogłowie krów w czerwcu 2024 r., w stosunku do analogicznego miesiąca roku ubiegłego, zmniejszyło się o 1,5%, a w porównaniu z 2015 r. o 18,3% i wyniosło 121,9 tys. szt. W kraju również odnotowano spadek pogłowia krów zarówno w porównaniu z 2023 r., jak i w stosunku do 2015 r., odpowiednio o 0,1% i o 4,5%. Krowy stanowiły 35,6% w ogólnej strukturze stada

bydła, w tym krowy mleczne 32,1%. W Polsce odsetki te wynosiły odpowiednio 36,9% i 34,6%. Udział krów w stadzie w porównaniu z czerwcem 2023 r. zmniejszył się o 0,1 p. proc. a w stosunku do 2015 r. o 5,1 p. proc. W kraju natomiast udział krów w stadzie w porównaniu z czerwcem 2023 r. wzrósł o 0,1 p. proc., a w porównaniu z 2015 r. obniżył się o 4,1 p. proc.

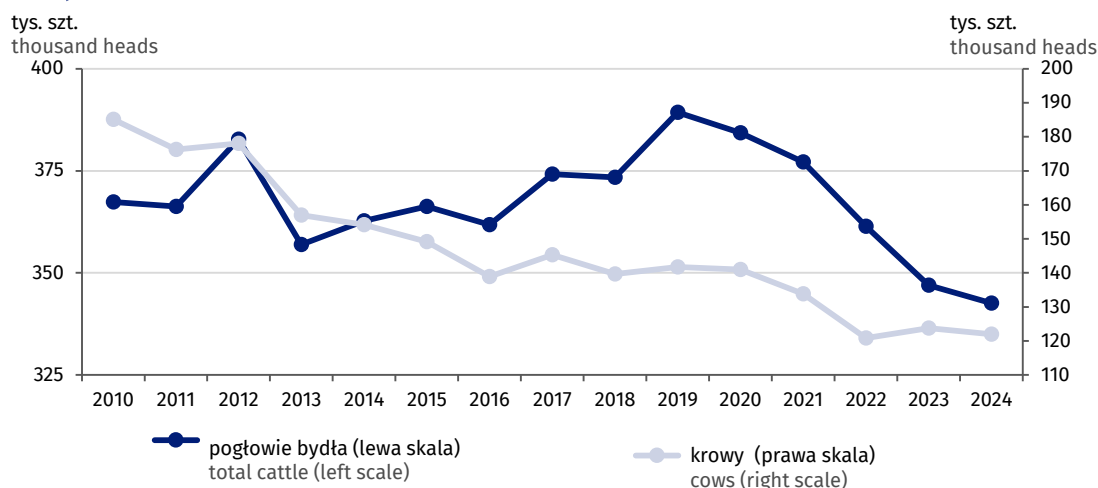
Wykres 19. Pogłowie bydła

Stan w czerwcu

Chart 19.

Cattle stocks

As of June

W czerwcu 2024 r. pogłowie krów mlecznych wynosiło 110,1 tys. szt., co stanowiło 90,3% ogólnej populacji krów (w kraju 93,8%). W porównaniu z analogicznym miesiącem 2023 r. udział krów mlecznych w ogólnym pogłowie krów wzrósł o 0,1 p. proc., a w stosunku do 2015 r. zmniejszył się o 4,7 p. proc. (w kraju odpowiednio pozostał bez zmian i wzrósł o 0,5 p. proc.).

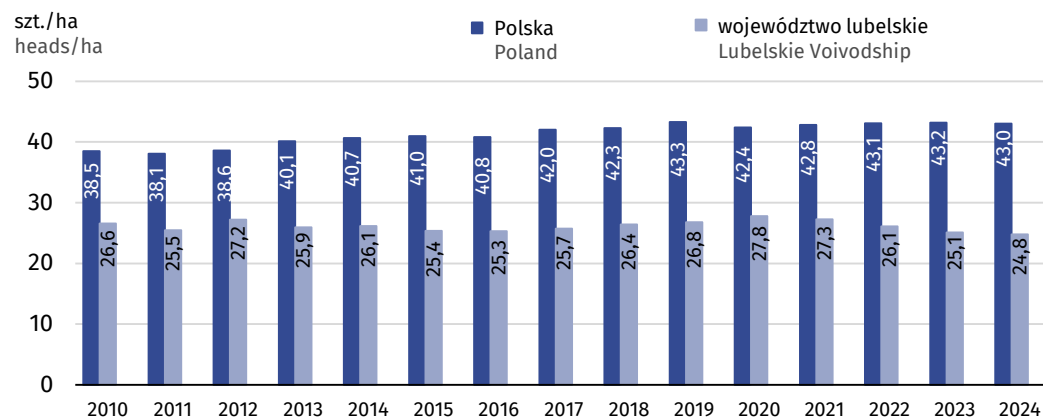
Wykres 20. Obsada bydła na 100 ha użytków rolnych

Stan w czerwcu

Chart 20.

Cattle per 100 ha of agricultural land

As of June

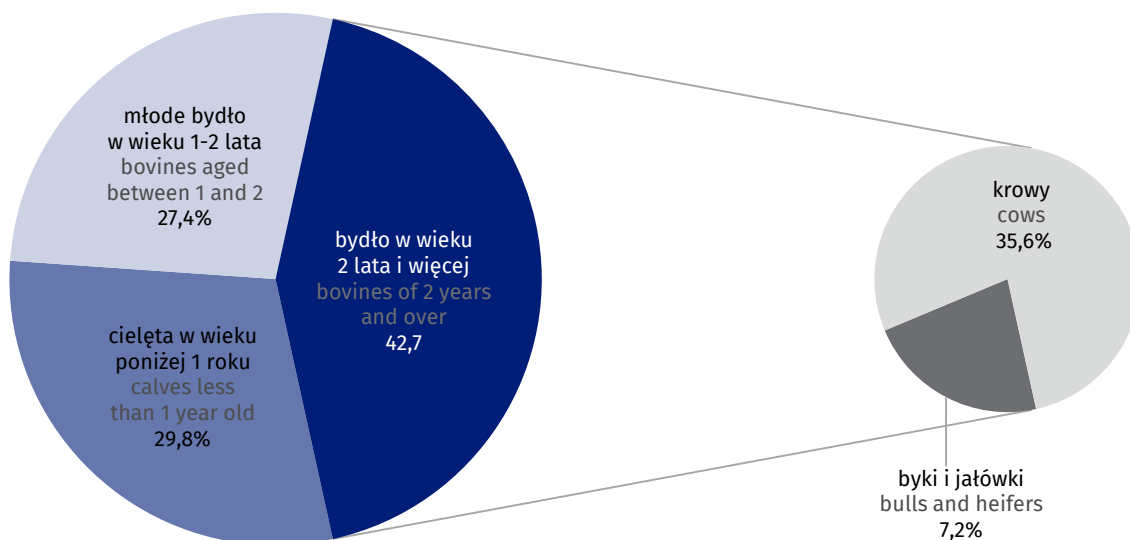
W strukturze stada bydła największy odsetek (42,7%) stanowiło bydło w wieku 2 lata i więcej (w kraju 44,4%), a w tej grupie dominowały krowy (83,3%, w Polsce 83,0%), których udział w stadzie w porównaniu z 2023 r. wzrósł o 0,5 p. proc. zarówno w województwie, jak i w kraju. Najmniejszy udział w stadzie miało młode bydło w wieku 1 – 2 lata (27,4%, w Polsce 25,9%), a jego udział w stosunku do roku wcześniejszego wzrósł o 0,1 p. proc., natomiast w kraju zmniejszył się o 0,4 p. proc.

Wykres 21. Struktura stada bydła według grup wiekowo-użytkowych

Stan w czerwcu 2024 r.

Chart 21. Structure of cattle herd by age and usage groups

As of June, 2024

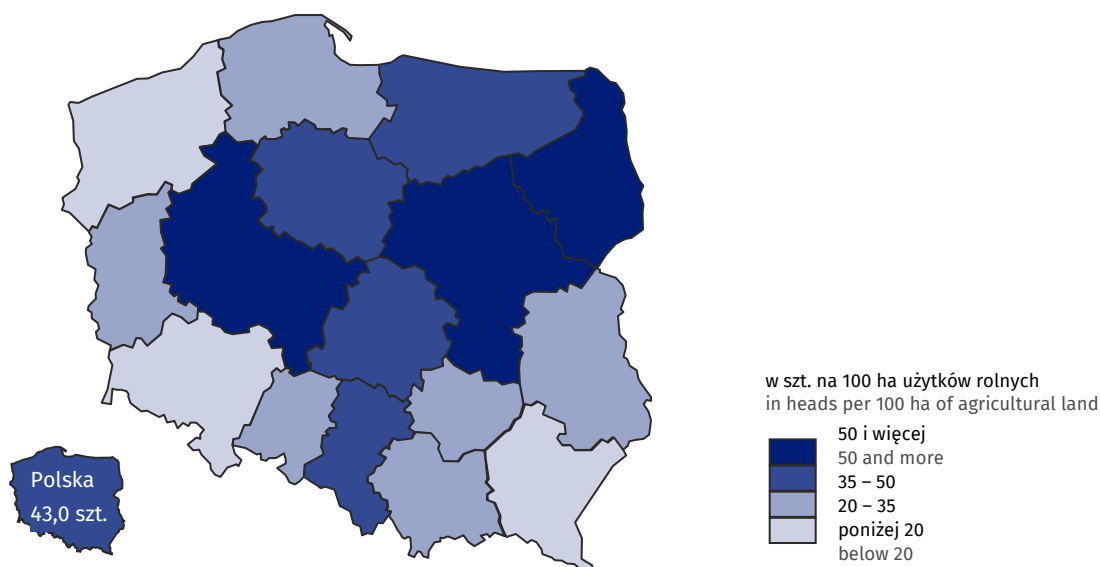
Wyniki czerwcowego badania pogłowia bydła wskazują na zmniejszenie się w skali roku liczebności stada bydła ogółem wynikające z niższych stanów we wszystkich grupach, przy czym największy spadek odnotowano w grupie bydło w wieku 2 lata i więcej (o 2,1%) oraz w wieku młode bydło w wieku 1 – 2 lata (o 1,0%). Z powyższego wynika, że rolnicy wykazują mniejsze zainteresowanie produkcją żywca wołowego, pomimo iż cena skupu w omawianym roku była wyższa niż w roku wcześniejszym. Za 1 kg wagi żywej w czerwcu 2024 r. płacono 11,28 zł/kg, czyli więcej o 9,8% niż w czerwcu roku poprzedniego (w kraju o 6,7%). Jednocześnie podaż żywca wołowego w tym okresie również wzrosła 4-krotnie do poziomu 2,8 tys. t. (w kraju zmniejszyła się o 13,0%).

W czerwcu 2024 r. cena skupu mleka wzrosła w ujęciu rocznym o 5,4%, a w stosunku miesięcznym zmniejszyła się o 0,4% i wyniosła 198,13 zł/hl (w kraju odpowiednio wzrosła o 0,8% i zmniejszyła się o 0,9%). Średnia cena w okresie 12 miesięcy od lipca 2023 r. do czerwca 2024 r. wyniosła 197,77 zł/hl i była niższa o 14,8% w porównaniu z okresem od lipca 2022 r. do czerwca 2023 r. Jednocześnie skup mleka, który w czerwcu 2024 r. wyniósł 42,9 mln l., był niższy o 10,8% w stosunku do czerwca 2023 r. i o 16,6% w porównaniu z miesiącem wcześniejszym (w kraju odpowiednio wyższy o 2,1% i niższy o 7,7%).

Stan pogłowia bydła w czerwcu 2024 r., w porównaniu ze stanem zarejestrowanym przed rokiem, zmniejszył się w 10 województwach, przy czym najbardziej w: warmińsko-mazurskim (o 3,5%), świętokrzyskim (o 2,5%) i mazowieckim (o 2,3%). Natomiast wzrósł w 6 województwach, przy czym najbardziej w województwie lubuskim (o 7,4%).

Województwo lubelskie cechowało się niewielkim udziałem w kraju jeśli chodzi o chów bydła (5,4%) i uplasowało się na 7. miejscu. Na pierwszym miejscu znalazło się województwo wielkopolskie (z udziałem 18,9%), a na drugim województwo mazowieckie (18,3%), zaś na ostatnim województwo podkarpackie (1,2%).

Mapa 15. Pogłowie bydła według województw
 Stan w czerwcu 2024 r. (użytki rolne w 2023 r.)
 Map 15. Cattle stocks by voivodships
 As of June 2024 (agricultural land in 2023)

6.3. Owce

6.3. Sheep

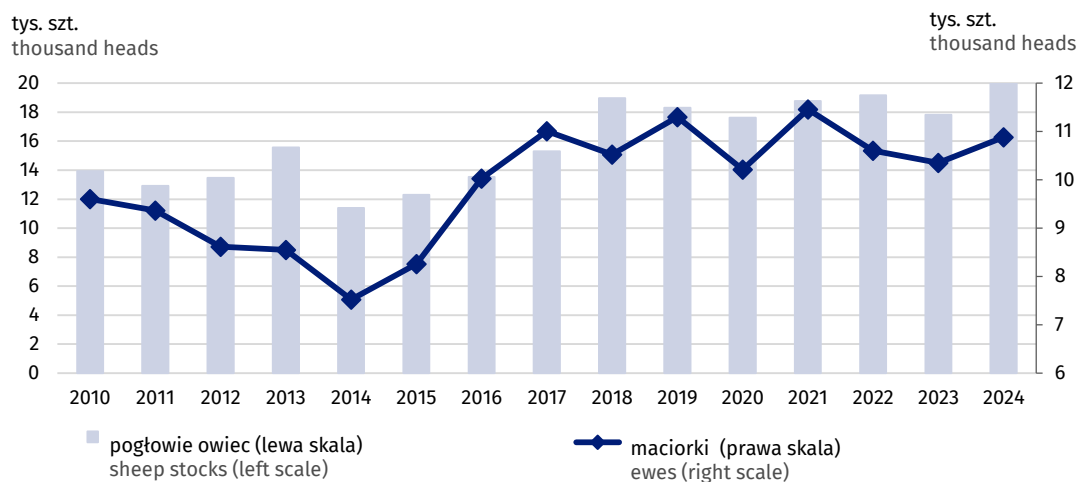
Według stanu w czerwcu 2024 r. pogłowie owiec w województwie lubelskim liczyło 20,3 tys. szt., co stanowiło 6,8% ogólnego pogłowia owiec w kraju. W porównaniu z analogicznym miesiącem 2023 r. pogłowie owiec wzrosło o 14,2% (w kraju o 7,5%), natomiast w odniesieniu do stanu z czerwca 2015 r. odnotowano wzrost o 65,2% (w kraju o 31,2%).

Tabela 13. Pogłowie owiec
 Stan w czerwcu
 Table 13. Sheep stocks
 As of June

Wyszczególnienie Specification	2023		2024	
	ogółem total	2022= 100	ogółem total	2023 = 100
Ogółem Total	17 810	92,9	20 332	114,2
w tym maciorki of which ewes	10 353	97,7	10 884	105,1

Pogłowie maciorek w czerwcu 2024 r. wyniosło 10,9 tys. szt., czyli wzrosło w ciągu roku o 5,1%, a w porównaniu z czerwcem 2015 r. o 31,8%. W kraju również pogłowie maciorek zwiększyło się zarówno w stosunku do 2023 r., jak i w porównaniu z 2015 r. odpowiednio o 3,3% i o 0,6%. Maciorki stanowiły 53,5% w ogólnej strukturze stada owiec, a ich udział w porównaniu z czerwcem 2023 r. zmniejszył się o 4,6 p. proc., natomiast w stosunku do czerwca 2015 r. o 13,6 p. proc. Podobną sytuację odnotowano w Polsce, gdzie udział maciorek w stadzie w czerwcu 2024 r. obniżył się w porównaniu z czerwcem 2023 r. o 1,9 p. proc., zaś w stosunku do czerwca 2015 r. o 14,7 p. proc.

Wykres 22. Pogłowie owiec
 Stan w czerwcu
 Chart 22. Sheep stocks
 As of June

Stan pogłowia owiec w kraju w czerwcu 2024 r. zwiększył się prawie we wszystkich województwach, a najbardziej w: wielkopolskim (o 15,0%), lubelskim (14,2%) oraz zachodniopomorskim (14,0%). Natomiast zmniejszył się jedynie w województwie mazowieckim (o 3,5%).

Województwo lubelskie uplasowało się na 4. miejscu w kraju jeśli chodzi o chów owiec z udziałem 6,8%. Na pierwszym miejscu znalazło się województwo małopolskie (z udziałem 25,1%), na drugim województwo wielkopolskie (10,0%), zaś na ostatnim województwo opolskie (1,0%).

Rozdział 7

Chapter 7

Skup produktów rolnych

Procurement of agricultural products

Informacje o **skupie produktów rolnych** dotyczą ilości i wartości produktów rolnych (roślinnych i zwierzęcych) skupionych przez podmioty gospodarcze bezpośrednio od producentów. Dane o skupie:

- a) **zbóż**, jeżeli nie zaznaczono inaczej, dotyczą ziarna zbóż konsumpcyjnych, paszowych i siewnych z wyodrębnieniem zbóż podstawowych (łącznie z mieszankami zbożowymi), pszenicy, żyta, jęczmienia i owsa (łącznie z mieszankami zbożowymi) oraz pszenżyta;
- b) **ziemniaków** – poza dostawami do punktów skupu, również dostaw do gorzelni, płatkarni i suszarni;
- c) **żywca rzeźnego** (bydła, cieląt, trzody chlewnej, owiec, koni i drobiu) – dotyczą tylko zwierząt rzeźnych (łącznie z żywcem skupowanym na eksport) bez skupu zwierząt hodowlanych;
- d) **trzody chlewnej** – nie obejmują prosiąt i warchlaków.

Wartość skupu produktów rolnych w 2024 r. w województwie lubelskim wyniosła 5 775,1 mln zł (według cen bieżących, bez podatku VAT). W kraju skup wyniósł 100 525,1 mln zł. Udział województwa lubelskiego w skupie ogólnokrajowym wyniósł 5,7%. W porównaniu z rokiem wcześniejszym wartość skupu produktów rolnych wzrosła o 0,8%, a w kraju zmniejszyła się o 4,6%. Natomiast w stosunku do 2015 r. wartość skupu produktów rolnych w województwie lubelskim wzrosła o 42,7%, w kraju o 76,2%.

Wartość skupu produktów roślinnych wyniosła 2 449,5 mln zł (42,4% produktów rolnych), zaś **zwierzęcych** 3 325,6 mln zł (57,6%). Wartość skupu produktów roślinnych stanowiła 9,4% wartości skupu tych produktów w Polsce, natomiast produktów zwierzęcych 4,5%. W odniesieniu do 2023 r. wartość skupu produkcji roślinnej zmniejszyła się o 6,6%, a zwierzęcej wzrosła o 7,2%. W kraju wartość produkcji roślinnej obniżyła się o 13,0%, a zwierzęcej o 1,2%. Natomiast w stosunku do 2015 r. wartość skupu produktów roślinnych wzrosła o 14,9% (w Polsce o 40,1%), a zwierzęcej o 73,7% (w kraju o 93,7%).

W województwie lubelskim w 2024 r., w porównaniu z 2023 r., skup ziaren zbóż podstawowych ogółem zmniejszył się o 1,5% (w Polsce o 14,0%), zaś żywca rzeźnego zmniejszył się o 7,0% (w kraju o 9,3%).

7.1. Skup produktów roślinnych

7.1. Procurement of plant origin products

W 2024 r. skupiono 869,6 tys. t. ziarna **zbóż ogółem** (w kraju 12 416,0 tys. t.), w tym 869,1 tys. t. zbóż konsumpcyjnych i paszowych (łącznie z mieszankami zbożowymi, bez ziarna siewnego, co stanowiło 7,1% skupu krajowego). W porównaniu z rokiem wcześniejszym wielkość skupu ziarna zbóż ogółem zmniejszyła się o 5,1%, w tym skup zbóż konsumpcyjnych i paszowych o 5,1% (w kraju odpowiednio o 11,0% i o 11,0%).

Wśród zbóż konsumpcyjnych i paszowych największy odsetek stanowiły: pszenica 65,8%, kukurydza 13,6%, jęczmień 13,4% i pszenżyto 4,2%. W omawianym roku skupiono ogółem: 572,1 tys. t. pszenicy (o 7,2% mniej niż w roku wcześniejszym i o 11,7% więcej niż w 2015 r), 18,0 tys. t. żyta (odpowiednio o 18,6% więcej i o 32,6% mniej) oraz 118,0 tys. t. kukurydzy (odpowiednio o 22,4% mniej i o 34,3% więcej).

Skup **ziemniaków ogółem** w 2024 r. ukształtował się na poziomie 51,2 tys. t., co stanowiło 2,6% skupu ogólnokrajowego. W porównaniu z 2023 r. ilość skupionych ziemniaków wzrosła o 10,1% (w kraju o 12,0%) i o 96,0% w odniesieniu do 2015 r. (w Polsce o 30,0%).

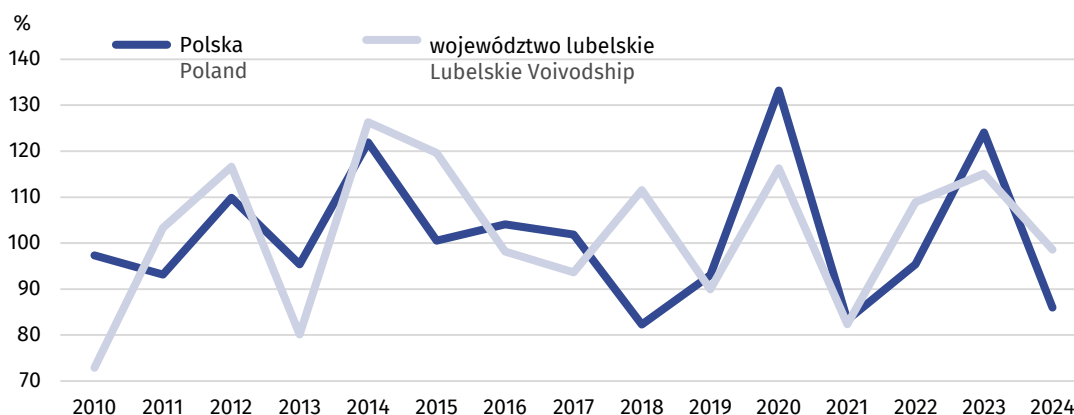
W 2024 r. dostarczono do skupu 2 208,8 tys. t. **buraków cukrowych przemysłowych**, a udział województwa w skupie ogólnokrajowym wyniósł 11,9%. W porównaniu z 2023 r. ilość skupionych buraków cukrowych zmniejszyła się o 1,4% (w kraju wzrosła o 14,3%), natomiast w stosunku do 2015 r. zwiększyła się o 30,8% (w Polsce o 73,7%).

Wykres 23. Dynamika skupu zbóż podstawowych konsumpcyjnych i paszowych (łącznie z mieszankami zbożowymi, bez ziarna siewnego)

Rok poprzedni = 100

Chart 23. Indices of procurement of basic consumer and feed cereals (including mixed cereals, without seed for sowing)

Previous year = 100

W 2024 r. w województwie lubelskim dostarczono do skupu 94,5 tys. t. **warzyw ogółem**, a udział województwa w skupie ogólnokrajowym wyniósł 6,1%. W porównaniu z rokiem wcześniejszym ilości skupionych warzyw zmniejszyła się o 5,6% (w kraju o 9,5%) i o 40,3% w stosunku do 2015 r. (w Polsce o 5,5%).

W 2024 r. w województwie lubelskim dostarczono do skupu 216,9 tys. t. **owoców ogółem**, a ich udział w skupie ogólnokrajowym wyniósł 9,5%. W porównaniu z rokiem poprzednim ilość skupionych owoców zmniejszyła się o 32,3%, natomiast w stosunku do 2015 r. o 60,4%. W kraju natomiast ilość skupionych owoców ogółem w porównaniu z 2023 r. zmniejszyła się o 25,7% i o 10,5% w stosunku do 2015 r.

7.2. Skup produktów zwierzęcych

7.2. Procurement of animal origin products

W 2024 r. skupiono 307,8 tys. t. **żywca rzeźnego w wadze żywej** i w porównaniu z rokiem wcześniejszym jego ilość wzrosła o 14,7% i o 10,4% w stosunku do 2015 r. (w kraju odpowiednio o 4,9% i o 18,5%). Udział województwa lubelskiego w skupie ogólnopolskim wyniósł 4,5%.

Skup **żywca wołowego** ukształtował się na poziomie 38,5 tys. t. i był o 77,9% wyższy niż w 2023 r. i o 0,7% niższy niż w 2015 r. W kraju skupiono 757,2 tys. t. żywca wołowego i było to o 5,7% więcej niż w roku wcześniejszym i o 9,0% mniej niż w 2015 r. Skup wojewódzki stanowił 5,1% skupu krajowego.

W badanym roku skupiono 105,2 tys. t. **żywca wieprzowego**, czyli o 0,4% więcej niż w roku poprzednim i o 20,2% mniej niż w 2015 r. W kraju skupiono 2 319,0 tys. t. żywca wieprzowego, tj. o 1,0% więcej niż w 2023 r. i o 3,1% niż w 2015 r. Skup w województwie lubelskim stanowił 4,5% skupu krajowego.

Żywca drobiowego skupiono 163,5 tys. t. (więcej o 15,8% niż w 2023 r. i o 57,2% niż w 2015 r.), w tym najwięcej kurczaków (83,1%) i indyków (14,5%). W kraju skupiono 3 777,7 tys. t. żywca

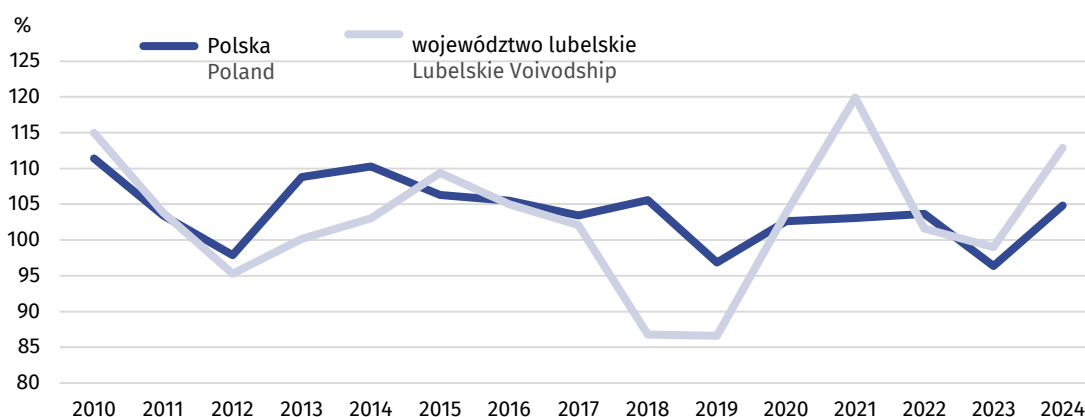
drobiowego (więcej o 7,4% niż w 2023 r. i o 40,9% niż w 2015 r.), w tym kurczaki stanowiły 81,7%, a indyki 11,9%. Udział województwa lubelskiego w krajowym skupie drobiu wyniósł 4,3%.

W 2024 r. skupiono 225,6 tys. t. **żywca rzeźnego w przeliczeniu na mięso, łącznie z tłuszczami** (co stanowiło 4,5% skupu ogólnego w kraju) i był on wyższy o 12,9% w porównaniu z 2023 r. i o 13,9% w stosunku do 2015 r. (w kraju odpowiednio o 4,8% i o 23,6%). Największy udział w ogólnym skupie żywca rzeźnego w przeliczeniu na mięso stanowił żywiec drobiowy (54,7%) i wieprzowy (36,4%). Podobną sytuację zaobserwowano w kraju, gdzie na pierwszym miejscu był skup żywca drobiowego (56,3% w ogólnym skupie żywca rzeźnego w przeliczeniu na mięso) i wieprzowego (35,8%).

Wykres 24. Dynamika skupu żywca rzeźnego ogółem (w przeliczeniu na mięso, łącznie z tłuszczami)

Rok poprzedni = 100

Chart 24. Indices of total procurement of animals for slaughter (in terms of meat, including fats)
Previous years = 100

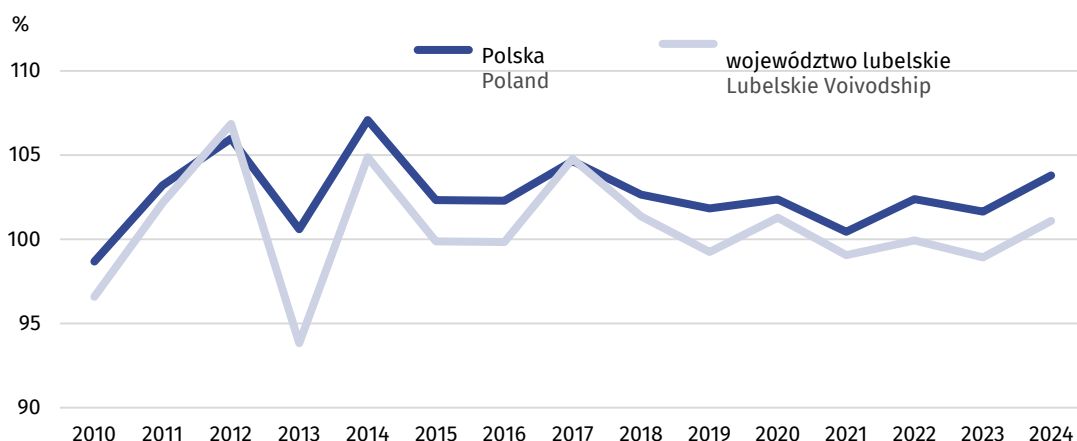

Województwo lubelskie uplasowało się na 9. pozycji w kraju pod względem skupu żywca rzeźnego w przeliczeniu na mięso z udziałem 4,5% w produkcji krajowej, najczęściej skupiono w województwie mazowieckim (27,1%), zaś najmniej w podkarpackim (0,7%).

Wykres 25. Dynamika skupu mleka krowiego

Rok poprzedni = 100

Chart 25. Indices of procurement of cow milk
Previous year = 100

W 2024 r. skup **mleka krowiego** wyniósł 575,1 mln l., czyli o 1,1% więcej niż przed rokiem i o 5,6% niż w 2015 r. W skali kraju zanotowano wzrost skupu o 3,8% w odniesieniu do poprzedniego roku i o 24,3% w porównaniu z 2015 r. Województwo lubelskie uplasowało się na 7. miejscu pod względem skupu mleka krowiego z udziałem 4,4% w skupie krajowym. Na pierwszym miejscu było województwo podlaskie (22,1%), zaś na ostatnim podkarpackie (0,7%).

W 2024 r. skupiono 19,7 tys. kg **wełny owczej**, czyli o 82,6% więcej niż w 2023 r. i o 62,4% mniej niż w 2015 r. Skup ten stanowił 24,1% skupu krajowego. Skup wełny w kraju był o 5,8% wyższy w porównaniu z rokiem wcześniejszym i o 78,1% niższy w stosunku do 2015 r.

W 2024 r. skup **miodu** był o 79,1% wyższy w stosunku do 2023 r. i o 15,6% w stosunku do 2015 r. Skup ten wyniósł 1 019,7 tys. kg, co stanowiło 37,9% skupu krajowego. W kraju natomiast skup miodu był o 74,9% wyższy w porównaniu z rokiem wcześniejszym i o 8,0% niższy w stosunku do 2015 r.

Rozdział 8

Chapter 8

Ceny w rolnictwie

Prices in agriculture

W 2024 r., w odniesieniu do roku poprzedniego, większość **cen skupu** produktów roślinnych i zwierzęcych zmniejszyła się. Również ceny jakie rolnicy uzyskiwali na targowiskach w 2024 r. w porównaniu z 2023 r. były w większości niższe.

Ceny skupu są cenami przeciętnymi obliczonymi jako iloraz wartości (bez podatku od towarów i usług) i ilości poszczególnych produktów rolnych skupionych w danym okresie przez podmioty gospodarcze prowadzące skup bezpośrednio od producentów. Prezentowane ceny skupu produktów rolnych pochodzą z badania miesięcznego (meldunek o skupie produktów rolnych realizowanym przez osoby prawne i samodzielne jednostki organizacyjne nie mające osobowości prawnej) i półrocznego (sprawozdawczość uwzględniająca korekty danych meldunkowych oraz skup realizowany przez osoby fizyczne o wartości co najmniej 10 tys. zł).

Wskaźniki cen skupu obliczono w zakresie porównywalnym: dla miesięcy na bazie danych meldunkowych, w ujęciu półrocznym po uwzględnieniu korekt wynikających ze sprawozdawczości półrocznej.

Średnioroczna cena skupu **pszenicy** (bez siewnego) w województwie lubelskim w 2024 r. wynosiła 79,49 zł/dt (w kraju – 82,62 zł/dt) i była niższa o 12,6% niż przed rokiem i wyższa o 26,7% w porównaniu z 2015 r. (w Polsce odpowiednio niższa o 16,4% i wyższa o 23,6%). Na targowiskach za 1 dt pszenicy płacono 105,70 zł/dt (w kraju – 108,56 zł/dt), czyli o 18,1% mniej niż w 2023 r. i o 58,1% więcej niż w 2015 r. (w Polsce odpowiednio o 19,5% mniej i o 43,6% więcej).

Źródłem informacji o **cenach produktów rolnych i zwierząt gospodarskich uzyskiwanych przez rolników na targowiskach** są miesięczne notowania cen dokonane przez stałych ankieterów na celowo wytypowanych targowiskach. **Przeciętne ceny miesięczne** obliczono jako średnie arytmetyczne wszystkich notowań w skali całego kraju i województwa; przeciętne ceny kwartalne, półroczne i roczne – jako średnie arytmetyczne z przeciętnych cen w poszczególnych miesiącach.

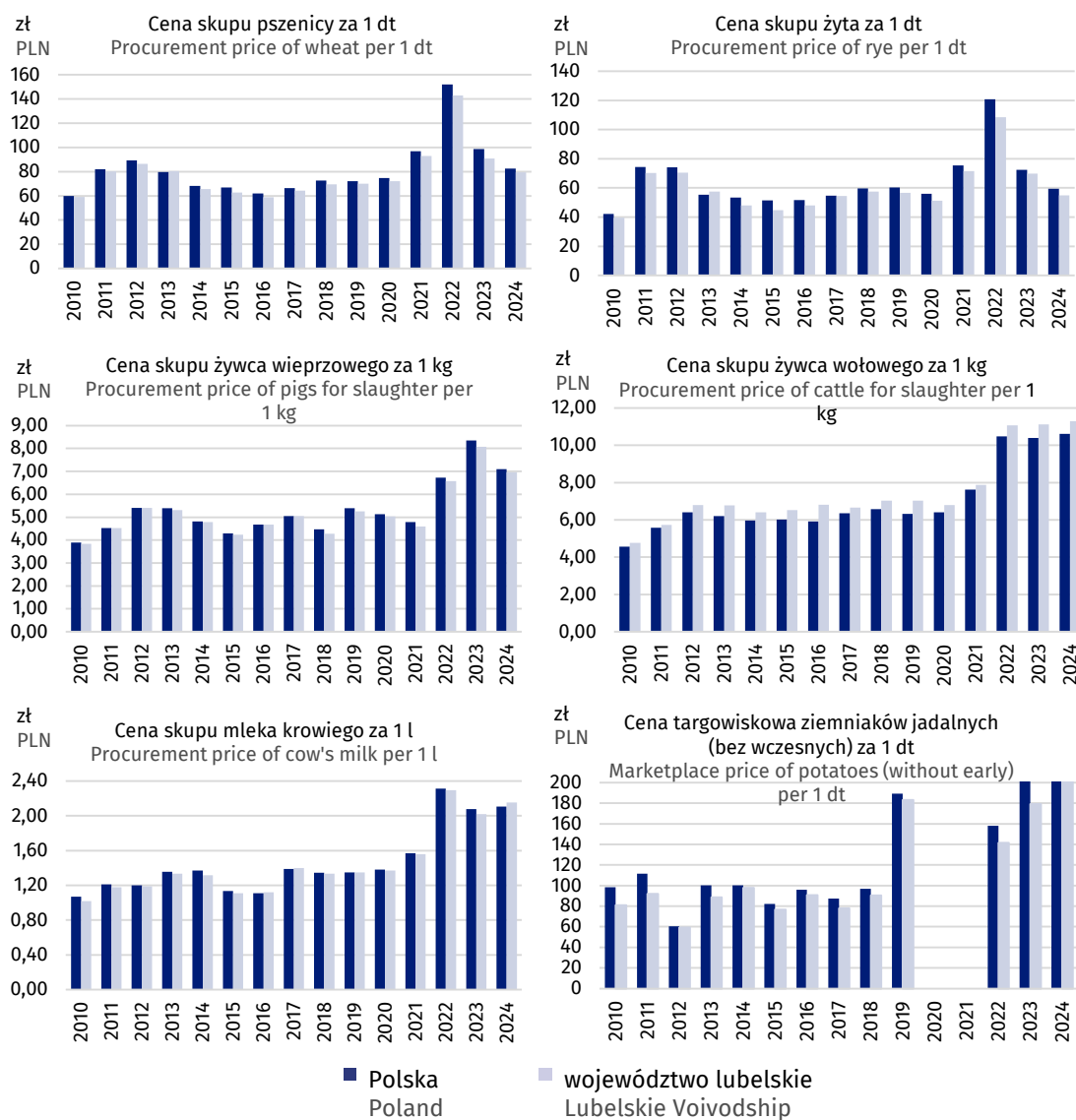
W analizowanym roku cena **żyta** (bez siewnego) w skupie ukształtowała się na poziomie 54,93 zł/dt (w kraju 59,35 zł/dt) i była niższa o 21,2% w porównaniu z zanotowaną w 2023 r. i wyższa o 22,5% w odniesieniu do 2015 r. (w Polsce odpowiednio niższa o 18,1% i wyższa o 15,4%). W obrocie targowiskowym cena żyta była o 23,8% niższa w stosunku do roku wcześniejszego i o 49,4% wyższa w porównaniu z 2015 r. i osiągnęła poziom 78,65 zł/dt (w kraju 82,77 zł/dt i odpowiednio była niższa o 22,4% i wyższa o 41,1%).

W 2024 r. za **ziemniaki jadalne** w skupie płacono 121,17 zł/dt (w kraju – 118,95 zł/dt), czyli o 10,1% więcej niż przed rokiem i o 167,9% więcej niż w 2015 r. (w Polsce odpowiednio o 3,9% i o 132,6%). W obrocie targowiskowym cena ziemniaków jadalnych ukształtowała się na poziomie 208,00 zł/dt (w kraju 224,04 zł/dt) i tym samym była wyższa zarówno w stosunku do 2023 r., jak i 2015 r. odpowiednio o 16,1% i o 171,0% (w Polsce odpowiednio o 10,2% i o 173,1%).

Wykres 26.
Chart 26.

Ceny wybranych produktów rolnych w skupie i na targowiskach

Prices of selected agricultural products in procurement centers and at marketplaces

W omawianym roku cena skupu **żywca wołowego (bez cieląt) w wadze żywej** wyniosła 11,30 zł/kg (w kraju – 10,62 zł/kg), czyli w stosunku do uzyskanej w poprzednim roku wzrosła o 1,6% i w odniesieniu do 2015 r. o 73,3%. W Polsce również zwiększyła się w stosunku do 2023 r. o 2,2% i o 76,4% w porównaniu z 2015 r.

Cena **żywca wieprzowego w wadze żywej** w skupie osiągnęła wartość 6,96 zł/kg (w kraju – 7,10 zł/kg), czyli była niższa o 13,9% niż w 2023 r. i wyższa o 64,2% niż w 2015 r. (w Polsce odpowiednio niższa o 15,0% i wyższa o 65,1%).

W 2024 r. cena skupu **drobiu rzeźnego** osiągnęła poziom 5,45 zł/kg (w kraju – 5,34 zł/kg) i była niższa o 8,6% w porównaniu z zanotowaną w roku wcześniejszym (w Polsce o 7,8%) i wyższa o 34,2% w stosunku do 2015 r. (w kraju o 35,5%).

Za 1 l **mleka krowiego** w omawianym roku płacono 2,15 zł (w kraju – średnio 2,11 zł), czyli o 6,7% więcej niż przed rokiem i o 93,9% niż w 2015 r. W kraju średnioroczna cena skupu mleka wzrosła o 1,5% w stosunku do 2023 r. i o 85,9% w porównaniu z 2015 r.

Źródłem informacji o **cenach gruntów ornych w obrocie prywatnym** jest kwartalne badanie przeprowadzane w formie wywiadu przez ankietera z użytkownikiem gospodarstwa indywidualnego wylosowanego do reprezentacyjnych badań rolniczych. Przeciętne ceny roczne obliczono jako średnie arytmetyczne z przeciętnych cen kwartalnych.

W 2024 r. średnia roczna cena **gruntów ornych w obrocie prywatnym** w województwie lubelskim za 1 hektar wynosiła 57 246 zł (w kraju – 69 400 zł), z czego najdroższe były grunty dobre (I, II i IIIa klasy), a ich cena wynosiła średnio 79 305 zł (w kraju – 82 981 zł). W porównaniu z rokiem wcześniejszym cena gruntów ornych ogółem wzrosła o 10,5%, a w stosunku do 2015 r. o 117,4% (w Polsce odpowiednio o 9,9% i o 79,9%). Średnioroczna cena gruntów ornych dobrych w województwie lubelskim w 2024 r. wzrosła o 10,3% w porównaniu z 2023 r. i o 99,8% w stosunku do 2015 r. (w kraju odpowiednio o 10,1% i o 59,6%).

Uwagi metodyczne

Methodological notes

1. Prezentowane informacje opracowano **metodą rodzaju działalności** i dotyczą działalności rolniczej w zakresie produkcji roślinnej i zwierzęcej prowadzonej przez podmioty gospodarcze niezależnie od sekcji PKD 2007, do której są zaliczane.
2. **Gospodarstwo rolne** to jednostka wyodrębniona pod względem technicznym i ekonomicznym, posiadająca odrębne kierownictwo (użytkownik lub zarządzający) i prowadząca działalność rolniczą.

Gospodarstwo indywidualne to gospodarstwo rolne użytkowane przez osobę fizyczną.

Gospodarstwa indywidualne obejmują:

- 1) gospodarstwa o powierzchni 1 ha i więcej użytków rolnych;
- 2) gospodarstwa o powierzchni poniżej 1 ha użytków rolnych (w tym nieposiadające użytków rolnych) prowadzące produkcję rolną (roślinną i zwierzęcą) o znaczącej (określonej odpowiednimi progami) skali, w tym działy specjalne produkcji rolnej.

Ze względu na zmiany w metodologii badań dane w rolnictwie od 2021 r. są prezentowane bez wyszczególnienia gospodarstw indywidualnych.

3. Zgodnie z definicjami w ust. 2, od 2010 r. w badaniach rolniczych nie ujmuje się posiadaczy użytków rolnych nieprowadzących działalności rolniczej oraz posiadaczy poniżej 1 ha użytków rolnych prowadzących działalność rolniczą o małej skali (poniżej określonych progów).
4. **Globalna produkcja rolnicza** obejmuje **produkcję roślinną i produkcję zwierzęcą**.

Końcowa produkcja rolnicza stanowi sumę wartości: produkcji towarowej, spożycia naturalnego produktów rolnych pochodzących z własnej produkcji, przyrostu zapasów produktów roślinnych i zwierzęcych oraz przyrostu wartości pogłowia zwierząt gospodarskich (inwentarza żywego – stada podstawowego i obrotowego). Produkcja końcowa, w odróżnieniu od produkcji globalnej, nie obejmuje tych produktów pochodzących z własnej produkcji, które zostały zużyte na cele produkcyjne, np. pasz, materiału siewnego, obornika.

Towarowa produkcja rolnicza stanowi sumę sprzedaży produktów rolnych do skupu i na targowiskach.

W produkcji rolniczej (globalnej, końcowej i towarowej) prezentowane dane nie uwzględniają płatności uzupełniających do powierzchni upraw (m.in. chmielu, tytoniu, zbóż, oleistych, strączkowych i roślin przeznaczonych na nasiona oraz na paszę).

5. Przy ustalaniu produkcji rolniczej w cenach stałych przyjęto ceny bieżące z roku poprzedzającego rok badany (dla sprzedaży targowiskowej – ceny uzyskiwane przez rolników na targowiskach, dla pozostałych elementów produkcji – średnie ceny skupu), z wyjątkiem ziemniaków, warzyw i owoców, w przypadku których przyjmuje się średnie ceny z dwóch kolejnych lat, tj. z roku poprzedzającego rok badany i z roku badanego
6. Dane o produkcji **żywca rzeźnego** obejmują: skup zwierząt rzeźnych (pomniejszony o zwierzęta wyselekcjonowane do dalszego chowu), ubój przemysłowy oraz ubój z przeznaczeniem na sprzedaż i samozaopatrzenie. Produkcja żywca rzeźnego zbilansowana jest importem i eksportem zwierząt żywych.
7. **Skup produktów rolnych** dotyczy ilości i wartości produktów rolnych (roślinnych i zwierzęcych) skupionych przez podmioty gospodarcze bezpośrednio od producentów.

8. Informacje dotyczące warunków atmosferycznych (temperatury, opadów i usłonecznienia) opracowano w oparciu o dane Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej uzyskane z obserwacji i notowań prowadzonych na stacjach meteorologicznych.
9. **Liczby względne (wskaźniki, odsetki)** obliczono z reguły na podstawie danych bezwzględnych wyrażonych z większą dokładnością niż podano w tablicach.
10. Ze względu na elektroniczną technikę przetwarzania danych, w niektórych przypadkach sumy składników mogą się różnić od podanych wielkości „ogółem” lub mogą nie sumować się na 100%.

Aneks tabelaryczny dołączony do wersji elektronicznej publikacji (format xlsx)

Tabular appendix attached to electronic version to this publication (xlsx format)